

Park Huis Doorn

Herstel monumentaal park
Voorlopig Ontwerp

12 mei 2016

STICHTING IN ARCADIË

't Zand 44, 3811 GC Amersfoort
t. 033 4480035 e. info@stichtinginarcadie.nl
www.stichtinginarcadie.nl

Projectteam
Ir P. (Peter) Verhoeff landschapsarchitect BNT
M. (Maartje) Bos BASc, beheerspecialist groen erfgoed
Drs R. (Ronald) H.M. van Immerseel historicus

In samenwerking met:

Bosland adviesbureau
Ing. I. (Ido) Borkent: technicus natuur en landschap
Waldijk 24, 6677 MB Slijk-Ewijk.
t. 0481 482556 e. bosland@planet.nl

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op welke manier dan ook, zonder schriftelijke toestemming van Rekap / Stichting In Arcadië / Bosland.

Opdrachtgever: Rijksvastgoedbedrijf

Projectteam Rijksvastgoedbedrijf:
Mark Franken, projectleider, Rijksvastgoedbedrijf
Ben Kuipers, adviseur Monumentale Buitenruimte, Atelier Rijksbouwmeester, Rijksvastgoedbedrijf
Hans Fleskens, landschapsarchitect, Rijksvastgoedbedrijf
Peter van Riet, senior adviseur en assetmanager, Rijksvastgoedbedrijf
Denise van Marwijk, senior communicatie adviseur, Rijksvastgoedbedrijf
Ido Borkent, adviseur bos, natuur en landschapsbeheer, Bosland adviesbureau
Carlo Verheul, senior technicus, Stedelijke Inrichting, Rijksvastgoedbedrijf

INHOUD

1. Inleiding	5	Bijlagen	155
		Bijlage 1. Kabels & leidingen	
2. Kader	7		
2.1 Masterplan Park Huis Doorn	8		
2.2 Museum Huis Doorn	11		
2.3 Klankbordgroep Park Huis Doorn	12		
2.4 Expertmeeting	13		
3. Visie	15		
4. Uitwerking in thema's	23		
4.1 Omgaan met historische tuin- en parkaanleg	25		
4.2 Museale en logistieke aspecten	27		
4.3 Revitalisatie beplanting	29		
4.4 Ecologie	35		
4.5 Water	37		
4.6 Ontsluiting en verhardingen	39		
4.7 Verlichting	43		
4.8 Hekwerken	45		
5. Uitwerking in deelgebieden	47		
5.1 Cluster A: Huispark	51		
5.1.1 Huis en directe omgeving (deelgebied A1)	53		
5.1.2 Huispark oost (deelgebied A2)	57		
5.1.3 Huispark noord (deelgebied A3)	67		
5.1.4 Huispark west (deelgebied A4)	77		
5.1.5 Huispark zuid (deelgebied A5)	85		
5.2 Cluster B: Dienstterreinen	97		
5.2.1 Buitenruimte Oranjerie (deelgebied B1)	99		
5.2.2 Buitenruimte dienstgebouw 'Chalet' (deelgebied B2)	103		
5.2.3 Boerenlaan (deelgebied B3)	105		
5.2.4 Moestuin (deelgebied B4)	107		
5.2.5 Buitenruimte bij garage en het vml. werkterrein (deelgebied B5)	111		
5.3 Cluster C: Buitenpark	115		
5.3.1 Buitenpark oost (deelgebied C1)	117		
5.3.2 Molenwei (deelgebied C2)	131		
5.3.3 Buitenpark zuid (deelgebied C3)	135		
5.3.4 Buitenpark west (deelgebied C4)	143		
5.3.5 Buitenpark noord (deelgebied C5)	147		

1. INLEIDING

Landgoed Huis Doorn ligt aan de zuidzijde van de Utrechtse heuvelrug in het centrum van Doorn en is eigendom van de Rijksoverheid. Het landgoed geniet nationale en internationale bekendheid door de bewoning van Wilhelm II, ex-keizer van Duitsland, die Huis Doorn in 1919 kocht en er tot zijn overlijden in 1941 woonde. De geschiedenis van het huis en het omliggende complex gaat echter vele eeuwen verder terug. Het complex is momenteel een beeldbepalend onderdeel van de Stichtse Lustwarande, een lint van kastelen, buitenplaatsen en villa's met omliggende tuinen, parken en bossen, die het landschap aan de zuidzijde van de Utrechtse Heuvelrug een bijzondere kwaliteit verlenen.

Het huis, de bijgebouwen en de omliggende tuin- en parkaanleg zijn aangewezen als 'complex historische buitenplaats' en zijn daarmee beschermd als Rijksmonument. Het complex fungeert als museum; de aanwezige collectie en verzamelingen van Wilhelm II en het thema 'Nederland in het tijdgewricht van de Eerste Wereldoorlog' staan daarbij centraal. De tuin- en parkaanleg wordt gezien als een belangrijk onderdeel van het complex, maar komt in de museale presentatie door het huidige sleetse en verschaalde karakter onvoldoende uit de verf. Daarnaast vormt het park, dat vrij toegankelijk is, een gewaardeerd wandelgebied voor de bewoners van Doorn.

Het complex is momenteel te karakteriseren als een goed geconserveerd en onderhouden gebouwencomplex in een sleetse en verschaalde tuin- en parkaanleg. De aanleg is na 60 jaar, mede door het verouderde bomenbestand, toe aan een structurele renovatie. Er zijn ingrijpende maatregelen nodig om het park te behoeden voor totaal verval en weer nieuwe energie te geven. Een verbeterde tuin- en parkaanleg zal een belangrijke bijdrage leveren aan de gewenste vergroting van de bezoekersaantallen van Museum Huis Doorn.

Vanuit de Rijksoverheid is het initiatief gekomen dit structureel herstel van Park Huis Doorn de komende jaren te realiseren. Hiertoe is in 2015 een Masterplan ontwikkeld door een samenwerkingsverband van Refaf, Stichting In Arcadië en Bosland adviesbureau. In het Masterplan is de ontwikkelingsgeschiedenis van de aanleg bestudeerd, de actuele situatie opgenomen en een waardestelling geformuleerd. Vervolgens is er een visie voor een herstel- en revitalisatieplan voor de tuin- en parkaanleg ontwikkeld.

In het voorliggende Voorlopig Ontwerp (hierna VO genoemd) wordt de in het Masterplan geformuleerde visie concreet uitgewerkt. Het ontwerp is gemaakt door Stichting In Arcadië, in samenwerking met Bosland adviesbureau en een brede projectgroep vanuit de Rijksoverheid.

De opstelling van het ontwerp vindt in nauw overleg plaats met verschillende partijen: Stichting tot beheer van Huis Doorn en Stichting Vrienden van Huis Doorn, die in nauwe samenwerking het complex als museum gestalte geven; lokale partijen en de gemeente Utrechtse Heuvelrug. Daarnaast is in oktober 2015 een expertmeeting georganiseerd met specialisten op het gebied van groen erfgoed.

Gelijktijdig met de opstelling van het ontwerp zijn verschillende onderzoeken in gang gezet op het gebied van cultuurhistorie, ecologie, het bomenbestand, waterbeheer, etc. Deze onderzoeken zullen als zelfstandige projecten naast het voorliggende ontwerp worden uitgevoerd en gerapporteerd.

Het VO geeft inzicht in de diverse gemaakte plan- en ontwerpkeuzes en de uitwerking voor de verschillende deelgebieden in het park. In een vervolgfase van het project zal het VO verder worden uitgewerkt tot een Definitief Ontwerp.

2. KADER

2.1 Masterplan Park Huis Doorn

In het Masterplan Park Huis Doorn, dat is opgesteld in 2014, wordt uiteengezet op welke manier de historische tuin- en parkaanleg van Huis Doorn nieuw leven in te blazen, het beheer van de aanleg op een adequaat niveau te brengen en nieuwe mogelijkheden voor gebruik door het Museum Huis Doorn te creëren. In het Masterplan is de ontwikkelingsgeschiedenis van de aanleg bestudeerd, de actuele situatie opgenomen en een waardestelling geformuleerd. Vervolgens is er een visie voor een herstel- en revitalisatieplan voor de tuin- en parkaanleg ontwikkeld.

De ontwikkelingsgeschiedenis is ingedeeld in acht perioden:

Periode 1. De oudste geschiedenis;

Periode 2. De 17^e eeuw;

Periode 3. De eerste helft van de 18^e eeuw;

Periode 4. De tweede helft van de 18^e eeuw;

Periode 5. 1792-1829: Het park in landschapsstijl en Hendrik van Lunteren;

Periode 6. 1903-1919: Baron van Heemstra en Hugo Poortman;

Periode 7. 1920-1945: Wilhelm II, vml. Duitse keizer;

A: 1920-1921 Tweede periode Hugo Poortman;

B: 1920-1945 Gerardus van Noordt;

Periode 8. 1945-heden: Staatsbezit.

Kort samengevat kan worden gesteld dat het laatmiddeleeuwse kasteelcomplex in de 17^e en 18^e eeuw uitgroeide tot een omvangrijke buitenplaats met een uitgebreide aanleg in geometrische stijl. Omstreeks 1800 werd het park ingrijpend omgevormd tot een aanleg in landschapsstijl, waarschijnlijk naar ontwerp van Hendrik van Lunteren. In de eerste helft van de 20^e eeuw werd het park verfraaid met veel nieuwe tuinonderdelen, waarbij de hoofdopzet van de aanleg in landschapsstijl in tact bleef. In de periode direct na de Tweede Wereldoorlog is de aanleg aanmerkelijk vereenvoudigd.

In de **actuele situatie** kenmerkt Park Huis Doorn zich door een complexe ruimtelijke opbouw met veel specifieke deelgebieden en tuinen, ieder met een eigen typerende identiteit. De oorzaak van deze ruimtelijke complexiteit ligt in de veelomvattende ontwikkelingsgeschiedenis en de lange reeks aanpassingen die de aanleg door de eeuwen heen onderging.

De hoofdopzet wordt bepaald door de aanleg in landschapsstijl die omstreeks 1800 ontstond, maar hoewel de structuur van deze aanleg nog grotendeels aanwezig is, heeft deze door de vele latere aanpassingen veel aan ruimtelijke kwaliteit en uitstraling verloren.

In de aanleg zijn drie clusters en een grote hoeveelheid deelgebieden te onderscheiden:

- Cluster A. Huispark
- Cluster B. Dienstterreinen
- Cluster C. Buitenpark

Verschillende assen en zichtlijnen zorgen voor de ruimtelijke samenhang in de aanleg.

Daarnaast zijn er buiten het huidige plangebied nog enkele onderdelen van de historische aanleg van Park Huis Doorn aanwezig. De ruimtelijke samenhang tussen deze onderdelen en de aanleg in het plangebied is vaak verstoord en behoeft verbetering.

Kaft van het Masterplan Park Huis Doorn

Op dit moment vragen vele beheeraspecten aandacht: er is sprake van een verouderd bomenbestand; bosgebieden worden niet adequaat beheerd; zichtlijnen zijn dichtgegroeid; er ontbreken veel paden ten opzichte van de historische situatie waardoor de esthetische kwaliteit van de aanleg slechts ten dele kan worden beleefd; de verschillende tuinen zijn sterk verschaald; de verschillende weiden kennen een intensief agrarisch beheer (veel bemesting, weinig natuurwaarde); de ecologische waarde is potentieel hoog maar deze wordt niet waargemaakt, etc.

Ondanks het sleetse en verschaalde karakter is de cultuurhistorische waarde van Park Huis Doorn hoog. Op basis van het uitgevoerde onderzoek betreft dit een voorlopige waardestelling die middels vervolgonderzoeken verder zal worden uitgewerkt en onderbouwd.

MUSEUM HUIS DOORN

Huis Doorn

Auguste Victoria-tuin, volledig hersteld door vrijwilligers

Garage / Museum WOI bij de opening van het museum

2.2 Museum Huis Doorn

Museum Huis Doorn werkt aan een verbetering van het functioneren van Huis Doorn als museum en heeft recent een nieuw beleidsplan opgesteld. Het museum wordt gestalte geven door Stichting tot beheer van Huis Doorn in nauwe samenwerking met de vrijwilligers van Stichting Vrienden van Huis Doorn.

In het nieuwe beleidsplan wordt het park wordt omschreven als een belangrijk deel van de collectie en wordt met nadruk gesproken over het ensemble park/huis/interieur. Belangrijk streven is een groei van het aantal betalende bezoekers 35.000 (2015) (het was 25.000) naar 45.000 betalende bezoekers van het museum in 2020.

Daartoe is ten aanzien van de verschillende doelgroepen de volgende strategie ontwikkeld.

Bestaande doelgroepen	Wijze van bereiken
<ul style="list-style-type: none"> Actieve 50-plussers uit heel Nederland met (cultuur) historische belangstelling Geïnteresseerden in kastelen en landhuizen uit heel Nederland Algemene museum liefhebbers uit heel Nederland Buitenlandse toeristen, met name Belgen en Duitsers 	<ul style="list-style-type: none"> (Thema)rondleidingen Wisselexposities in het Huis & Paviljoen Lezingen & symposia
<ul style="list-style-type: none"> (Groot)ouders met kinderen uit de regio met (cultuur) historische interesse 	<ul style="list-style-type: none"> Senta-speurtocht Speurtocht 'Het geheim van de keizer' Living History
<ul style="list-style-type: none"> Scholen primair en voortgezet onderwijs 	<ul style="list-style-type: none"> Educatieve programma's (Willie & Wilhelm, WOI – programma's)
Potentiële doelgroepen	Wijze van bereik
<ul style="list-style-type: none"> 'Nieuwe Nederlanders' 	<ul style="list-style-type: none"> Wisselexposities, zoals 'Op de vlucht!' en 'Gott mit uns'
<ul style="list-style-type: none"> (Amateur)historici & studenten 	<ul style="list-style-type: none"> Wisseltonstellingen Studiezaal WOI Lezingen Bieden van stageplekken
<ul style="list-style-type: none"> Tuin- & natuurliefhebbers 	<ul style="list-style-type: none"> Parkwandelingen 'Keizerlijk Groen', na renovatie van het park door het Rijksvastgoedbedrijf
<ul style="list-style-type: none"> Zakelijke markt 	<ul style="list-style-type: none"> Uniciteit van de locatie; verhuren van ruimtes (Huis, Paviljoen en Poortvleugel) voor bijeenkomsten

In het algemeen valt het gebruik van verschillende gebouwen en de aanwezige collectie onder de verantwoordelijkheid van Stichting tot beheer van Huis Doorn. Ook horeca in de Oranjerie valt hieronder. Bij gesprekken is de wens naar voren gekomen een nieuw ontvangstpaviljoen op een centrale locatie te bouwen, waar museumbezoekers worden ontvangen en een toegangkaartje kunnen kopen. Daarnaast is gesproken over het inrichten van een eenvoudig horeca uitgiftepunt in de parkaanleg op een nader te bepalen locatie. Voor beide wensen zijn in het voorliggende VO voorstellen opgenomen.

Tenslotte zijn er verschillende wensen ten aanzien van faciliteiten in het park:

- In het algemeen: steunzenders door het hele park voor Wi-fi / internet ontvangst.
- Middenwei: geschikt maken voor evenementen:
  - Netwerk van elektrapunten evenredig verspreid over de Middenwei;
  - Twee drinkwaterpunten.
- Tuin bij de Kapel: mogelijkheid tot beeldtentoonstelling:
  - Elektrapunten.
- Auguste Victoria-tuin (T4): ondersteuning t.b.v. onderhoud:
  - Elektrapunten;
  - Waterpunten.
- Houtplaats: ondersteuning t.b.v. onderhoud Auguste Victoria-tuin (T4):
  - Elektrapunten.
- Moestuin (T3): beschikbaar voor museale activiteiten met betrekking tot het Paviljoen:
  - Netwerk van elektrapunten;
  - wee drinkwaterpunten;
  - Verlichting rondom het Paviljoen uitbreiden;
  - Ten behoeve van de beveiliging van het terrein een glasvezelkabel tussen het hoofdhuis en het Poortvleugel.

2.3 Klankbordgroep Park Huis Doorn

De klankbordgroep voor het project bestaat uit medewerkers van de Stichting tot beheer van Park Huis Doorn, de vrijwilligers van Stichting Vrienden van Huis Doorn (gastheren en -vrouwen, de tuinwerkgroep en de evenementencommissie) en lokale partijen. De klankbordgroep is middels presentaties en overleggen actief bij de planvorming betrokken.

Bij de overleggen met de klankbordgroep zijn vier belangrijke aandachtspunten aangereikt:

1. **Historische gelaagdheid;** bij opstellen van de plannen is het van groot belang te waken voor het behoud en de versterking van de authentieke en cultuurhistorische waardevolle aspecten van de aanleg;
2. **Natuur en ecologie;** Park Huis Doorn heeft als een oud landgoedpark in de flank van de Utrechtse Heuvelrug bijzondere natuurwaarden; het versterken van deze natuurwaarde wordt als een belangrijk aandachtspunt gezien;
3. **Beplantingen;** de beplanting van het park wordt in de bestaande situatie als kleurloos en saai ervaren; het is bekend dat er in het verleden op horticultureel gebied veel te beleven viel in het park van Huis Doorn; de klankbordgroep zie graag meer kleur in de tuin!
4. **Museale en logistieke aspecten;** het functioneren van Huis Doorn als museum staat weer volop in de belangstelling; er wordt een verdubbeling van het aantal bezoekers nagestreefd. Op het gebied van voorzieningen en museale presentatie valt nog veel te verbeteren en optimaliseren, graag aandacht hiervoor!

De aandachtspunten zijn instrumenteel gebleken bij het uitwerken van het Voorlopig Ontwerp. In hoofdstuk 3 wordt uit de uitwerking van deze thema's gepresenteerd.

2.4 Expertmeeting

Bij de uitwerking van het Masterplan tot het Voorlopig Ontwerp is een overlegmoment ingepland met een groep experts op het gebied van beheer en exploitatie van historische landgoederen en buitenplaatsen.

Bij deze expertmeeting is een concept versie van het Voorlopig Ontwerp uitgebreid besproken. Daarbij zijn zowel aspecten inzake het ontwerp als het proces van uitvoering besproken.

Er werden vijf centrale thema's / adviezen aangereikt :

1. **Eenheid in regie:** het realiseren van het project is een complexe opgave waarbij veel partijen zijn betrokken. Voor het welslagen ook op langere termijn is eenheid in regie een vereiste;
2. **Niet wankelmoedig zijn:** omdat de uitvoering zich over verschillende jaren zal uitspreiden, moet ervoor worden gewaakt dat de uitgangspunten van het plan gedurende de uitwerking en uitvoering van het plan niet verschuiven.
3. **Stabiel raamwerk met invullingen:** Park Huis Doorn heeft duidelijk een kwaliteitsimpuls nodig, het is belangrijk daarbij te streven naar een stabiele ruimtelijke opzet van het park als geheel dat lange tijd zal meegaan en de basiskwaliteit en identiteit van de aanleg als geheel zal bepalen; binnen dit raamwerk of casco is er ruimte voor creativiteit en verandering, zoals bij de invulling van de verschillende tuinonderdelen.
4. **Historische lading en gelaagdheid:** wees er bij de planvorming van bewust dat het park een aantal eeuwen ontwikkelingsgeschiedenis omvat, de parkaanleg bevat daardoor verschillende tijdslagen zoals bijvoorbeeld de bewoning van het complex door Wilhelm II; daardoor heeft het park ook een historische betekenis of lading die bezoekers persoonlijk kan aanspreken; wees daarvan bewust en probeer daar integer mee om te gaan. Het is ook aan het museum om het beleid ten aanzien van gelaagdheid en inhoud vorm te geven.
5. **De 'ecologische motor' van het park weer aanzetten met bos- en natuurbouw:** het park heeft ook ten aanzien van natuurwaarde sterk in kwaliteit ingeboet; er is veel te verbeteren. Maak de wisselwerking en convergentie tussen landschapsarchitectonische/cultuurhistorische aanpak en de bosbouwkundige/ecologische aanpak inzichtelijk.

De adviezen van de experts zijn bij de uitwerking van het Voorlopig Ontwerp verwerkt.

Rondwandeling door het park tijdens de Expertmeeting

Besproken VO tijdens de meeting

3. VISIE

Actuele situatie

Het Voorlopig Ontwerp betreft de uitwerking van het streefbeeld in het Masterplan Park Huis Doorn tot een concreet ruimtelijk ontwerp en inrichtingsplan.

Actuele situatie

Park Huis Doorn heeft een complexe ruimtelijke opbouw met veel specifieke deelgebieden en tuinen, met ieder een eigen typerende identiteit. Aan deze complexe ruimtelijke opbouw ligt een veelomvattende ontstaansgeschiedenis ten grondslag. Door het sleetse karakter en incomplete opzet van de parkaanleg komen de ruimtelijke, historische en ecologische kwaliteiten van de aanleg in de actuele situatie nauwelijks tot uiting.

Op dit moment kenmerkt Huis Doorn zich door een goed geconserveerd en onderhouden gebouwcomplex en een sleetse tuin- en parkaanleg. De aanleg is beschermd als Rijkmonument, maar is na 60 jaar, mede door een verouderd boombestand, toe aan een structurele renovatie. Er zijn ingrijpende maatregelen nodig om het park te behoeden voor totaal verval en weer nieuwe energie te geven.

Specifieke aandachtspunten zijn daarbij:

- Het verouderde bomenbestand (eenzijdige leeftijdsopbouw, met veel oude bomen en een lage vitaliteit, maakt actief bosbeheer noodzakelijk);
- De algehele verdroging en de lage waterstand in de vijvers;
- De vele structuurlijnen in de aanleg, die onderbroken zijn geraakt of incompleet zijn en waardoor de parkaanleg veel aan ruimtelijke samenhang en belevingswaarde heeft ingeboet.
- Het matige functioneren van de parkaanleg als collectiestuk van het museum Huis Doorn en als wandelgebied voor omwonenden.

Ontwerpvisie

Het ontwerp beoogt de realisatie van een aantrekkelijk, duurzaam ruimtelijk raamwerk in Park Huis Doorn, dat ruimte biedt voor hedendaagse parkbeleving, natuurwaarden en creativiteit en tegelijkertijd de historische wortels van de tuin- en parkaanleg versterkt. De aanleg wordt gerevitaliseerd, hersteld en verjongd, zodanig dat de ruimtelijke beleving, het horticulturele niveau en de cultuurhistorische aspecten een nieuwe impuls en toekomstwaarde krijgen.

Referentieperiode

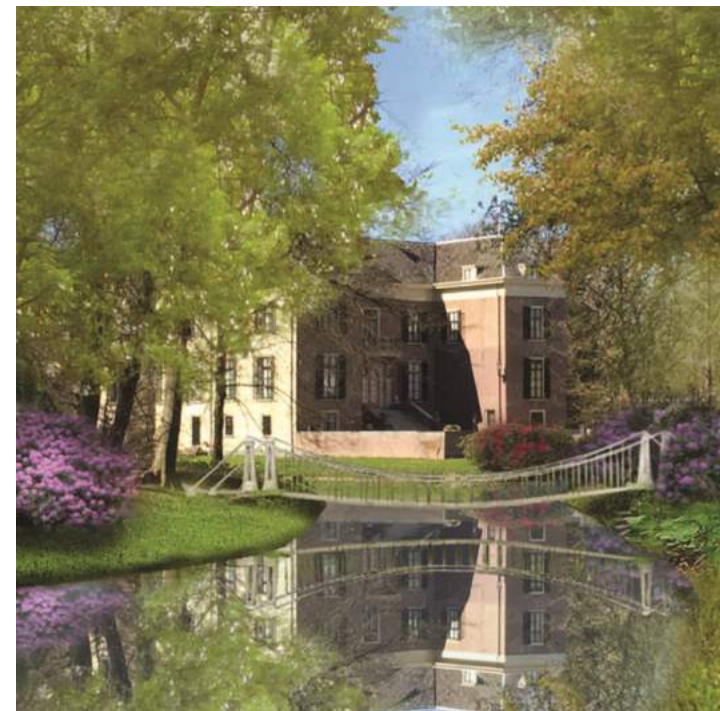
Er wordt niet gestreefd naar een gedetailleerde reconstructie van de aanleg naar een bepaalde periode in de ontwikkelingsgeschiedenis van Park Huis Doorn, maar ingezet op een grote kwaliteitsverbetering van de bestaande situatie in een nieuwe vorm en afwerking met respect voor en in samenhang met de aanwezige monumentale waarden.

De belangrijkste inspiratiebron vormt de ruimtelijke opzet en uitstraling die Park Huis Doorn had ten tijde van de bewoning door Wilhelm II. Deze periode is een hoogtepunt in de ontwikkelingsgeschiedenis van de aanleg en is tevens van groot belang als een centraal tentoonstellingsthema voor Museum Huis Doorn.

In deze periode is er sprake van een fraai samenspel tussen de oude tijdslagen in de parkaanleg, zoals de aanwezige structuur elementen in geometrische stijl (uit de 17^e en 18^e eeuw) en landschapsstijl (aangelegd rond 1800 naar ontwerp van Hendrik van Lunteren) en de tuinmode uit het begin van de 20^e eeuw. De keizer heeft hieraan nog typische elementen toegevoegd die de parkaanleg een specifiek keizerlijk tintje verlenen; zoals de houtplaatsen en allerlei elementen die zijn familiegeschiedenis en status als ex-keizer onderstrepen.

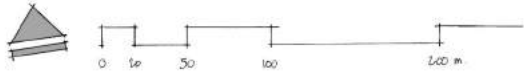

Huis Doorn omstreeks 1830 zoals afgebeeld in M. Mourot, *Gezigten van buitenplaatsen en gebouwen gelegen tusschen Utrecht en de Grebbe* (Utrecht 1829)

Impressie van de aanleg van een nieuwe burg bij het Hoofdhuis

Voorlopig Ontwerp

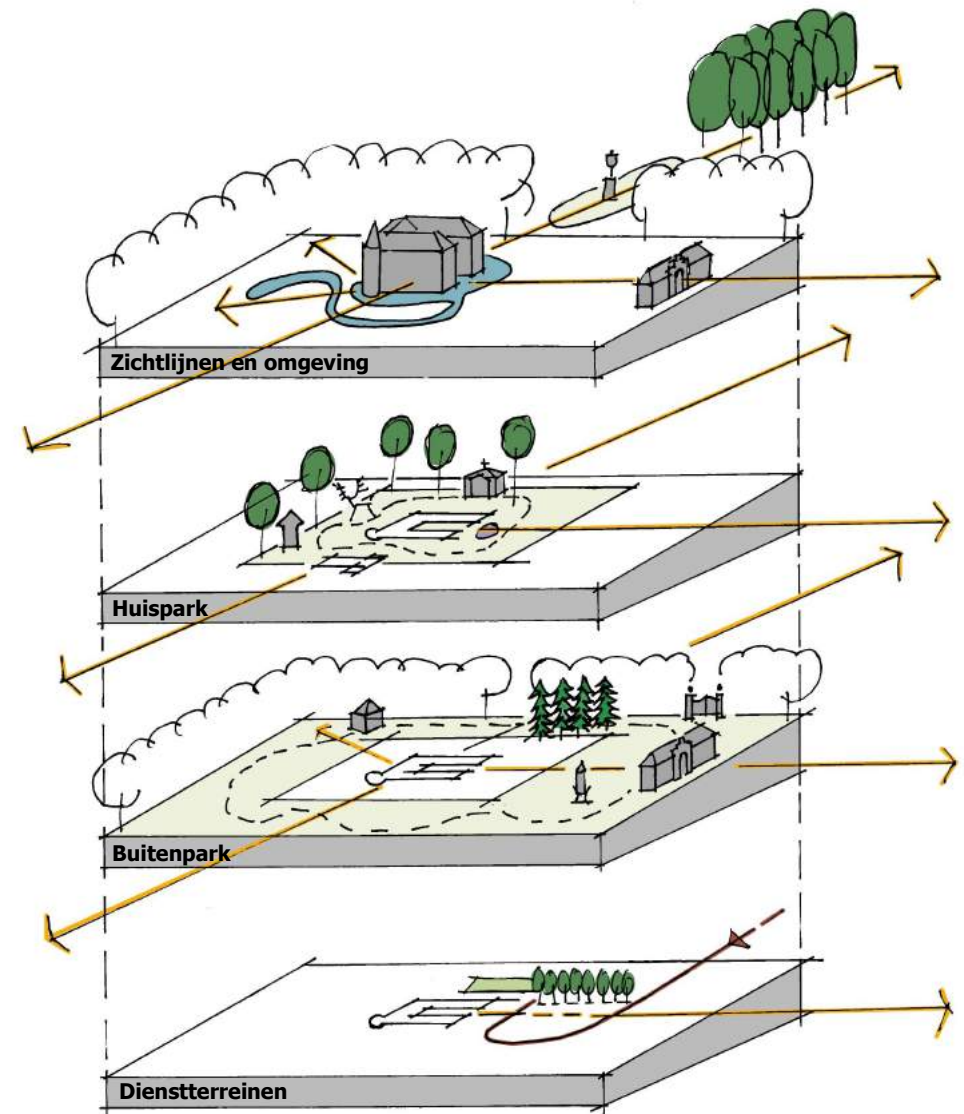
Een aantrekkelijk en duurzaam raamwerk

Een aantrekkelijk en duurzaam raamwerk in de parkaanleg van Huis Doorn wordt bereikt door:

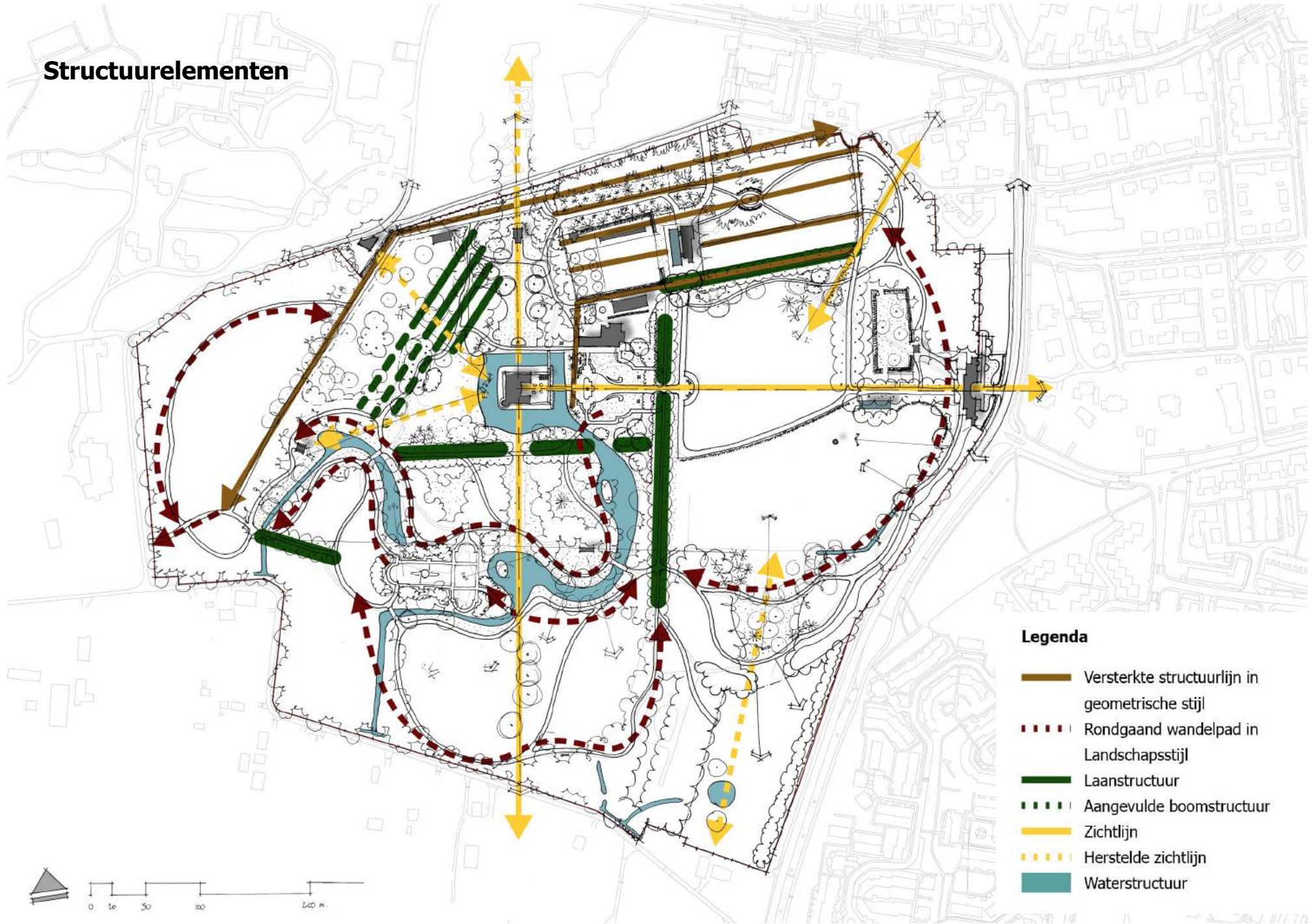
- Het vergroten van de ruimtelijke samenhang en variatie in door:
  - Het verwijderen van verstorende, veelal recent toegevoegde elementen;
  - Herstel en aanheling van structurelementen in de aanleg;
    - aaneengesloten wandelroutes door het Huispark en het Buitenpark in landschapsstijl;
    - padenstructuur in geometrische stijl (uit de 18^e eeuw) het deelgebied Dienstterreinen;
    - boom- en laanstructuren;
    - zichtlijnen die de verschillende parkdelen met elkaar verbinden en het park verankeren in de omgeving;
    - gracht en vijvers als een samenhangende 'beektuin door een Arcadisch parklandschap';
- Het zorgvuldig inpassen van voorzieningen voor bezoekers voor park en museum en de voorzieningen voor het optimaal functioneren van het museumbedrijf;
- Het verzorgen onderhouden van oude bomen en waar nodig het verjongen en opnieuw aanbrengen van verdwenen beplantingen;
- Het verhogen van de waterstand in de vijvers en grondwater in het algemeen.

In het **Huispark** en het **Buitenpark**, die als een Arcadisch parklandschap een aanleg in landschapsstijl hebben, worden dichtgegroeide doorzichten geopend, rondwandelingen aangelegd, oude bomen verzorgd en nieuwe beplantingen en inrichting elementen aangelegd. Het Huis, de structuur van waterpartijen, diverse ornamentele bouwwerken en tuinsieraden en een markante beplanting vormen daarbij belangrijke eyecatchers. Het deelgebied **Dienstterreinen**, dat geen aanleg in landschapsstijl kent maar haar opzet ontleent aan de oudere aanleg in geometrische stijl, is toe aan een ruimtelijke herdefinitie en vergroting van de ruimtelijke identiteit en samenhang, waarbij de Moestuin (T3) en de diverse dienstgebouwen in de museale presentatie een interessante rol gaan spelen als het gebied 'achter de schermen' ('downstairs').

Binnen het nieuwe raamwerk is ruimte voor aantrekkelijke invullingen en variatie. Er zijn veel deelgebieden en deeltuinen met ieder een eigen ruimtelijke identiteit en cultuurhistorische achtergrond. Verschillende historische tuin-inrichtingen zijn verloren gegaan of nog slechts rudimentair aanwezig, hier is ruimte voor vernieuwing.

Struurelementen

Doelgroepen

Het ontwerp beoogt de volgende doelgroepen aan te spreken:

- De bewoners van Doorn, ter versterking van de lokale identiteit, de woon- en verblijfskwaliteit;
- Museumbezoekers uit binnen- en buitenland, met interesse voor Nederlandse kastelen en landhuizen in het algemeen;
- Bezoekers die een bijzonder belangstelling hebben voor de periode rond de Eerste Wereldoorlog. Wilhelm II en zijn collectie zijn daarbij belangrijke en aantrekkelijke factoren;
- Bezoekers met een bijzondere belangstelling voor natuur, tuin en landschap.

Versterking van natuur en ecologie

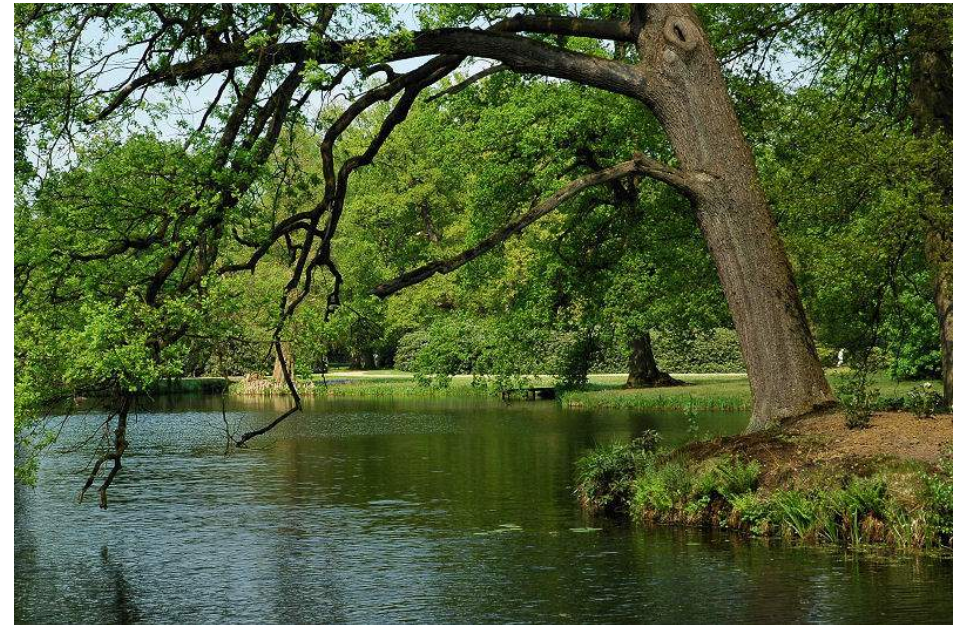
Het ontwerp beoogt ook een versterking van natuurwaarden en ecologie van de parkaanleg. De aanwezige zeer algemene natuurwaarde, die samenhangt met het 'verschraalde' karakter van de parkaanleg, wordt met de aanpassing van de ruimtelijke opzet en de beheermaatregelen omgevormd naar een natuurlijk parkgebied met 'schoon' kwelwater in de vijvers en een hogere grondwaterstand, veel gradiëntsituaties op macro (heuvelrug- polder) en micro niveau (beplantingsranden, oevers en sloten, e.d.). Ook het omvormen van het hedendaagse commerciële agrarische beheer van de weiden, naar een meer op natuurwaarden gericht beheer zal een grote natuurwinst opleveren.

Omvang van het project

In het voorliggende project staat een nieuw ontwerp voor de tuin- en parkaanleg van Huis Doorn centraal. Het project omvat alle zaken die daartoe gerekend worden, zoals maatregelen op het gebied van boom- en bosbeheer, beplantingen, wegen en paden, waterhuishouding, hekwerken en verlichting.

Onderdeel van de ontwerp zijn ook voorstellen voor bouwkundige elementen zoals herstel van tuinsieraden en inpassing van een nieuw entreepaviljoen, de bouw van nieuw eyecatcher ter plaatse van het verdwenen kalverhok, etc. Deze bouwkundige voorstellen zijn echter niet meegenomen in het uitvoeringsprogramma van het project.

Voor Museum Huis Doorn is een goed verzorgde historische tuin- en parkaanleg een belangrijke basisvoorwaarde. De aanleg fungeert als een 'groen collectiestuk' dat als zodanig wordt gepresenteerd aan de museumbezoeker. Daarnaast zijn er de praktische zaken van het 'museumbedrijf', zoals bijvoorbeeld voldoende parkeerruimte; een nieuw ontvangstpaviljoen; een locatie voor evenementen en diverse overige voorzieningen; voldoende kabels en leidingen; etc. De infrastructuur die gerekend kan worden tot de tuin- en parkaanleg nodig is inbegrepen in het voorliggende project. De specifieke museale presentatie van de tuin- en parkaanleg zal door Museum Huis Doorn zelf worden uitgewerkt en is geen onderdeel van het uitvoeringsprogramma van het voorliggende project.

Vijverpartij met een natuurlijke oever

4. UITWERKING IN THEMA'S

4.1 Omgaan met de historische tuin- en parkaanleg

De tuin- en parkaanleg van Park Huis Doorn heeft een meervoudige historische gelaagdheid, een complexe ruimtelijke opbouw, en een hoge cultuurhistorische waarde. Deze aspecten zijn bepalend voor de actuele inrichting van de tuin- en parkaanleg, de cultuurhistorische waarde en de (potentiële) belevingswaarde voor het publiek. De aanleg is ook beschermd als Rijksmonument.

Hierdoor speelt het historische aspect een belangrijke rol in de toekomstvisie voor het park en is het noodzakelijk een voor de historische elementen een conserveringsbeleid te ontwikkelen, dit in combinatie met een strategie voor de inpassing van nieuwe parkelementen en gewenste nieuwe voorzieningen.

Actuele situatie

In de actuele situatie hebben alle ontwikkelingsfasen sporen nagelaten. Voor de actuele situatie zijn de meest bepalende lagen: de parkaanleg in landschapsstijl door Van Lunteren aanleg (ca. 1800) en de verfraaiingen die zijn aangebracht in de eerste helft van de 20^e eeuw. Echter, op verschillende plekken is de aanleg zodanig verschaald, beschadigd of incompleet, dat zowel de schoonheid van de ruimtelijke opbouw van het park, als historische gelaagdheid slecht beleefbaar zijn voor het publiek.

Ontwerpkeuzen en streefbeeld

Een belangrijk ontwerpkeuze is het deels reconstrueren en deels opnieuw creëren en van de ruimtelijke beleving en aanleg, zoals deze was in het park uit de eerste helft van de 20^e eeuw. De aanleg van het park was in deze periode op het hoogtepunt van haar ontwikkeling en veel resten van eerdere geschiedenislagen zijn omstreeks 1800 bij aanleg van het park in landschapsstijl verwerkt.

Het bij het concretiseren van dit streefbeeld van belang dat de cultuurhistorische integriteit van de parkaanleg als geheel en de aanwezige historische inrichtingselementen zorgvuldig wordt bewaakt. De diverse bestaande historische tuinen, bouwwerken, bruggen, kunstwerken en ornamenten worden zoveel mogelijk hersteld en in authentieke sfeer en opzet.

Anderzijds is het van belang dat de aanleg weer haar oorspronkelijke ruimtelijke samenhang en allure terug krijgt en zich presenteert als een aantrekkelijk geheel. Hiervoor zijn soms ingrijpende maatregelen noodzakelijk en worden nieuwe inrichtingselementen aan het park toegevoegd. De meer ingrijpende herstelprojecten en de inpassing van nieuwe elementen zoals en de bouw van een nieuwe tuinen, bouwwerken, bruggen, kunstwerken en ornamenten worden opgevat als een eigentijdse opgave. Deze objecten krijgen een eigentijdse vormgeving en materialisatie, die niet een scherp contrast zoekt met de historische relictten, maar juist harmonieert en een nieuwe dimensie/tijds laag toegevoegd aan de ontwikkelingsgeschiedenis van de aanleg, en de oudere tijdslagen niet domineert maar accentueert.

Maatregelen

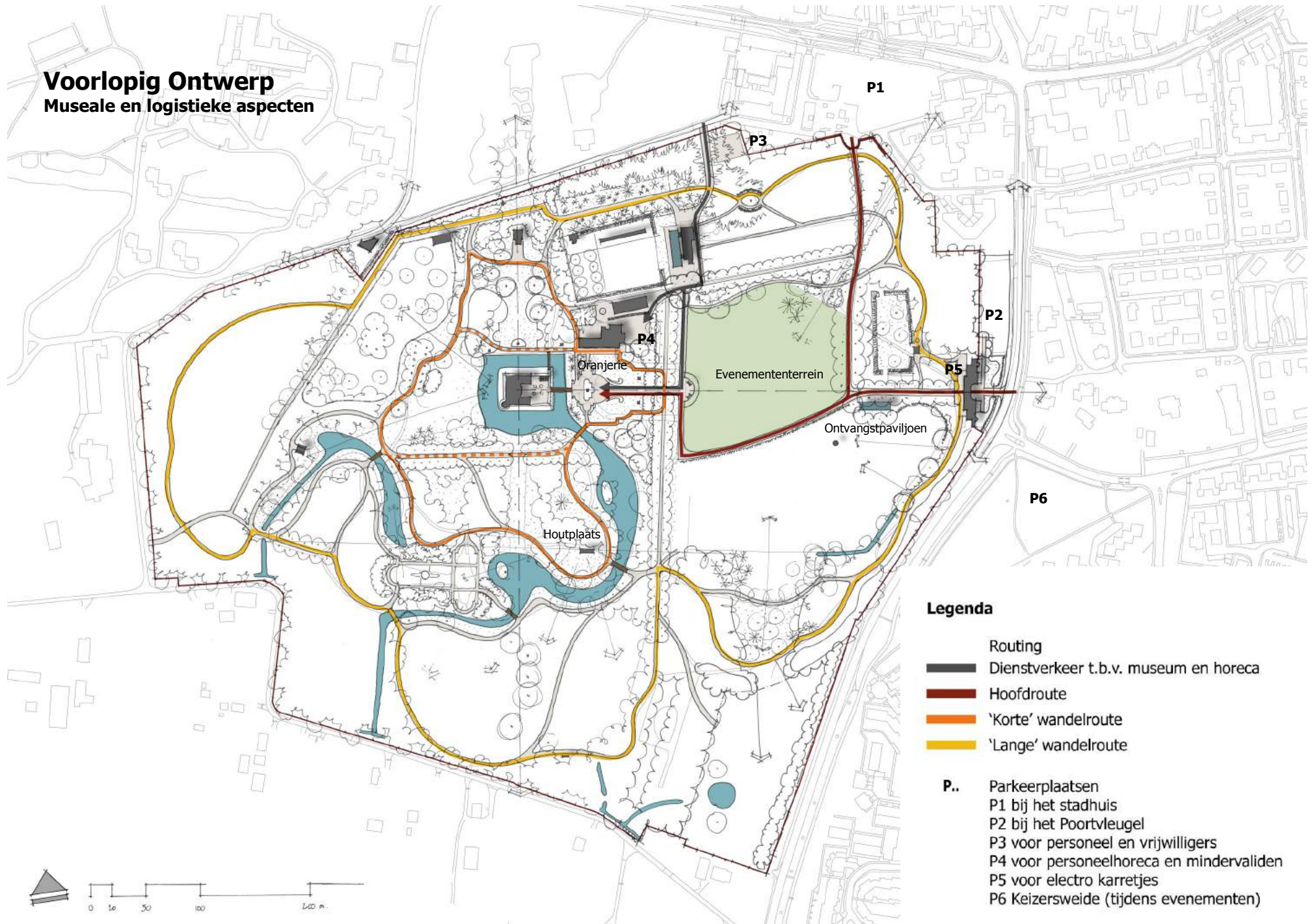
De concrete maatregelen die voortvloeien vanuit dit conserveringsbeleid en de inpassingsstrategie worden in de volgende paragrafen en hoofdstukken toegelicht met uitgewerkte thema's en deelgebieden.

Zicht op het hoofdhuis vanuit het Achtergazon

Voorlopig Ontwerp

Museale en logistieke aspecten

Legenda

- Routing
- Dienstverkeer t.b.v. museum en horeca
- Hoofdroute
- 'Korte' wandelroute
- 'Lange' wandelroute

- P..** Parkeerplaatsen
- P1 bij het stadhuis
- P2 bij het Poortvleugel
- P3 voor personeel en vrijwilligers
- P4 voor personeelhoreca en mindervaliden
- P5 voor electro karretjes
- P6 Keizersweide (tijdens evenementen)

4.2 Museale en logistieke aspecten

Actuele situatie

In de actuele situatie is de aanleg op plekken zodanig sleets, verschaald, beschadigd of incompleet, dat zowel de ruimtelijke opbouw als historische gelaagdheid slecht beleefbaar zijn voor het publiek. Enkele delen van het park (Achterweide, Molenwei, Heinrich Garten, etc.) zijn door het ontbreken van de historische paden nauwelijks voor het publiek toegankelijk. Het park van Huis Doorn wordt momenteel daarom slechts op beperkte schaal gepresenteerd aan het publiek.

Het vele autoverkeer van vrijwilligers, medewerkers en leveranciers, is erg dominerend aanwezig in de gebied tussen de Poortvleugel, Oranjerie en het huis; het bederft de beleving van het park voor bezoekers. Een betere strategie voor het autoverkeer en de logistieke afwikkeling van het dagelijks museumbedrijf is erg noodzakelijk.

Enkele malen per jaar wordt er een (groot) evenement georganiseerd in het park. Bij de inrichting hiervan moet er veel worden geïmproviseerd. Verbetering basisvoorzieningen is erg gewenst.

Streefbeeld en ontwerpkeuzen

Een goed verzorgde historische tuin- en parkaanleg is een belangrijke basisvoorwaarde voor Museum Huis Doorn. De aanleg fungeert enerzijds als een volwaardig groen collectiestuk dat als zodanig wordt gepresenteerd aan de museumbezoeker. Bij de uitvoering van het ontwerp is het van belang dat de cultuurhistorische integriteit van de verschillende inrichtingselementen zorgvuldig wordt bewaakt. De diverse bestaande historische tuinen, bouwwerken, bruggen, kunstwerken en ornamenten zoveel mogelijk herstellen en in authentieke sfeer en opzet. Ingrijpende herstelprojecten en de bouw van een nieuwe tuinen, bouwwerken, bruggen, kunstwerken en ornamenten worden opgevat als een eigentijdse opgave. Deze objecten krijgen een eigentijdse vormgeving die niet een scherp contrast zoekt met de historische aanleg, maar juist harmonieert en een nieuwe dimensie/tijdlaag toegevoegd aan de bestaande historisch aanleg.

Daarnaast zijn er de praktische zaken van het 'museumbedrijf', zoals bijvoorbeeld voldoende parkeerruimte; een nieuw ontvangstpaviljoen; een locatie voor evenementen en diverse overige voorzieningen zoals voldoende kabels en leidingen; Wi-fi in het gehele het park, etc. De infrastructuur in het terrein die nodig is voor het goed functioneren van museum als bedrijf is onderdeel van het voorliggende project. Deze voorzieningen moeten zorgvuldig (d.w.z. niet verstorend, eenvoudig en harmonieus van vorm en materiaal) in de historische aanleg worden ingepast.

Nb. de specifieke museale presentatie van de tuin- en parkaanleg zal door Museum Huis Doorn zelf worden uitgewerkt en is geen onderdeel van het voorliggende project.

Uitwerking en maatregelen

De aanleg als groen collectiestuk:

- Het opnieuw creëren en deels reconstrueren van de ruimtelijke beleving en aanleg, zoals deze was in het park uit de eerste helft van de 20^e eeuw. De aanleg van het park was in deze periode op het hoogtepunt van haar ontwikkeling en veel resten van eerdere geschiedenislagen zijn omstreeks 1800 bij aanleg van het park in landschapsstijl verwerkt;
- Het 'verhaal' van de aanleg en de aanwezige inrichtingselementen weer herkenbaar en beleefbaar maken voor het publiek (zoals bijvoorbeeld de vele aan familieleden opgedragen tuinrichtingen en objecten);
- In het algemeen een betere verblijfskwaliteit en authentieke sfeer maken door het park 'auto-luw' te maken;
- Aanleg van nieuwe aantrekkelijke rondwandelingen door het park:
  - Aanleg van een nieuwe 'korte wandelroute' door het Huispark, waarbij een nieuwe brug wordt geplaatst op de plek van de voormalige 'Schwebebrücke';
  - Aanleg van een 'lange wandelroute' door het Buitenpark waarbij oude en nieuwe paden op elkaar worden aangesloten en twee niet historische bruggen worden verplaatst.
- Nb. de museale presentatie van de tuin- en parkaanleg (bordjes en dergelijke) zal door Museum Huis Doorn zelf worden uitgewerkt.

Logistieke en praktische zaken:

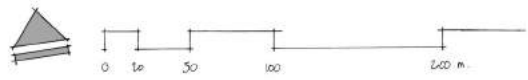
- Openen van de Keizerspoort nabij het gemeentehuis van Doorn, zodat er in combinatie met de toegang aan de Langbroekerweg, als vanouds weer twee hoofdtoegangen tot het complex zijn;
- Uitbreiding van de parkeervoorziening door medegebruik van de parkeerkelder onder het gemeentehuis;
- Aanleg van een nieuwe dienstingang aan de Molenweg voor medewerkers en leveranciers die zo min mogelijk kruist met bezoekersroutes;
- Aanleg van een specifieke parkeerplaats voor de vrijwilligers en personeel nabij de dienstentree aan de Molenweg;
- Bouw van een nieuw ontvangstpaviljoen op het punt waar beide hoofdroutes naar het huis bij elkaar komen;
- Verhard de hoofdroutes voor de bezoekers van de twee hoofdentree's (parkeerplaatsen zijn voornamelijk buiten de poort) naar het huis, de Oranjerie, etc..
- Verbeteren netwerk van kabels en leidingen (o.a. aanleg Wi-fi) t.b.v. museale presentatie in het park (zie PVE museum Huis Doorn);
- Aanleg van basisvoorzieningen op de Middenwei zodat deze geschikt is voor (grote) evenementen.
- Aanleg van basisvoorzieningen op de Houtplaats, voor een eenvoudig horeca-uitgiftepunt (een biergarten?).
- Plaatsen van richtingsbordjes van de entree's naar de belangrijkste attracties.

Voorlopig Ontwerp Bepantingen

Legenda

- Bosbepanting:**
- 1 Gesloten parkbos
  - 2 Open parkbos
  - 3 Gemengd inheems bos
  - 4 Hallenbos (beuk)
  - 5 Eikenhakhout
  - 6 Naaldbos
- Weilanden
- Tuinen**
- T1 Voorgazon
  - T2 Noordgazon
  - T3 Moestuin
  - T4 Auguste Victoria-tuin
  - T5 Kapeltuin
  - T6 Pinetum
  - T7 Voortuin Poortvleugel
  - T8 Rosarium
- Lanen**
- L1 Toegangslaan
  - L2 Oprijlaan
  - L3 Boerenlaan
  - L4 Dwarslaan
  - L5 Zuidlaan (Huislaan)
  - L6 Eikenlaan

4.3 Revitaliseren beplantingen

De beplanting is een belangrijke beeld- en structuurbepalende factor van de aanleg op Huis Doorn. De beplanting is een essentieel onderdeel van het raamwerk dat de opzet en ruimtelijke structuur van het park als geheel bepaald. Daarnaast is bekend dat er in de eerste helft van de 20^e eeuw op horticultureel gebied veel te beleven viel in het park van Huis Doorn.

De aanleg van Park Huis Doorn kende een rijke afwisseling van bomen, bossen, heesters, Stinsenflora, specifieke tuinen en graslanden met een afwisseling van bloemrijk grasland, ruw gras en gazons. Deze grote variatie aan beplantingen en beplantingstypen zijn in cultuurhistorisch een belangrijk aspect van de bewoning door Wilhelm II. De voormalige keizer hield zich actief bezig met het beheer van de bossen en tuinen. Kenmerkende onderdelen zijn de diverse bostypen met specifiek beheer, een grote hoeveelheid sierheester beplantingen in de parkbossen en diverse tuinen, die daarnaast vaak waren opgedragen aan familieleden.

Actuele situatie

De beplanting van het park wordt in de actuele situatie als kleurloos en saai ervaren. In de naoorlogse jaren is beplanting sterk verschaald door het opruimen van verschillende tuinonderdelen en een sterk vermindering van het aan groenbeheer bestede aantal uren. Het beeld van de aanwezige beplanting is erg vlak en de aanwezige structuur en ruimtelijk opbouw wordt niet meer 'gedragen' door het oorspronkelijke beplantingsbeeld.

In het parkbos zijn zes verschillende bostypen:

- Gesloten parkbos (1), met gemengde boomsoorten en een gesloten kronendak, gesloten gemengde onderbeplanting van inheems- en sierplantsoen;
- Open parkbos (2), met gemengde bomen en een open kronendak, een open gemengde onderbeplanting van inheems- en sierheesterplantsoen afgewisseld met grasland of boskruiden;
- Gemengd inheems bos (3), gemengde inheemse boomsoorten;
- Hallenbos (4), beukenbos eenjarig ongemengd;
- Eikenhakhout (5);
- Naaldbos (6), in dit geval gesloten ongemengd en eenjarig.

In het park zijn zes markante lanen:

- Toegangslaan (L1) vanaf de kerk/dorpscentrum;
- Toegangslaan (L2) vanuit de Poortvleugel;
- Boerenlaan (L3);
- Dwarslaan (L4);
- Zuidlaan (Huislaan, L5);
- Eikenlaan (L6).

In het park komen zeven specifieke tuinen voor:

- De voortuin van de Poortvleugel (T7); representatief een eenvoudige door de jaren heen vaak aangepast; momenteel een grasveld met een lage haag langs de erfgras.
- De Kapeltuin (T5); oorspronkelijk een kweektuin naar de kapel, in de jaren '50 sterk gewijzigd;
- De Auguste Victoria-tuin (T4); een recent gerestaureerd rozentuin (referentieperiode: Wilhelm II);
- Het Noordgazon (T2), oorspronkelijke een bloemrijke tuinaanleg in neobarokstijl als voorgrond voor het zicht in de Gezichtslaan; momenteel een saai grasveld met zicht op het Mausoleum van Wilhelm II;
- De Heinrich Garten; oorspronkelijke een rustige tuin als gedenkplek voor Prins Heinrich, momenteel niet ontsloten en sterk verruigd;
- De Moestuin (T3); gefragmenteerde resten van de oorspronkelijke inrichting als functionele Moestuin; nieuw: boomgaard en veld klaprozen;
- Het Pinetum (T6) een sterk uitgegroeide collectie naaldbomen en coniferen, geschonken aan Wilhelm II.

Streefbeeld en ontwerpkeuzen

Het streven is de beplanting van Park Huis Doorn structureel te verjongen en meer kleur en horticultureel niveau te geven door middel van:

- Versterken en verjongen van de verschillende bostypen met een specifiek pakket bosbeheermaatregelen;
- Versterken, verjongen en voor de bezoeker beter beleefbaar maken van de diverse lanenstructuren in het park (met een specifiek pakket bosbeheermaatregelen of door herplant);
- Aanplant van een collectie sierheesters in de parkbossen en parksingels op de weiden, om kleur aan te brengen in het park zonder hierbij een exacte reconstructie van de historische beplantingen na te streven;
- Herstellen van de beplantingsfeer van de tuinaanleg op het Voorgazon (T1) en de Auguste Victoria-tuin (T4, rozentuin), met als referentiebeeld de beplanting ten tijde van de bewoning door Wilhelm II (een exacte reconstructie van de beplanting wordt niet nagestreefd).

Bij de uitwerking van de revitalisatie van de beplanting worden vier factoren in overweging genomen:

- **Beleving door het publiek** als een goed verzorgde en kleurrijke aanleg, met door het hele jaar interessante plantensoorten;
- **Cultuurhistorische achtergrond** van het onderdeel (de beplantingsfeer met passen bij de oorspronkelijke sfeer, opzet en uitstraling/betekenis);
- **Ecologie**; versterking van natuurwaarden
- **Beheerbaarheid** (nb. er is geen leger aan tuinpersoneel beschikbaar!).

Uitgangpunten sfeer en sortiment

Voor de revitalisatie van de beplantingen in Park Huis Doorn en de verschillende deeltuinen zijn er qua sfeer en opzet **drie richtinggevendende perioden**:

Ontwerptekening van Landgoed Vollenhoven van H. van Lunteren

H. van Lunteren (1780-1848)

1. Beplantingen van de parkaanleg in landschapsstijl door H. van Lunteren;

Hoewel de ontwerpen en plantlijsten van Van Lunteren voor Park Huis Doorn niet bekend zijn, is er inzicht in zijn projecten en beplantingen door verschillende bewaard gebleven ontwerp-tekeningen voor andere parken en de catalogussen van zijn eigen kwekerij 'Flora's Hof'.

De tuinen en parken van H. van Lunteren worden gekenmerkt door een structuurbeplanting van lanen, bosvakken en boomgroepen met een relatief eenvoudig sortiment van traditionele en inheemse boom- en heestersoorten, zoals bijvoorbeeld eik, beuk, den veldesdoorn, hazelaar en Gelderse roos. Op markante punten in de aanleg zijn accenten verwerkt met bijzondere boom- en heestersoorten, zoals treurbomen en bontbladige bomen, zoals bijvoorbeeld treurbeuk, treures, rode beuk, etc. Zijn ontwerpen zijn qua sfeer en uitstraling romantische parkcomposities in landschapsstijl, met aspecten van een geïdealiseerd traditioneel agrarisch cultuurlandschap. Deze beplantingsfeer wordt toegepast in grote delen van het huispark en de deelgebieden Buitenpark-Oost en Zuid.

Binnen de hoofdstructuur in de parkontwerpen van Van Lunteren zijn vaak kleinschalige tuinen met specifieke sierbeplantingen verwerkt. Deze tuinen hebben een eenvoudig sortiment van rozen, vaste planten, varens en eenjarige planten. In Park Huis Doorn zijn specifieke tuinen uit deze periode niet bewaard gebleven; ze zijn vervangen door een nieuwe tuininrichting.

Impressie Huis Doorn ten tijde van de Keizer Wilhelm II

Wilhelm II (1859-1941)

2. Beplantingen in de eerst helft van de 20^e eeuw; de periode van baron Van Heemstra en Wilhelm II. Deze beplantingen getuigen van de smaak in de eerste helft van de 20e eeuw en zijn in Park Huis Doorn ontwikkeld door H.A.C. Poortman, Fa. van Noordt en Wilhelm II en zijn tuinpersoneel.

Deze beplantingen betreffen vooral de specifieke tuinen die zijn aangelegd met een rijke variatie van vakbeplanting met éénjarige planten, rozen en heesterborders, vaak afgewisseld met snoeivormen en coniferen. Ook was er een duidelijke voorkeur voor rododendrons. Ook zijn er in deze periode het Huispark en de deelgebieden Buitenpark-Oost en -Zuid accenten geplant van sierheesters en coniferen.

Deze beplantingssfeer wordt toegepast in een beperkt aantal tuinonderdelen. In de Auguste Victoria-tuin (T4) (een rozentuin), het Voorgazon (T1) en de Heinrich Garten (T2), wordt deze beplantingssfeer hersteld. Een specifiek onderdeel van deze periode is ook het Pinetum, dat op hoofdlijnen hersteld zal worden. Daarbij wordt niet gestreefd naar een exacte reconstructie van de beplanting, maar naar een aanplant met een hedendaags sortiment, die in sfeer en opzet de beplantingen in deze periode goed benaderd (maar beter beheerbaar, ziekteresistent, ed.).

Referentiebeeld hedendaagse beplantingsstijl met gazons hagen, vaste planten en siergrassen.

Een museumbezoeker

3. Hedendaagse tuininrichting en beplanting; wat vinden wij nu mooi en boeiend?

Verschillende historische tuininrichtingen in Park Huis Doorn zijn nagenoeg verloren gegaan en ontberen momenteel een aansprekende tuinaanleg. Dit is het geval op het Noordgazon (T2), Moestuin (T3), het pinetum (T6), de tuin bij de Kapel (T5) en de aanleg voor de Poortvleugel (T7). Deze plekken zullen in het kader van het herstel van de ruimtelijke opzet van de parkaanleg van een nieuwe inrichting moeten worden voorzien. Het beschikbare beheerbudget voorziet echter in een doelmatig en sober onderhoud van de tuin- en parkaanleg; er is geen budget voor uitgebreide en bewerkelijke nieuwe beplantingen zoals vaste plantenborders of 'perennial meadows' (een groot plantvak met een combinatie van siergrassen en bloeiende vaste planten).

Bij het revitaliseren van deze tuinen is voorzien in een nieuwe aanleg met een hedendaagse vormgeving en beplanting met een eenvoudig hedendaags sortiment. Bij het ontwerp staat de beleving van ruimtelijke essentie van de plek centraal. De aanleg is eenvoudig te beheren en bestaat uit gras, gesnoeide hagen en een gevarieerd sortiment bloeiende sierheesters. Door het toepassen van grote grasvelden ontstaat er ruimte voor wisselende activiteiten voor het museum Huis Doorn en ruimte voor het publiek.

Nb. Het beplantingssortiment wordt verderop per locatie nader uitgewerkt en toegelicht.

Streefbeelden en maatregelen Bosbeplanting

Gesloten parkbos (1)

Streefbeeld: gemengde boomsoorten en een gesloten kronendak, gesloten gemengde onderbeplanting van inheems- en sierplantsoen;

Maatregelen: bosbouwkundige dunning en aanplant inheemse boom en inheemse en op beperkte schaal sierheestersoorten (zie soortenlijsten verderop).

Open parkbos (2)

Streefbeeld: gemengde bomen en een open kronendak, een open gemengde onderbeplanting van inheems- en sierheesterplantsoen afgewisseld met grasland of boskruiden;

Maatregelen: dunning op bosbouwkundig grondslag en ter realisatie van het ruimtelijk ontwerp en aanplant inheemse boom en struweelsoorten en op beperkte schaal bijzonder bos en heestersoorten.

Gemengd inheems bos (3)

Streefbeeld: gemengde inheemse boomsoorten;

Maatregelen: bosbouwkundige dunning, verwijderen esdoorn en vogelkers, aanplant inheemse boom en struweelsoorten.

Hallenbos (4)

Streefbeeld: eenjarige ongemengde boombeplanting in beuk met incidentele onderbegroeiing (max 10%);

Maatregelen: bosbouwkundige dunning boombeplanting, verwijderen verruigde onderbegroeiing.

Eikenhakhout (5)

Streefbeeld: traditionele eikenhakhoutstoven met een rijke onderbeplanting van boskruiden in een aantal stadia van ontwikkeling;

Maatregelen: horstgewijs afzetten van het perceel eikenhakhout, incidenteel bijplanten eikenheesters.

Naaldbos (6)

Streefbeeld: gesloten ongemengd eenjarig;

Maatregelen: dunnen op bosbouwkundige grondslag en aanplant (verjongen) in dezelfde soort.

Streefbeelden en maatregelen Lanen

Toegangslaan kerk/dorpscentrum (L1)

Streefbeeld: statige enkele laanbeplanting (beuk) met grasbermen;

Maatregelen: nieuwe aanplant in beuk.

Toegangslaan tussen Poortvleugel/Middenwei (L2)

Streefbeeld: statige enkele laanbeplanting (eik) met brede grasbermen;

Maatregelen verzorgen bestaande, deels zeer oude, eiken.

Boerenlaan (L3)

Streefbeeld: statige, smalle, enkele laanbeplanting (beuk) met (gras)bermen;

maatregelen: verzorgen bestaande oude aanplant in Beuk.

Dwarslaan (L4)

Streefbeeld: enkele laan van linden (zie uitleg deelgebied) met brede open grasberm aan de zijde van de Middenwei en Duiventorenwei;

Maatregelen: geheel verjongen als een enkel laan in linde.

Zuidlaan (Huislaan, L5)

Streefbeeld: statige enkele laanbeplanting (beuk) met grasbermen;

Maatregelen: verder herstellen als Beukenlaan.

Eikenlaan (L6)

Streefbeeld smalle boslaan (eik) met daarnaast gesloten bostruweel;

Maatregelen: verzorgen bestaande (oude) aanplant in eik.

Streefbeeld Tuinen

Voorgazon en Automobilvorfahrt (T1)

Streefbeeld: reconstructie van de inrichting en beplantingssfeer zoals in de jaren 1930.

Aanleg op het Noordgazon (T2)

Streefbeeld: open beleving van de lange as van de gezichtslaan, gazon met een harpvormige contour omgeven door twee grote groepen sierheesters; Heinrich Garten, grasveld randbeplanting van rododendrons en een betere paden.

Moestuin (T3)

Streefbeeld: na afloop van de tentoonstelling waarin het bestaande papaverveld een rol speelt, een nieuw inrichtingsplan ontwikkelen (in een later stadium).

Auguste Victoria-tuin (T4)

Streefbeeld: inrichting van deze recent gerestaureerde rozentuin verder verbeteren; stalen kantranden; betere versie van de pergola en het prieel; verbeteren assortiment rozen; aandacht voor kunstwerken en tuinsieraden en zichtlijnen maken op de omringende vijverpartijen (nb. plan verder uitwerken in nauw overleg met de tuin vrijwilligers).

Kapeltuin (T5)

Streefbeeld een nieuwe aanleg als een door lage blokhagen omsloten tuinruimte met gazons en enkele solitaire bomen en heesters, die voor veel doeleinden door het Museum Huis Doorn kan worden gebruikt.

Pinetum (T6)

Streefbeeld: herstellen van het centrale deel met als doel het behoud en presentatie van cultuurhistorische waardevolle, geschonken naaldbomen en coniferen.

Voortuin van de Poortvleugel (T7)

Streefbeeld: een nieuwe aanleg met een verzorgd tuinachtige karakter passend bij het sferbeeld uit de jaren '30 in combinatie met een nieuw voetpad naar de parkeerplaats.

Streefbeeld Weiden / landbouwgronden

Middenwei

Streefbeeld: bloemrijk grasland zonder veerasters (beheer als hooiland met nabeweiding) met een berm van ruig gras langs de paden (maaier 4x/jr).

Duiventorenwei

Streefbeeld: idem, met brede watergang langs de bosstrook (herstel verwaarloosd element).

Molenwei

Streefbeeld: idem, met een nieuwe poel.

Achterweide

Streefbeeld: idem.

Hertenkamp

Streefbeeld: een door herten begraasde wei met solitaire bomen en boomgroepen zonder struweel beplanting.

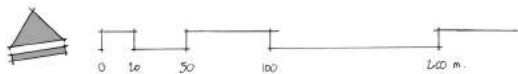
Voorlopig Ontwerp

Samenspel ecologie en cultuurhistorie

Legenda

- Samenspel tussen:
  - Ecologie
  - Cultuurhistorie

4.4 Ecologie

Actuele situatie

In het algemeen zorgt het samenspel van natuur en cultuurhistorische aspecten in historische tuinen en parken vaak voor bijzondere natuurwaarden. In Park Huis Doorn is echter momenteel slechts sprake van een algemene natuurwaarde, die samenhangt met het 'verschaalde' karakter van de parkaanleg, de lage waterstand, en het moderne agrarische beheer van de weiden (veel bemesting en weinig natuurwaarde) en het achterstallige bosbeheer. Hierdoor worden veel kansen gemist op ecologisch gebied en wordt de potentiële natuurwaarde van het gebied niet waargemaakt.

Ontwerpkeuze en streefbeeld

In Park Huis Doorn is sprake van een samenspel van cultuurhistorische en natuurwaarden. De ecologische hoofddoelstelling is het optimaal laten functioneren van een ecologisch waardevol parkgebied voor vogels, zoogdieren en vleermuizen, amfibieën en reptielen, paddenstoelen, insecten en andere macrofauna, in een daartoe geëigend parklandschap, met een optimaal voedselweb. Populair gezegd vergroten we de natuurwaarde van het historische parkgebied door de 'ecologische motor' weer aan te zetten.

Als levensgemeenschap of landschapseenheid kan hier gerefereerd gaan worden aan het deels beboste, laagste deel van de flank van een stuwwal op de overgang naar een rivierdal. Meer concreet ingevuld zijn er de volgende terreintypen: voedselarm kruidenrijk grasland, struweel, solitaire bomen, opgaand oud loofbos, gemengde bossen, hakhout, ruigte, vochtig grasland en oeverbegroeiing, niet droogvallende vijver en begroeide oude muur.

Streefbeelden en kansen

- Het is een bos- en natuurrijk oud parkgebied op de overgang van de Utrechtse Heuvelrug naar het open polderlandschap van de Langbroekerwetering;
- Het parkgebied heeft een sterk gevarieerde ruimtelijke opzet met structuurrijke oude (loof) bossen, parkzones, grachten, vijvers en watergangen, tuinen en landbouwgronden. Het gebied heeft hierdoor een kleinschalig en gradiëntrijk karakter. Door het beheer als parkgebied heeft het bovendien een laag dynamisch karakter, waardoor er tot op zekere hoogte wel bijzondere planten en diersoorten aanwezig zijn;
- Het water in de grachten en vijvers is afkomstig van hemelwater en kwelwater uit de Utrechtse Heuvelrug. Omdat deze waterelementen niet gevoed worden door oppervlaktewater uit de omgeving is het aquatisch milieu als 'schoon' te kwalificeren; dit schept kansen voor bijzondere natuurwaarden;
- Door deze bijzondere abiotiek is de herintroductie van Europese rivierkreeft en vliegend hert kansrijk.

Maatregelen

Bij het 'aanzetten' van de ecologische motor' wordt onderscheid gemaakt tussen inrichtingsmaatregelen en beheermaatregelen. De inrichtingsmaatregelen zijn eenvoudig van aard en in te passen in de historische parkstructuur. Het uiteindelijke effect van de maatregelen

Inrichtingsmaatregelen

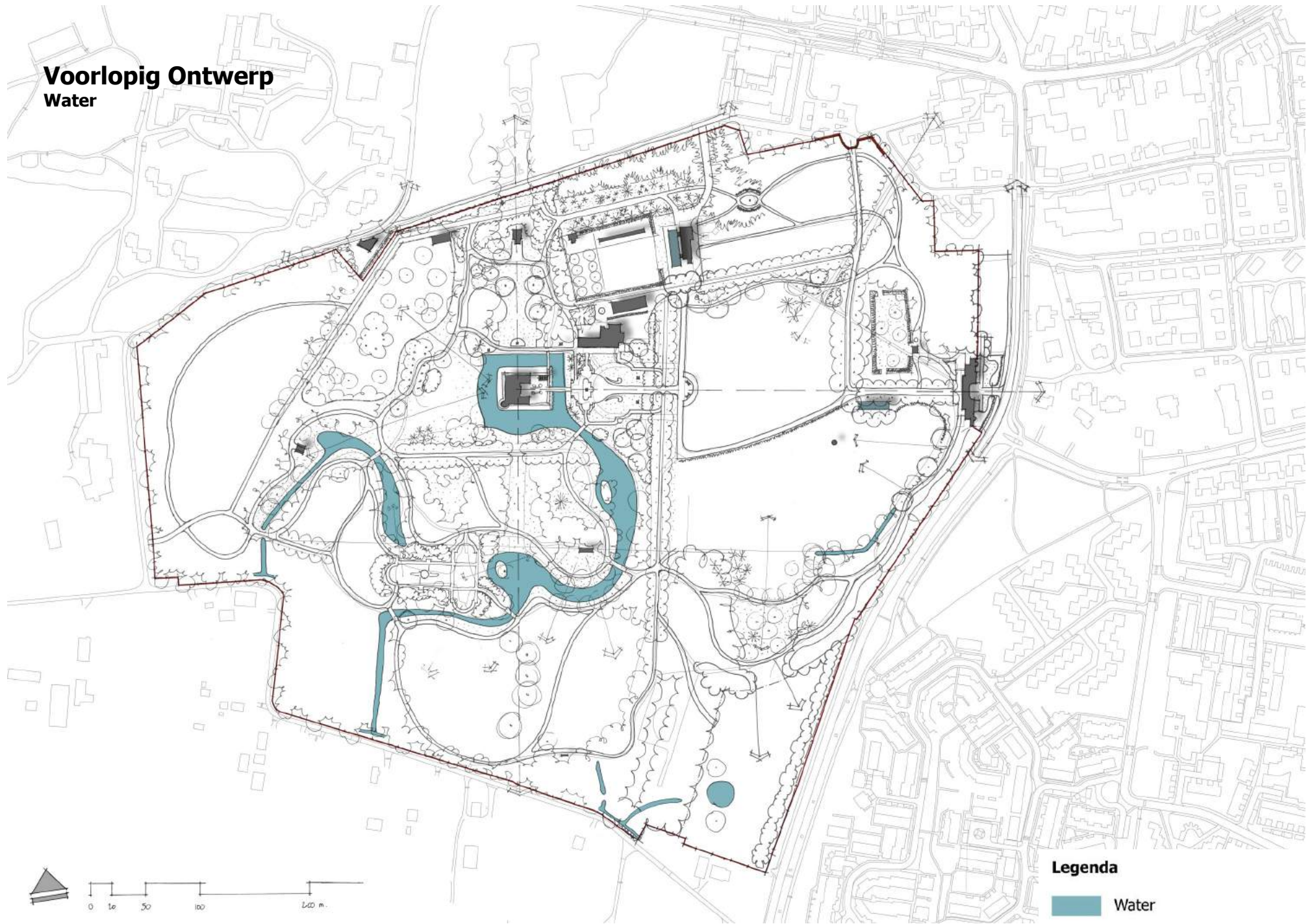
- Geleidelijke verhogen van de grondwaterspiegel; bij voorkeur tot de historische hoogte (afhankelijk van de beworteling en vitaliteit van de oude bomen);
- Inrichten van de bossen, struwelen en weilanden, voornamelijk in het Buitenpark, als een veelzijdig landgoedbiotoop ten behoeve van het voedselweb;
- Doorlaten voldoende zonlicht in de bosgebieden, met name rond de vijvers, ten behoeve van een goede habitat voor amfibieën, reptielen en flora;
- Aanplanten inheemse beplantingssoorten en Stinzenflora;
- Omvormen weilanden tot een kruidenrijk grasland;
- Waar mogelijk inrichten van kleinschalige plekken met traditionele agrarische gebruiksvormen zoals hooien, hakhout, ruige oeverhoekjes, etc..

Beheermaatregelen

Om de richtlijnen te behalen vanuit soortbeschermingsplannen ten behoeve van Rode lijst soorten en de huidige ecologische waarden te bevorderen zullen diverse beheersmaatregelen moeten plaats vinden vanuit ecologisch oogpunt. Uitgangspunten voor het beheer zijn:

- Waar mogelijk extensief beheren (voornamelijk in het Buitenpark);
- Verwijderen van niet inheemse soorten in het bosgebied, met uitzondering van solitaire bomen en heesters met sierwaarde in een bosrand en enkele dennen;
- Ontwikkelen van ruigte op aangewezen plaatsen langs de oevers van waterpartijen en sloten (nader aanwijzen op de ontwerp tekening);
- Zo lang mogelijk handhaven van afstervende bomen in opgaande bosvakken (nb. er mag geen gevaar optreden voor de bezoekers op de wandelpaden);
- Minimaliseren van bodemingrepen ter verbetering en in stand houding van het bodemleven.

Voorlopig Ontwerp Water

Legenda

 Water

4.5 Water

In het Masterplan Park Huis Doorn is een uitgebreide beschrijving en analyse opgenomen van het actuele watersysteem in het plangebied. Tevens is een plan van aanpak ontwikkeld hoe de kwaliteit van het watersysteem en -beheer te verbeteren. Onderstaand een korte samenvatting van het plan.

Actuele situatie

In Park Huis Doorn ligt aan de voet van de Utrechtse heuvelrug. De overgang van droog naar nat ligt ter hoogte van het huis Het gebied ten noorden van het huis kent geen waterpartijen en sloten. Het huis zelf staat in een slotgracht die wordt gevoed met hemelwater en kwelwater afkomstig van de heuvelrug.

Het gebied te zuiden van het huis kent twee ornamentele waterpartijen en een stelsel van watergangen en sloten. De twee waterpartijen maken deel uit van de parkaanleg in Landschapstijl, die omstreeks 1800 werd gerealiseerd, waarschijnlijk naar ontwerp van Hendrik van Lunteren. De waterpartijen zijn ontstaan uit een vergraving van 18^e eeuwse waterbassins die deel uit maakten van de aanleg in geometrische stijl.

Beide waterpartijen verbeelden samen een romantisch riviertje, dat 'traag' door een 'arcadisch parklandschap' meandert. Het parklandschap verder is 'gestoffeerd' met boomgroepen, heesterpartijen, landerijen, open weiden, wandelpaden en tuinsierraden, zoals prieëlen, beelden, banken, vazen en ornamentele bruggen. Door de actuele lage waterstand en de lokaal verwilderde beplanting op de oevers en talud is de belevingswaarde voor de bezoeker momenteel laag. De structurerende werking van de waterpartijen en de beleving als riviertje komen momenteel niet goed uit de verf.

Via overige watergangen, waarmee de vijvers afwateren op de bermsloot langs de Achterweg, spelen geen esthetische rol in het parkaanleg. De diverse watersystemen en stuwen worden in het Masterplan uitgebreid beschreven.

De ornamentele waterpartijen en de oeverprofielen van Park Huis Doorn zijn goed bewaard gebleven en hebben een hoge mate van authenticiteit. De oeverlijnen zijn onbeschoeid met uitzondering van 'de pol' om het hoofdhuis en de noord en oost oever van de gracht om het huis. De overige watergangen hebben een utilitair karakter.

Een groot probleem in de actuele situatie is de lage waterstand in de vijvers en watergangen en de structurele verdroging van het gebied ten zuiden van het huis. De ornamentele waterpartijen verliezen aan beeldende kracht en spiegelende werking. Vanwege de lage waterstand is een eilandje in het gebied Huispark zuid vastgegroeid aan de oever. Ook zijn er veel negatieve gevolgen voor ecologische waarde van het gebied, met name in het aquatisch leefmilieu en ten aanzien van de verdroging van graslanden en beplantingen. Deze situatie draagt bij aan de algehele schrale uitstraling van de parkaanleg.

Ontwerpkeuze, streefbeeld en maatregelen

Water is een belangrijk element in de parkaanleg van Park Huis Doorn. Gevulde waterpartijen en weiden met een frisse bloemrijk uitstraling spelen een belangrijke rol in de parkaanleg. Een belangrijke ontwerpkeuze is de verhoging van de waterstanden in het park, de vijvers en watergangen. Een hogere waterstand is tevens een belangrijke voorwaarde bij het 'aanzetten van de ecologische motor' van het parkgebied.

Gestreefd wordt in de ornamentele vijvers het historische waterpeil te herstellen, dit kan door het

Referentiebeeld oeverlijn met beplantingen (locatie Hofstede Sterreschans)

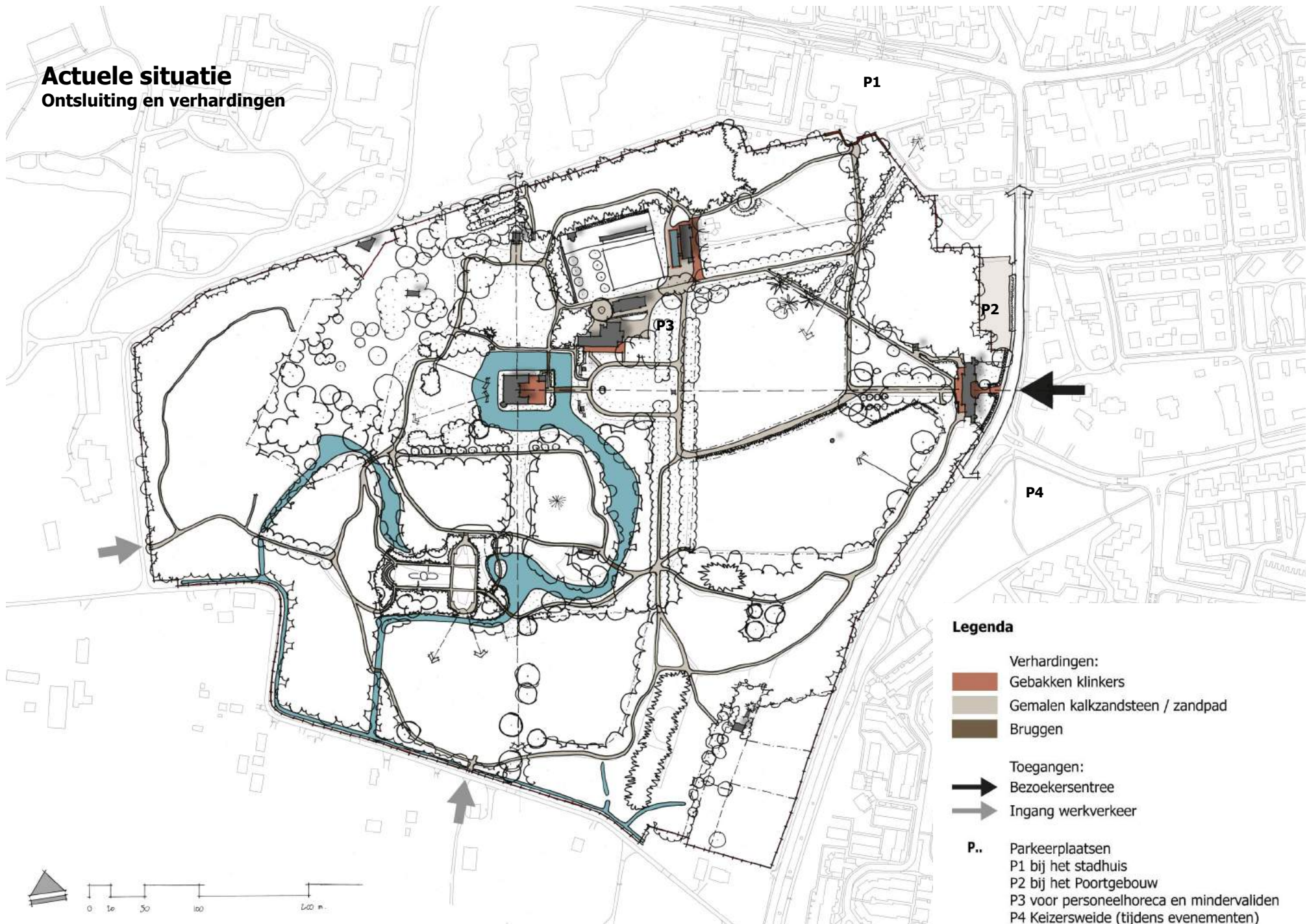
schone kwel- en hemelwater zo lang mogelijk vast te houden in het gebied en de bestaande stuwen in de watergangen beter af te stellen. De gewenste peil- en stuwhoogten zijn nauwkeurig uitgewerkt in het Masterplan.

De structuur en oeverafwerking van de ornamentele waterpartijen is oorspronkelijk en in goede staat; ze hoeven niet te worden aangepast of beschoeid. Door de hogere waterstand en aanvullende opschoonmaatregelen in de oeverbeplanting en de aanleg/herstel van nieuwe wandelpaden op de oevers winnen de vijvers weer aan beeldende kracht en krijgen weer een leidende rol in de parkaanleg. De uitstraling als romantisch meanderend riviertje wordt hiermee hersteld.

Het water in de grachten en vijvers is afkomstig van kwel- en hemelwater. Omdat deze waterelementen niet gevoed worden door oppervlaktewater uit de omgeving is het aquatisch milieu als 'schoon' te kwalificeren; dit schept kansen voor bijzondere natuurwaarden in de waterpartijen en is ook een belangrijk uitgangspunt voor het beheer van de weiden als bloemrijk grasland. Tevens wordt de verlande greppel langs de zuidostrand van de Duiventorenwei door uitdieping en de verhoogde waterstand weer watervoerend gemaakt waar deze in ecologische zin als poel gaat functioneren. Op de Molenwei wordt een geheel nieuwe poel aangelegd. Beide poelen verbeteren de weidebiotoop en vergroten de biodiversiteit. Diverse insecten kunnen het water gebruiken voor voorplanting, maar ook voor amfibieën en reptielen is een dergelijk poel bevorderlijk. Ook kan de poel gebruikt worden als drinkwatervoorziening voor runderen bij de nabeweidings.

Actuele situatie

Ontsluiting en verhardingen

Legenda

- Verhardingen:
- Gebakken klinkers
  - Gemalen kalkzandsteen / zandpad
  - Bruggen

- Toegangen:
- Bezoekersentree
  - Ingang werkverkeer

- P.. Parkeerplaatsen
- P1 bij het stadhuis
  - P2 bij het Poortgebouw
  - P3 voor personeelhoreca en mindervaliden
  - P4 Keizersweide (tijdens evenementen)

4.6 Ontsluiting en verhardingen

De ontsluiting en verharding en belangrijke inrichtingsaspecten die de uitstraling en beleving van de aanleg in hoge mate bepalen.

Actuele situatie

Ontsluiting

De doorgang in de Poortvleugel fungeert als algehele hoofdtoegang tot het complex; publiek, medewerkers en leveranciers maken hier allemaal gebruik van. De historische 'Keizerspoort' nabij de kerk en het gemeentehuis is veelal gesloten. De dienstpoorten in het omringende hekwerk zijn niet open voor het publiek.

Nabij de Poortvleugel aan de Langbroekerweg ligt ook de enige parkeerplaats van Huis Doorn, die een beperkte capaciteit heeft. Bij evenementen wordt een tijdelijke parkeerplaats ingericht op de Keizersweide. Naast het restaurant is een kleine parkeerplaats aanwezig. Verder wordt er veel 'wild geparkeerd' in het park. Op verschillende plekken in de aanleg liggen betonbanden en paaltjes om het autoverkeer te geleiden en wild-parkeren tegen te gaan.

De wandelpaden zijn belangrijk in de beleving van de parkaanleg omdat zij de wandelaars langs de diverse parktaferelen voeren. Het patroon van wandelpaden heeft veel wijzigingen ondergaan; het is momenteel ten opzichte van de historische situatie incompleet of liggen niet meer op de oorspronkelijk locatie. Delen van het park zijn daardoor slecht toegankelijk voor het publiek en de beeldende kracht van de parkaanleg als geheel is hierdoor sterk verminderd. De oorspronkelijke belevingswaarde en uitstraling van de parkaanleg als arcadisch parklandschap komt hierdoor niet uit de verf.

Een veel optredend probleem is dat museumbezoekers moeite hebben met de oriëntatie en het vinden van de weg door het park. Blijkbaar is de ontsluiting niet logisch of vanzelfsprekend. Hoofdroutes zijn niet goed herkenbaar, het diagonale pad werkt verwarrend, het systeem van wandelpaden is incompleet en sluit niet aan bij de verwachting van bezoekers.

Tenslotte is er een probleem voor minder mobiele bezoekers; de wandelafstand tussen de entree en Hoofdhuis / Garage / Oranjerie wordt als 'ver' ervaren. Museum Huis Doorn overweegt het opzetten van de pendeldienst met elektrische voertuigen (golfkarretjes).

Verhardingen

In Park Huis Doorn kennen veel wegen en paden een zogenaamde half-verharding, een los steenachtig materiaal zoals: zand, grind, split of gemalen kalkzandsteen. De half-verharding van de hoofdwegen tussen de Poortvleugel, garage, het huis en de omgeving van de Oranjerie is recent 'verbeterd' met gemalen kalkzandsteen, maar het resultaat valt erg tegen en het materiaal blijkt bovendien door inloop schade op te leveren aan de historische interieurs in het huis. Deze half-verharding is niet berekend op het vele autoverkeer op toegangswegen. Een alternatief is gewenst.

Nabij de gebouwen Poortvleugel, op de cour bij het hoofdhuis, de garage en het dienstgebouw 'Chalet' zijn, kleine vlakken verhard met gebakken klinkers. Deze klinkervlakken behoren overwegend tot de oorspronkelijke aanleg.

Nagenoeg alle wandelpaden in het park zijn (van oudsher) zandpaden. Uitzondering hierop vormt de huidige verharding in de Auguste Victoria-tuin (T4), waar de paden met gemalen schelpen zijn verhard. Dit materiaal is hier toegepast sinds de recente restauratie.

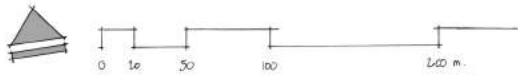
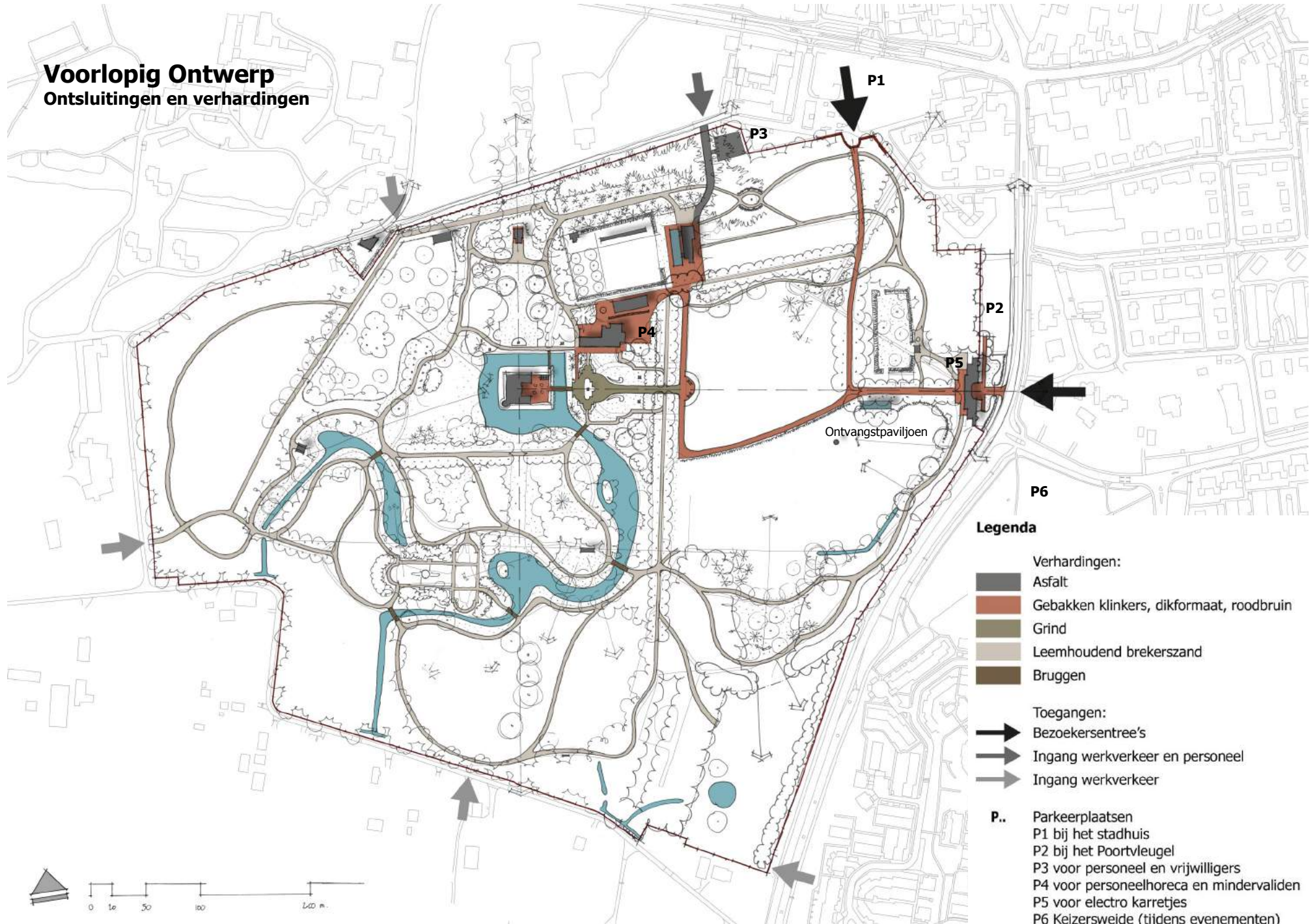

Poortvleugel gezien vanaf de Langbroekerweg

De Keizerspoort gezien vanuit het park

Voorlopig Ontwerp Ontsluitingen en verhardingen

Ontwerpkeuzen, streefbeeld en maatregelen

Gekozen wordt voor een algehele verbetering van de ontsluiting en toegankelijkheid van Park Huis Doorn door een herziening van de hoofdontsluiting, het patroon van wandelpaden en een algehele verbetering van de kwaliteit van de verhardingen.

Ontsluiting en padenpatroon

Hoofdontsluiting en hoofdparkeerplaatsen: de Poortvleugel en Keizerspoort zijn beide in gebruik als hoofdtoegang voor bezoekers. Beide poorten zijn alleen opengesteld voor voetganger en worden doormiddel van een afsluitpaaltje afgesloten voor autoverkeer.

Door het openen van de Keizerspoort kan het publiek ook direct vanuit het centrumgebied van Doorn het park betreden. Ook zal de parkeergarage onder het gemeentehuis door museum bezoekers worden gebruikt. Een wandelpad van de parkeerplaats aan de Langbroekerweg naar de doorgang in Poortvleugel zorgt voor een aanmerkelijke verbetering ten aanzien van oriëntatie en logica.

Met een aanleg van een nieuwe dienstingang vanaf de Molenweg voor medewerkers en leveranciers en het realiseren van een parkeervoorziening voor de vrijwilligers, wordt het park auto-luw gemaakt.

De hoofdroutes door het park, van de entree's naar de belangrijkste bouwwerken, worden verhard met gebakken klinkers. Naast de betere verharding kwaliteit kan publiek zich hierdoor beter oriënteren in het park.

Het netwerk van wandelpaden wordt ingrijpend herzien. Deels worden wandelpaden weer op hun historische locatie hersteld en deels worden nieuwe paden aangelegd. Uitgangspunt is een netwerk van paden die de bezoeker op een uitgekende manier door de parkaanleg en langs de verschillende parktaferelen voert. De wandelpaden in het park zijn van oudsher uitgevoerd als zandpaden. Vanwege de zandige bodemsamenstelling is dit materiaal zeer geschikt en dit materiaal is het uitgangspunt de opknapbeurt van de bestaande paden en de aanleg van nieuw wandelpaden.

Daarbij zijn er zijn twee rondgaande wandelroutes door de aanleg:

- Aanleg van een 'korte wandelroute' door het Huispark, waarbij een nieuwe brug wordt geplaatst op de plek van de voormalige 'Schwebebrücke' en die de bezoeker meer langs de waterpartijen voert;
- Aanleg van een 'lange wandelroute' door het Buitenpark waarbij oude en nieuwe paden op elkaar worden aangesloten en twee niet historische bruggen worden verplaatst.

De verplaatsingen van bezoekers, vrijwilligers en personeel voor groenonderhoud binnen de hekken vindt plaats met elektrische voertuigen (golfkarretjes). Aan de noordzijde van de Poortvleugel is een parkeerplaats voor voertuigen. Nabij de belangrijkste gebouwen is voldoende opstelruimte aanwezig voor de voertuigen om bezoekers op te pikken en af te zetten; er hoeven geen specifieke opstelplekken te worden aangelegd. Aanduiding met een bordje is afdoende.

Verhardingen

Er is gekozen voor een 'systeem' van verhardingssoorten

Hoofdwegen, cour, omgeving van de Garage de omgeving van de Poortvleugel:
Gebakken klinkers dikformaat, kleur roodbruin.

Accenten in omgeving van Garage, Ontvangstpaviljoen en Kapeltuin (T5):
Natuursteenkeien en -tegels.

Dienstweg en de naastgelegen parkeerplaats:
Asfalt met een slijtlaag van Parelgrind.

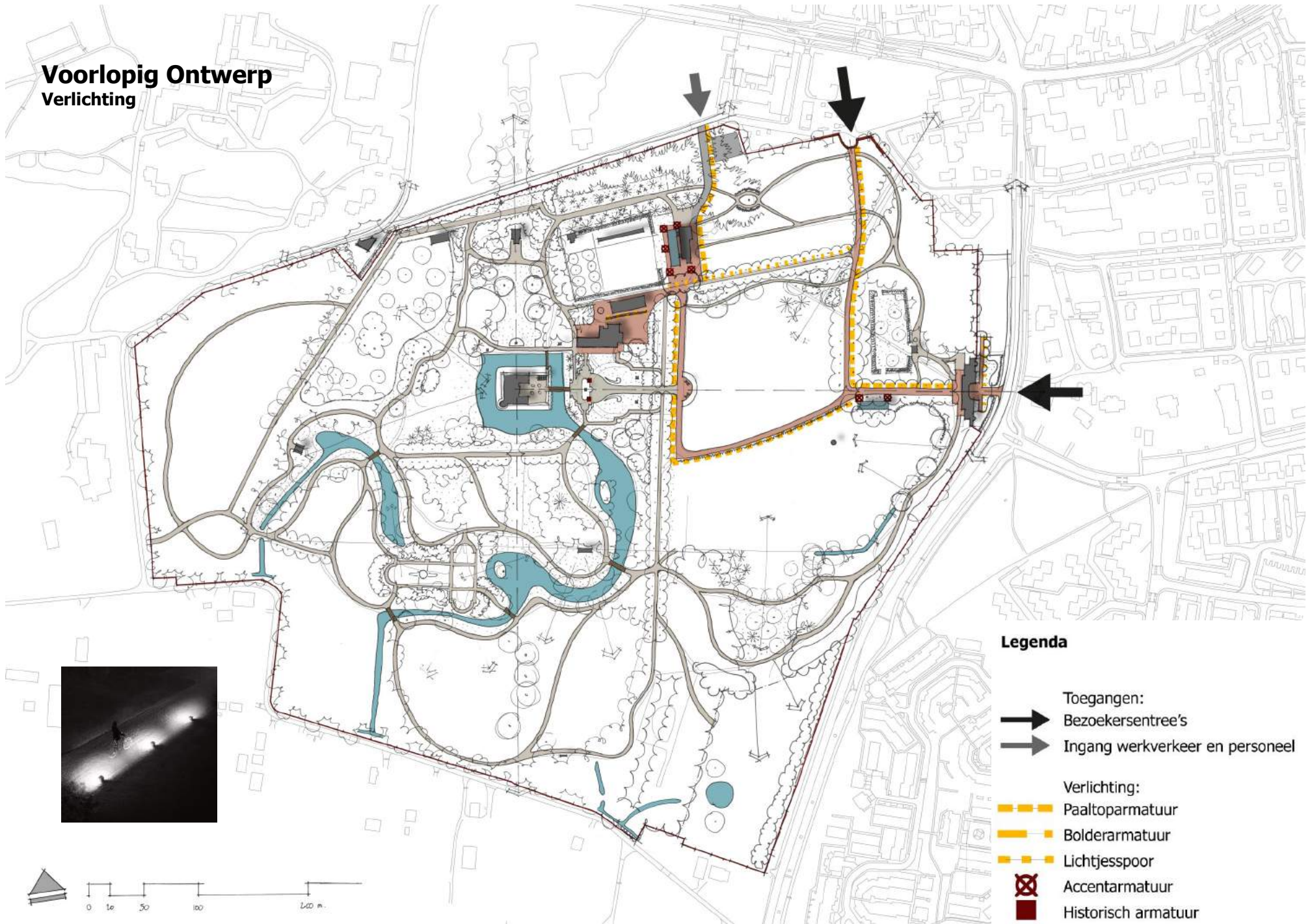

Automobilvorfahrt (T1):
Parelgrind in een kleine fractie, kleur creme-wit (nb. geen 'split' vanwege de grote kans op inloepschade aan de historische interieurs).

Wandelpaden:
Brekerszand (leemhoudend zand in een grove fractie met een losse strooilaag).

Voorlopig Ontwerp Verlichting

Legenda

- Toegangen:
- Bezoekersentree's
- Ingang werkverkeer en personeel

- Verlichting:
- Paaltoparmatuur
- Bolderarmatuur
- Lichtjesspoor
- Accentarmatuur
- Historisch armatuur

4.7 Verlichting

Actuele situatie

In Park Huis Doorn is momenteel geen sprake van een uitgekiend verlichtingsplan. De huidige verlichting in het park is op dit moment lokaal; op cruciale punten in de zone tussen de Poortvleugel, Oranjerie, Hoofdhuis en Garage zijn paaltoparmaturen opgesteld met een nostalgische vormgeving (geplaatst vanaf ca. 1950 en later).

Aan verschillende gebouwen hangen historische smeedijzeren armaturen, die onderdeel zijn van het gebouw. In het terrein staan alleen op het Voorgazon (T1) historische armaturen. Deze historische armaturen zijn echte pronkstukken; ze verbeelden toortsen en zijn onderdeel van de aankleding van de Automobilvorfahrt (T1) en versterken de keizerlijke allure van Huis Doorn.

Mede gezien het beleid van Museum Huis Doorn, waarbij meer bezoekers moeten worden getrokken, en de horeca in de Oranjerie is verlichtingssituatie toe aan heroverweging. In de omgeving van de garage wenst Museum Huis Doorn ook een meer en betere verlichting van de buitenruimte.

Ontwerpkeuze en streefbeeld

Gekozen wordt voor een integrale vernieuwing van de verlichting in de tuin en parkaanleg (m.u.v. de 'toortsen' op het Voorgazon, T1). De nadruk ligt daarbij op de toegangswegen en hoofdroutes van en de directe omgeving van de belangrijkste gebouwen. Er wordt afgezien van het verlichten van de wandelpaden in de overige delen van de parkaanleg en het aanlichten van bomen en tuinsieraden.

Daarbij wordt gekozen voor het verwijderen van alle bestaande armaturen in nostalgische stijl en deze te vervangen door eenvoudige onopvallende (tijdloze) armaturen met Ledverlichting, met armaturen in de basiskleur matzwart/antraciet. Uitgangspunt is dat de verlichtingsarmaturen bij daglicht nauwelijks zichtbaar zijn en optisch 'wegvallen' in de parkaanleg. Ledverlichting is belangrijk vanuit de mede vanwege de energiebalans en vanwege de ecologische voordelen in het park. Daarbij wordt ook gekozen voor downlighters; en de lichtbron van enige afstand niet zichtbaar is. Hiermee wordt in het nachtbeeld de verharding verlicht en blijft het overzichtsbeeld van het park verschoond van een grote hoeveelheid felle lichtbronnen.

Het verlichtingsplan bestaat uit de volgende onderdelen:

- De hoofdroutes door het park (de klinkerwegen) wordt integraal als routes verlicht. Daar waar de hoofdroute door het parkbos voert worden hoge paaltoparmaturen geplaatst (hoogte paal circa 6 meter, h.o.h. ca. 30 meter), daar waar de hoofdroute door de open weiden voert worden lage armaturen geplaatst; d.w.z niet hoger dan de haag die daar staat (hoogte ca. 1 meter h.o.h. ca 12 meter).
- Voor de bezoekers van de restaurant in de Oranjerie wordt de wandelroute door de Boerenlaan (L3) naar de Keizerspoort extra verlicht, zodat de bezoekers de wandelroute van de parkeerkelder naar het restaurant zonder problemen kunnen vinden. Gedacht wordt aan het aanbrengen van een lijn met relatief dicht op elkaar geplaatste lage armaturen, die met elkaar een 'lichtjesspoor' vormen dat voor bezoeker gemakkelijk is te herkennen en volgen.
- In de omgeving van de garage en het entree paviljoen worden zuilvormige armaturen met een strakke hedendaagse vormgeving, deze accentverlichting verwijst naar de bestaande traditie op Huis Doorn van fraaie historische armaturen die bij de architectuur passen. Deze armaturen mogen juist wel worden gezien.
- De historische armaturen op het Voorgazon (T1) worden vanzelfsprekend gerestaureerd en indien nodig van een nieuw lichtstelsel voorzien.

Uitwerking en maatregelen

Gekozen wordt voor de volgende typen armaturen:

Paaltoparmaturen hoofdroutes:
BEGA LED pole-top luminaires nr. 99527

Lage bolderarmaturen hoofdroutes:
BEGA bollards nr.88500

Zuilvorming armaturen bij Garage en Ontvangstpaviljoen:
BEGA, light building elements nr. 77844

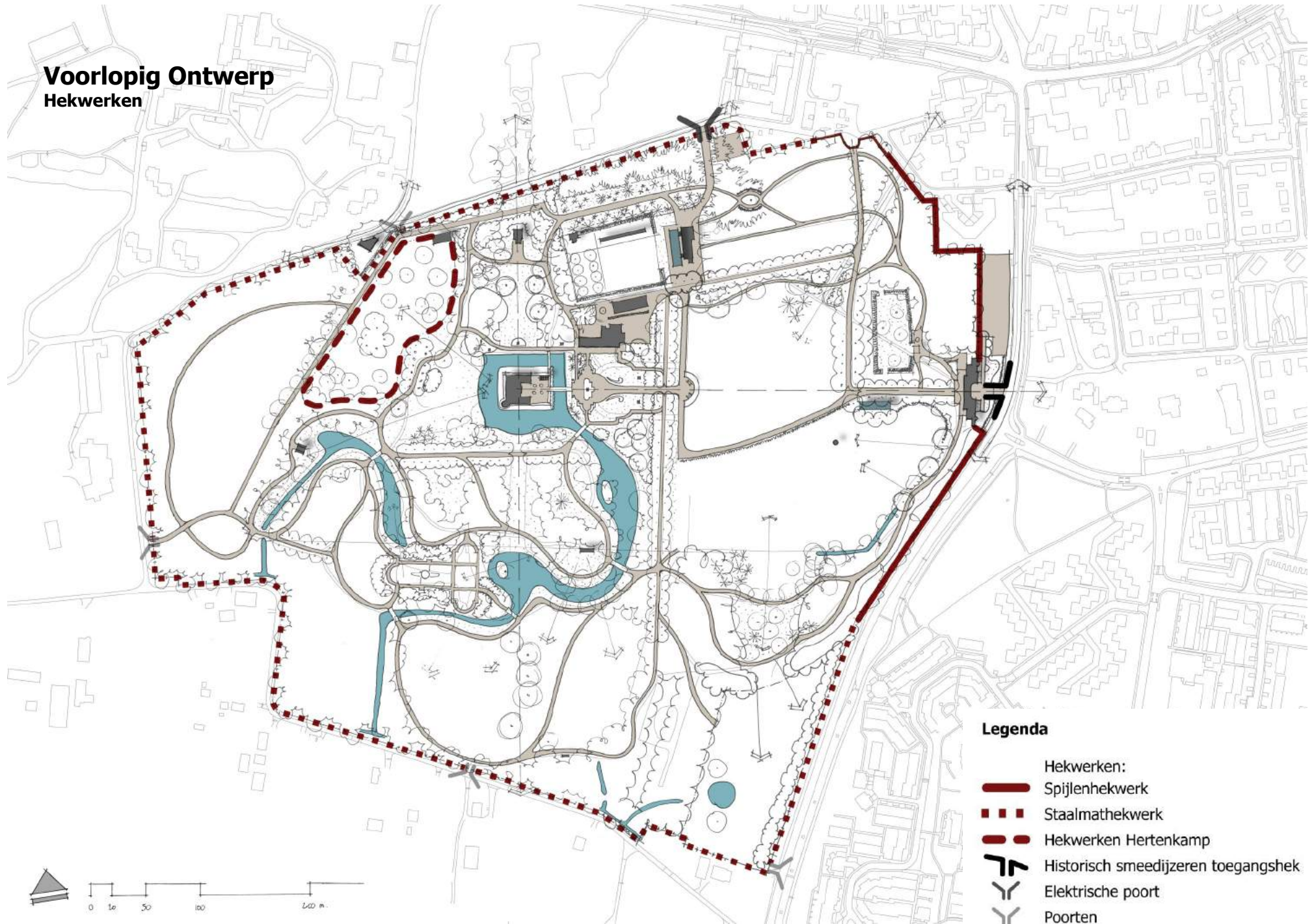
Lichtjesspoor door Boerenlaan:
BEGA LED on-ground luminaires nr. 77735

De historische armaturen op het Voorgazon (T1) worden gerestaureerd en van een nieuw led-lichtstelsel voorzien

Nb. het verlichtingssysteem, incl. lichtberekeningen, zal in een later stadium verder worden uitgewerkt

Voorlopig Ontwerp Hekwerken

4.8 Hekwerken

Actuele situatie

Park Huis Doorn is sinds de bewoning door Wilhelm II geheel omgeven door hekwerken. Het huidige hekwerk rond Park Huis Doorn is niet oorspronkelijk en dateert waarschijnlijk uit de jaren '80. Het hek, een gaashekwerk met drie prikkeldraad erboven is niet fraai; het heeft een sterk utilitair karakter. Langs de Achterweg zal het hekwerk om beheerstechnische redenen moeten worden verplaatst (de bermstrook kan niet worden geschoond). De bestaande gaashekwerken rond de Hertenkamp detoneren in de historische parkaanleg. Tenslotte zijn er rond de weiden zijn veerasters aanwezig, bestaande uit houten paaltjes en prikkeldraad. Bijzonder van vormgeving is de historische smeedijzeren poort voor de Poortvleugel aan de Langbroekerweg, die in een goed staat verkeert. Het tuinhek bij de woning Capanella zal in overleg met de bewoonster worden vernieuwd (het was een grof gaashekwerk) en vereist maatwerk. Hier is een klein stukje van een historisch tuinhek in situ bewaard gebleven.

Ontwerpkeuze, streefbeeld en materialisatie

Hekwerken zijn beeldbepalend en een algehele vernieuwing en verbetering van de uitstraling is zeer gewenst.

- Het omringende hekwerk dat Park Huis Doorn heeft een beveiligingsfunctie en kan niet worden gemist. Het wordt het geheel, maar in fasen vernieuwd met een verzorgd staalmathekwerk met als basiskleur zwart, gebruik van prikkeldraad wordt vermeden; de dienstpoorten worden in een passende vormgeving geheel vernieuwd;
- Langs de Langbroekerweg staat het hek in het volle zicht: een verzorgd spijlenhekwerk in een hedendaagse vormgeving met de basiskleur zwart;
- Voor het nieuwe wandelpad voor de Poortvleugel twee nieuwe looppoortjes nodig. Voorgesteld wordt de vormgeving van deze nieuwe poortjes uit te voeren in smeedijzer en de vormgeving af te stemmen op het historische smeedijzeren toegangspoort;
- Om de Hertenkamp; een metalen hekwerk met horizontale spijlen geschikt voor Hertenkampen (referentiebeeld hekwerk Hertenkamp Park landgoed Twickel);
- Het tuinhek van Capanella vernieuwen in aansluiting op het stukje bewaard gebleven historische hekwerk;
- Nb. alle veerasters om de weiden zijn in de plansituatie niet meer nodig en worden verwijderd.

Referentiebeeld spijlenhekwerk: Heras 'Oprheus'

Referentiebeeld staalmathekwerk: Heras, hoogte 1,80m

Referentiebeeld hekwerk Hertenkamp: maatwerk (locatie: landgoed Twickel te Delden)

5. UITWERKING IN DEELGEBIEDEN

Indeling clusters en deelgebieden

Huis Doorn is een complexe historische buitenplaats met diverse tijdslagen in het huidige landschap. Voor de uitwerking van het VO is het park opgedeeld in vier clusters en verschillende deelgebieden. Per cluster wordt de actuele situatie en de historische achtergrond kort beschreven. Voor een gedetailleerdere omschrijving wordt verwezen naar het Masterplan. Vervolgens zal per deelgebied het Voorlopig Ontwerp worden uitgewerkt, inclusief een overzicht van de geplande ingrepen.

De indeling van clusters en deelgebieden komen overeen met het Masterplan. Cluster D: Zichtlijnen (zie Masterplan) is niet als zelfstandig deelgebied uitgewerkt. De zichtlijnen worden in de verschillende deelgebieden meegenomen.

De indeling van clusters en deelgebieden:

Cluster A: Huispark

- A1 Huis en directe omgeving
- A2 Huispark oost
- A3 Huispark noord
- A4 Huispark west
- A5 Huispark zuid

Cluster B: Dienstterreinen

- B1 Buitenruimte oranjerie
- B2 Buitenruimte dienstgebouw 'het Chalet'
- B3 Boerenlaan
- B4 Moestuin
- B5 Buitenruimte bij garage en vml. werkterrein

Cluster C: Buitenpark

- C1 Buitenpark oost
- C2 Molenwei
- C3 Buitenpark zuid
- C4 Buitenpark west
- C5 Buitenpark noord

Duiventorenwei met vee

5.1 Cluster A: Huispark

Actuele situatie

Het cluster Huispark bestaat uit vijf delen:

- A1 Huis en directe omgeving
- A2 Huispark oost
- A3 Huispark noord
- A4 Huispark west
- A5 Huispark zuid

Hoewel het Huispark in de actuele situatie sleets is, is de hoofdstructuur van de landschappelijke aanleg van ca. 1800, met uitzondering van het Voorgazon (T1), tot op heden grotendeels aanwezig. Wel is er sinds de tweede helft van de 20^e eeuw sprake van structureel achterstallig onderhoud. Als gevolg hiervan ontbreken ook essentiële inrichtingselementen, die de oorspronkelijke kwaliteit van de parkaanleg bepaalden en deze haar allure verleenden. Hierdoor heeft het Huispark als geheel erg veel aan ruimtelijke kwaliteit en belevingswaarde ingeboet en wordt de structuur van parkaanleg in haar voortbestaan bedreigd.

Historische achtergrond

De meest vormende fase van het Huispark betreft de aanleg in landschapsstijl die tussen ca. 1810 en 1825 tot stand is gekomen, naar ontwerp van Hendrik van Lunteren. Met deze nieuwe aanleg werd de oriëntatie van Huis Doorn een kwartslag gedraaid, van de noordzijde naar de oostzijde. Onderdelen van de geometrische parklaag uit de 17^e en 18^e eeuw en van de oudere laag in geometrische stijl zijn herkenbaar bewaard gebleven.

Verschillende neo-barokke onderdelen binnen de parkaanleg in landschapsstijl zijn aan het begin van de 20^e eeuw onder baron Van Heemstra en in de beheerperiode onder Wilhelm II toegevoegd binnen de bestaande structuur. Gedwongen door financiële beperkingen werd de 'keizerlijke' allure versoerd doorgevoerd. Na de dood van Wilhelm II in 1941 kwam deze ontwikkeling tot een abrupt einde.

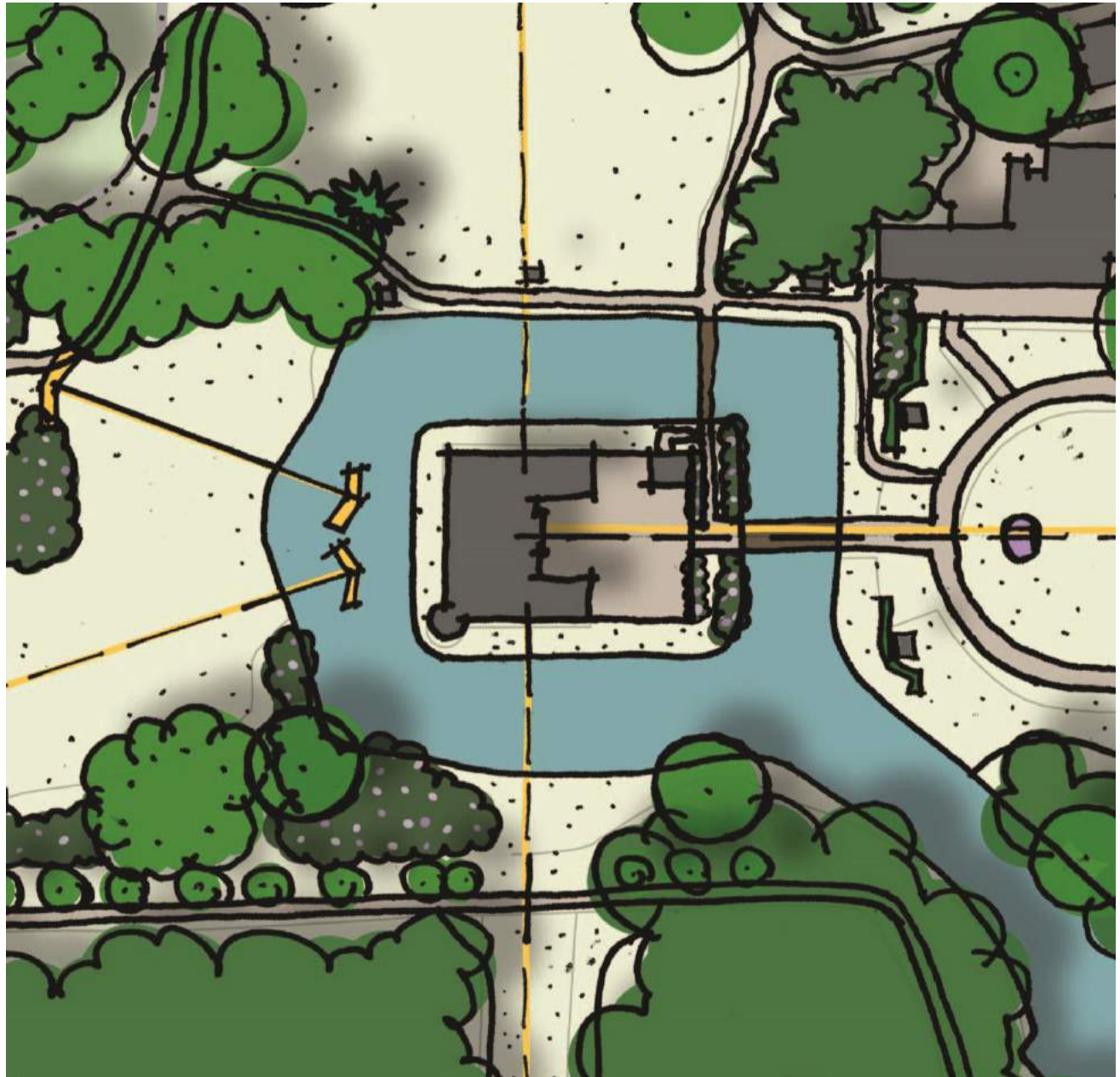
De versoering van de aanleg na de Tweede Wereldoorlog stond in het teken van het wederopbouw denken. Jasper Meijers ontwierp een geheel nieuwe geometrische entree in de as van het huis over de Middenwei met een nieuw voorplein. Het plan werd slechts ten dele uitgevoerd, alleen het nieuwe voorplein werd gerealiseerd. In combinatie met het beplanten van de rijweg langs de westelijke zijde van de Middenwei boette de dieptewerking tussen huis en Poortvleugel sterk aan kracht en diepte in.

Zicht op het Huis vanaf het Voorgazon (T1)

Zicht op het Huis vanaf het Achtergazon

Actuele situatie

5.1.1 Huis en directe omgeving (deelgebied A1)

Actuele situatie

Het hoofdhuis vormt het centrale punt van het gehele complex Huis Doorn. Het hoofdhuis ligt op een eiland in een gracht. Het hoofdhuis vormt ook het middelpunt in het netwerk en hoofdrichtlijnen en hoofdassen door de parkaanleg.

De buitenruimte op het kasteleiland bestaat uit drie onderdelen:

- Het plein in aansluiting op de bordestrap (een soort cour d'honneur) (plein in huidige vorm 1790, bordestrap ca. 1920);
- De 'pol' rond het hoofdhuis (grasstrook) (in oorsprong middeleeuws, met latere wijzigingen, huidige aankleding ca. 1950);
- Gracht (onderdeel van de serie van vijvers van de omringende parkaanleg in landschapstijl) (in oorsprong middeleeuws, met latere wijzigingen, huidige vorm ca. 1900).

Wegen en paden:

- Het plein is integraal met klinkers verhard (sinds ca. 2000), waarbij het hoofdpad van de brug naar het bordes met een afwijkend klinkerformaat en straatverband is aangeduid;
- Nb. De ornamentele mozaïekvloer van de vml. oranjerie is vanwege de kwetsbaarheid en wateroverlast in de onderliggende kelder afgedekt met een zinken dakconstructie en niet meer zichtbaar voor het publiek.

Bruggen en tuinsieraden:

- Toegangsbrug met ornamentele ijzeren poort en brugleuning (de formele hoofdtoegang) (in aanleg 1790, huidige opzet ca. 1900);
- Houten ophaalbrug (oorspronkelijk bedoeld als 'uit-het-zicht-route' voor het personeel dat zich via deze brug ongezien tussen de dienstgebouwen en het hoofdhuis kon bewegen) (ca. 1920);
- Pedestal met borstbeeld (18^e eeuw);
- Historische lichtarmaturen aan de gevel van het huis (ca. 1920).

Bepantingen:

- Oostzijde (zijde van het Voorgazon (T1): en een kleur- en bloemrijke sierheesterbepanting (Rododendron spec.) (ca. 1900);
- Noord, west en zuidzijde: langs de kasteelmuren: gazonpad (br.ca. 2m), talud: ruiggras (aangelegd ca. 1950);
- In de gracht komt veel lisdodde en riet voor.

Cour voor het Huis

Randvoorwaarden functionaliteit museum

- Het plein fungeert als ontvangst (buiten)ruimte voor het museum in het hoofdhuis;
- Een aantal aspecten van de inrichting wordt op museale wijze aan het publiek gepresenteerd;
- Een 'schone' verharding (geen losse verharding die wordt 'meegenomen' in het huis);
- Verzamelruimte voor rondleidingen bezoekers (museum en park);
- Beveiliging; de open grasstrook heeft is een belangrijke functie in de beveiliging van het huis en is niet toegankelijk voor het publiek;
- Toegankelijk voor electrokarretje haal- en brengservice mindervaliden en gehandicapten;
- Verlichting; het plein wordt verlicht door bestaande historische licht armaturen aan de gevel van het huis.

Kuiplanten

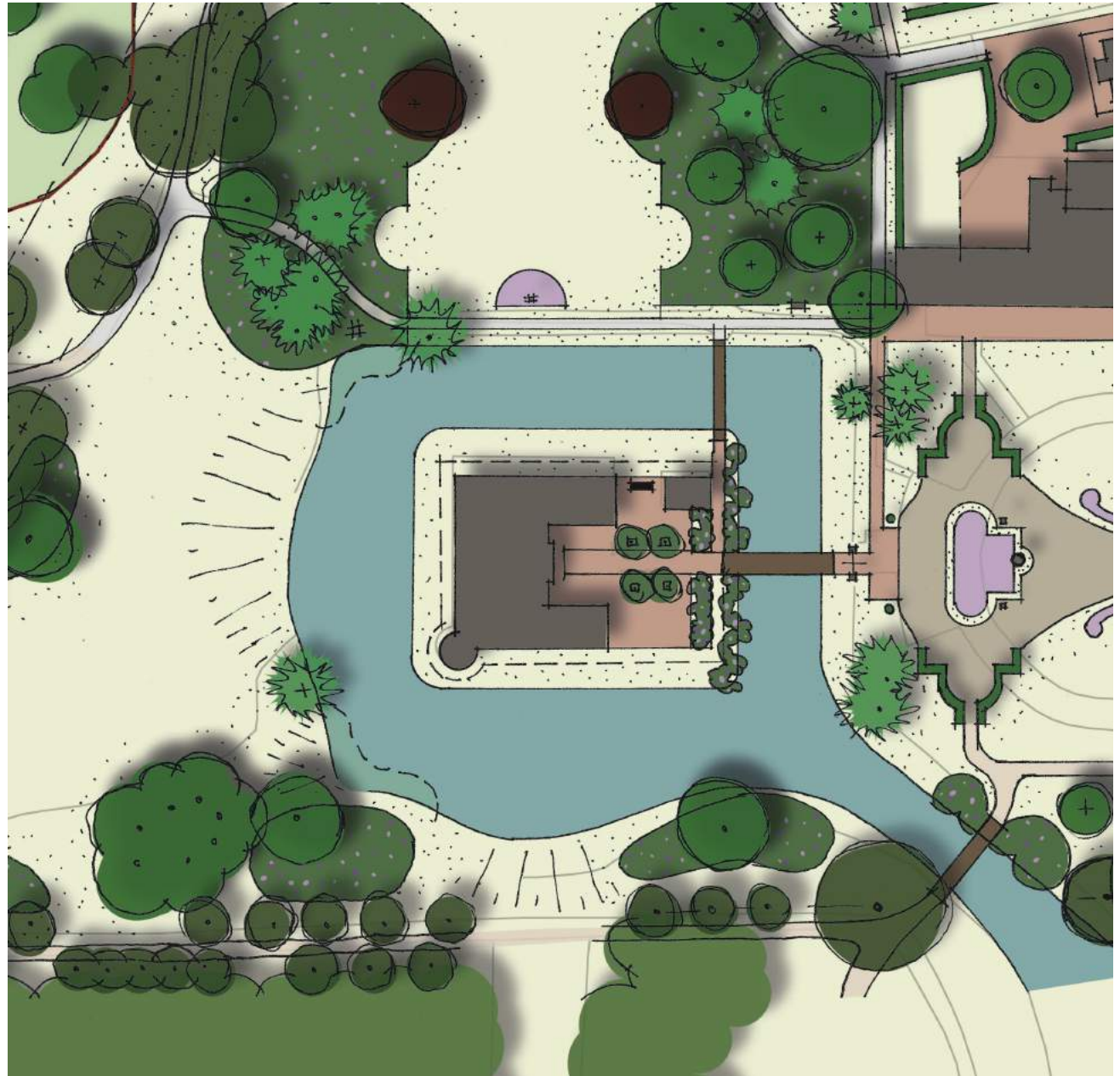
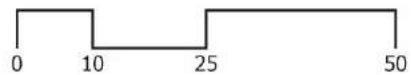
'Zitje van de Keizer'

Overgang gazon naar bloemrijkgrasland

Sierheesters op de oever

Detail uitwerking Voorlopig Ontwerp

Ontwerpkeuzen en streefbeeld

De actuele inrichting voldoet op hoofdlijnen goed. Het gebied had ten tijde van de bewoning door Wilhelm II een belangrijke ceremoniële functie bij ontvangsten en in het dagelijkse leven een functie als zonnig privéterras. De gracht onderstreept het oude en adellijke karakter van Huis Doorn. De inrichting van het plein wordt daarom verrijkt met enkele inrichtingselementen die de as hoofdhuis/Voorgazon (T1)/Poortvleugel versterken en elementen die typerend voor de periode van bewoning door Wilhelm II. Dit in aansluiting op het ontwerp voor de reconstructie van de Automobilvorfahrt en tuinrichting op het Voorgazon (T1). De aanwezigheid van de keizer moet voelbaar zijn. Het gebied zal verder door een beter groenbeheer aan kwaliteit winnen.

Plein

- Het plein fungeert als een verharde buitenruimte voor bezoeker van het huis (ontvangst en kort verblijf);
- De inrichting verwijst naar het gebruikt in de periode van bewoning door Wilhelm II als cour d'honneur (een statig en formeel toegangs- en ontvangstplein) en als informele buitenruimte voor de keizer en zijn entourage (rokertje, thee, drankje, etc.);
- Opstellen van 4 st grote kuipplanten in een allee langs het middenpad naar de bordestrap ter versterking van de as;
- Opstellen van 'het zitje van de keizer' aan de noordzijde van het plein ter versterking van de verblijfskwaliteit;
- De tuinsieraden (brug, sculptuur) en de historische verlichtingsarmaturen verkeren in goed staat; geen wijzigingen.

Pol:

- De huidige inrichting van 'de pol' rond het kasteel voldoet goed. Kwaliteitsverbetering wordt bereikt met nettere uitvoering van de twee typen grasbeheer (strakke graskanten, de juiste maaifrequentie, afvoer van maaisel, etc.). en een grote beurt voor de sierheesterbeplanting (snoei, bemesting, inboet, etc.).

Gracht:

- Vorm van de gracht en de oeverbelijning handhaven als bestaand. Kwaliteitsverbetering wordt bereikt met een hogere waterstand en netter uitgevoerd maaibeheer van de oevers;
- De gracht verwijst naar de oorsprong van Huis Doorn als verdedigbaar huis en onderstreept de oude en adellijke oorsprong van het complex als geheel, daarnaast is de gracht opgenomen in de sequentie van vijvers in landschapstijl.

Inrichtingsmaatregelen

Vorbereiding:

- Plein: verwijderen bestaande blokhagen Prunus 'Otto Luyken', vrijkomende ruimte bestraten;
- Gracht: vrijmaken van riet en oeverbeplantingen, met uitzondering van de hoeken van de gracht aan de buitenzijde.

Plein:

- Behoud bestaande klinkerverharding van het plein;
- Plaatsen grote zitbank en terrasmeubilair (reconstructie van 'het zitje van de Keizer');
- Plaatsen 4 st kuipen met Laurus nobilis.

Pol:

- Grote beurt bestaande sierheesterbeplanting (Rododendron spec.), met snoei, bemesting en inboet;
- Gazonpad (maaifrequentie 24 /jr);
- Grasberm op talud als bloemrijk grasland (maaieren en afvoeren 4 /jr.).

Gracht:

- Waterpeil verhogen.

Aandachtspunten groenbeheer

De aanleg zal verder aan kwaliteit winnen door een zorgvuldig uitgevoerd groenbeheer. Kwaliteitsverbetering wordt bereikt met nettere uitvoering van de twee typen grasbeheer (strakke graskanten, de juiste maaifrequentie, afvoer van maaisel, etc.). en een grote beurt voor de sierheesterbeplanting (snoei, bemesting, inboet, etc.).

Aandachtspunten ecologie

Er gebeurt op van alles ecologisch vak, onder andere:

- Foerageergebied Watervleermuis;
- Gracht als aquatisch leefmilieu met schoon kwel- en hemelwater.

Voor de ecologie zijn geen specifieke inrichtingsmaatregelen noodzakelijk, wel kan worden gedacht aan:

- Beheer zorgvuldig afstemmen op de voorkomende planten en diersoorten;
- Oeverbegroeiing is belangrijk voor schuilplaatsen voor vissen en watervogels en ijsvogel;
- Bijzondere soorten: uitzetten Europese rivierkreeften (voorwaarden hiervoor zijn een schone waterkwaliteit en een hoger waterpeil);
- Oeverbeplanting in de hoeken van de gracht handhaven (nb. het midden gazons tot aan de waterlijn beheren als gazon).

Voorgazon met het borstbeeld van Keizer Wilhelm II

Voorgazon gezien vanuit het Huis

Actuele situatie

5.1.2 Huispark oost (deelgebied A2)

Actuele situatie

Het gebied bestaat uit twee onderdelen:

- **Voorgazon (T1)**, met U-vormige toegangsweg tot het hoofdhuis en grenzend aan het horecaterras van de Oranjerie;
- **Dwarslaan (L4)**, een dubbele beukenlaan die haaks staat op de as tussen Hoofdhuis en Poortvleugel.

De aanleg op het **Voorgazon (T1)** bestaat uit:

- Wegen en paden:
  - Een U-vormige toegangsweg naar het hoofdhuis (aangelegd ca. 1951);
  - Voor de oranjerie dat in gebruik is als restaurant ligt een terras met horecafunctie (aangelegd ca. 1951 en 2014);
  - Een pad langs de gracht, dat als kortste route is aangelegd voor het personeel tussen huis en dienstgebouwen (aangelegd ca. 1920).
- Bepanting:
  - Groep Metasequoia (2 st) (huidige bomen ca. 1980);
  - Verschillende beuken in bosvakken ter weerszijden van het Voorgazon (>100jr);
  - Twee taxushagen (aangeplant ca. 1920,, oorspronkelijk als de 'groene aankleding' van de Automobilvorfahrt (T1) met coulissen van geschoren hagen (actuele situatie is incompleet);
  - Een snoeivorm van Taxus (aangeplant ca. 1900);
  - Een klein rond beplantingsvak met pioenrozen als kleur en bloem accent (aangelegd ca. 1951);
  - Een coniferenborder (aangeplant ca. 1920).
- Bruggen en tuinsieraden:
  - 2 st borstbeelden op pedestals (18^e eeuw, huidige locatie ca. 1951);
  - 2 st ornamentele verlichtingsarmaturen (ca. 1920, huidige locatie ca. 1951);
  - Borstbeeld van Wilhelm II (huidige locatie ca. 1951, oorspronkelijk op gesteld ter plaatse van het huidige Mausoleum);
  - Nb. de oorspronkelijk aanwezige zonnewijzer is in twee delen bewaard gebleven; de sokkel staat nu in de Auguste Victoria-tuin (T4) met een nieuwe zonnewijzer erop; de oorspronkelijke zonnewijzer ligt in incomplete en beschadigde toestand in de kelder van de Poortvleugel;
  - Nb. de 'Schwebelbrücke' ontbreekt momenteel; deze brug gaf vanaf het Voorgazon toegang de parkaanleg ten zuiden van het huis en is belangrijk in de beleving van de sequentie van vijvers in Landschapstijl.

De **Dwarslaan (L4)** is een dubbele beukenlaan en bestaat uit:

- Boombeplanting:
  - De westelijke twee rijen beuken vormen de oorspronkelijke Dwarslaan uit de 18^e eeuw, momenteel staan hier twee rijen jonge beuken in laanverband. De huidige laanbomen zijn aangeplant ca. 1980 en zijn in boomtechnisch opzicht erg slecht van kwaliteit; de aanplant is gedaan met inferieur plantmateriaal en de bomen ontwikkelen zich niet zodanig dat er een evenwichtig laanbeeld met toekomstwaarde ontstaat;
  - De oostelijke twee rijen beuken zijn geplant ca. 1951, waardoor een in totaal vier rij-ige aanplant ontstond; De benodigde ruimte voor deze verdubbeling ging ten koste van de

De dubbele Dwarslaan, de rechter twee rijen zijn aangeplant in de jaren '50

- Middenwei en het 'balkon met het panoramisch zicht over de Middenwei.
  - Op de plek waar de hoofdas vanuit het huis richting de Poortvleugel de laan kruist zijn in plaats van beuken enige linden geplant (aanplant ca. 1980).
  - Tussen beide lanen ligt een brede grasstrook.
- Wegen en paden:
  - De hoofdtoegangsweg ligt in de brede grasstrook tussen beide lanen, asymmetrisch in het profiel van de Dwarslaan (L4) (aangelegd ca. 1905, oorspronkelijk lag deze weg 'open' naar de Middenwei) (verharding: gemalen kalkzandsteen);
  - Padfragment in het zuidelijke deel van de oostelijke laan bomen (onderdeel deel van het oorspronkelijke pad uit de 18^e eeuw); Nb. het deel van dit pad ter hoogte van het Voorgazon (T1), is in 1951 verwijderd.

Randvoorwaarden functionaliteiten museum

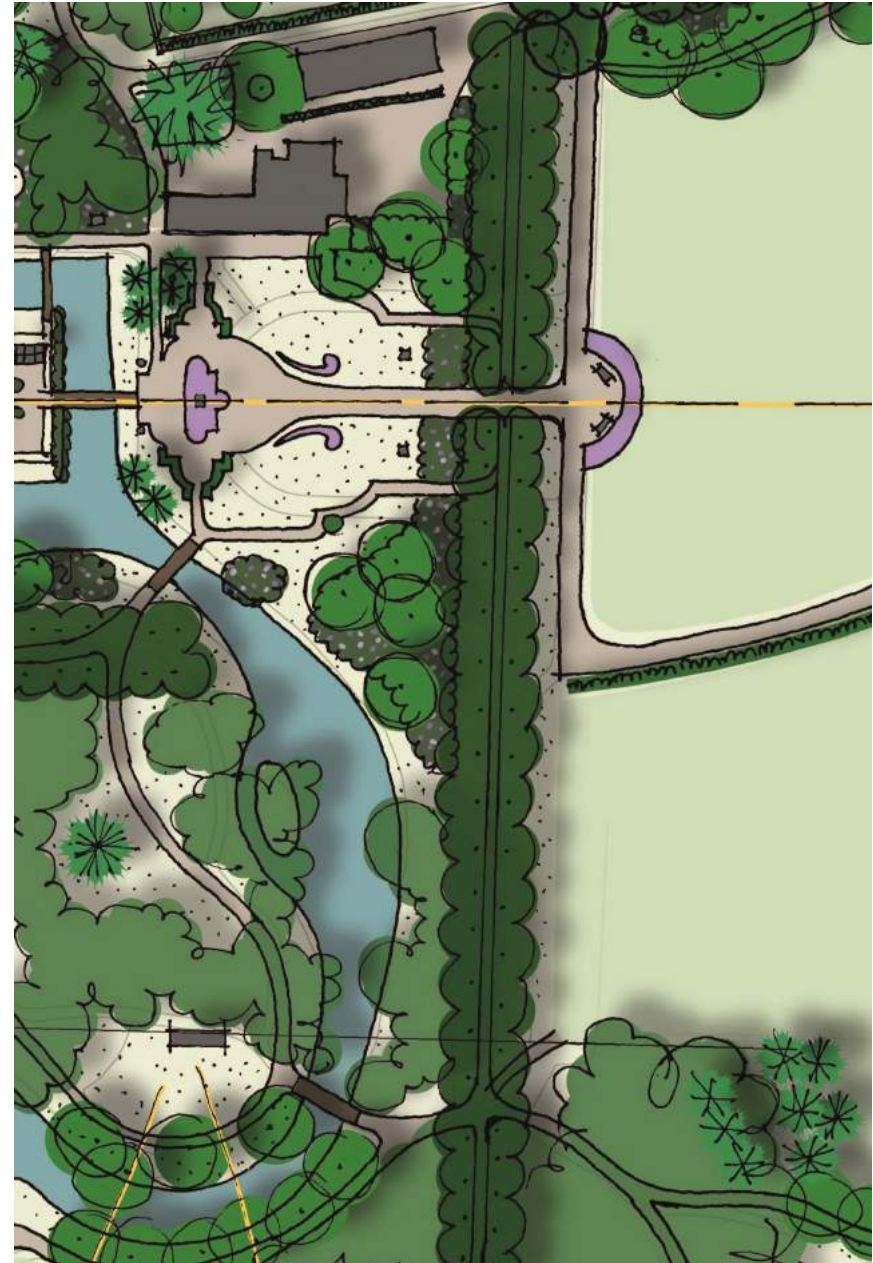
- Het Voorgazon (T1) is een belangrijk knooppunt in de routing door het gehele complex; het geeft toegang tot het Hoofdhuis en de horeca in de Oranjerie en fungeert als vertrekpunt voor de beleving van de tuin- en parkaanleg na een bezoek aan het museum in het hoofdhuis.
- Een aantal aspecten van de inrichting wordt op museale wijze aan het publiek gepresenteerd.
- De hoofdroute naar het huis moet toegankelijk zijn voor electrokarretje haal- en brengservice voor mindervaliden en gehandicapten.
- De wandelpaden op het Voorgazon (T1) moeten toegankelijk zijn voor wandelaars en geschikt voor gebruik van rolstoelen.
- De nieuwe brug tussen het Voorgazon (T1) en het Huispark zuid, vanwege het belang in de routing door het huispark moet deze bruikbaar zijn voor alle groepen bezoekers;
- Verlichting; het Voorgazon (T1) wordt verlicht als onderdeel van de route naar het hoofdhuis. Het pad door de Dwarslaan (L4) wordt niet verlicht.

Historische luchtfoto van het Voorgazon met Automobilvorfahrt en de enkele Dwarslaan

Foto van de Keizer op de Cour met op de achtergrond de Automobilvorfahrt

Voorlopig Ontwerp

Ontwerpkeuzen en streefbeeld

Gekozen wordt voor een reconstructie van de tuin- en parkinrichting ten tijde van de bewoning door Wilhelm II. Het Voorgazon (T1) en de enkele Dwarslaan (L4) zijn belangrijk in de beleving van de ruimtelijke sequentie naar het hoofdhuis door het publiek, die kan worden opgevat als een beeldbepalend ceremonieel aspect van de hofcultuur (telkens een stapje dichterbij). De heraanleg van de Automobilvorfahrt (T1) versterkt de as huis/Poortvleugel en daarmee de ruimtelijke kwaliteit van het complex als geheel. Het Voorgazon (T1) wordt ingericht als een kleur- en bloemrijke tuin en getuigt daarmee van de kleurrijke en verzorgde uitmontering van het complex ten tijde van de bewoning door Wilhelm II.

Een belangrijke keuze is het geheel verjongen van de Dwarslaan (L4) en daarbij het verwijderen van de 'verdubbeling' van de laanbeplanting uit de jaren '50. De vrijgekomen ruimte wordt benut voor het herstellen van de oorspronkelijke omvang en ruimtelijke opzet van de Middenwei en het aanleggen van 'het balkon' als onderdeel van de reconstructie van de aanleg op het Voorgazon (T1). Hiermee wordt de ruimtelijke opbouw van het park hersteld zoals die bestond ten tijde van de bewoning door Wilhelm II en wordt het contrast in sfeer en opzet tussen het Huispark (meer tuin) en het Buitenpark (een meer landschappelijke sfeer) vertrekt.

Met de bouw van een nieuwe brug, ter plaatse van de oorspronkelijke Schwebebrücke, wordt de rondwandeling door het Huispark hersteld en wordt de beleving van de sequentie van vijvers in Landschapstijl weer beleefbaar.

Het streefbeeld bestaat uit de volgende elementen:

Voorgazon (T1)

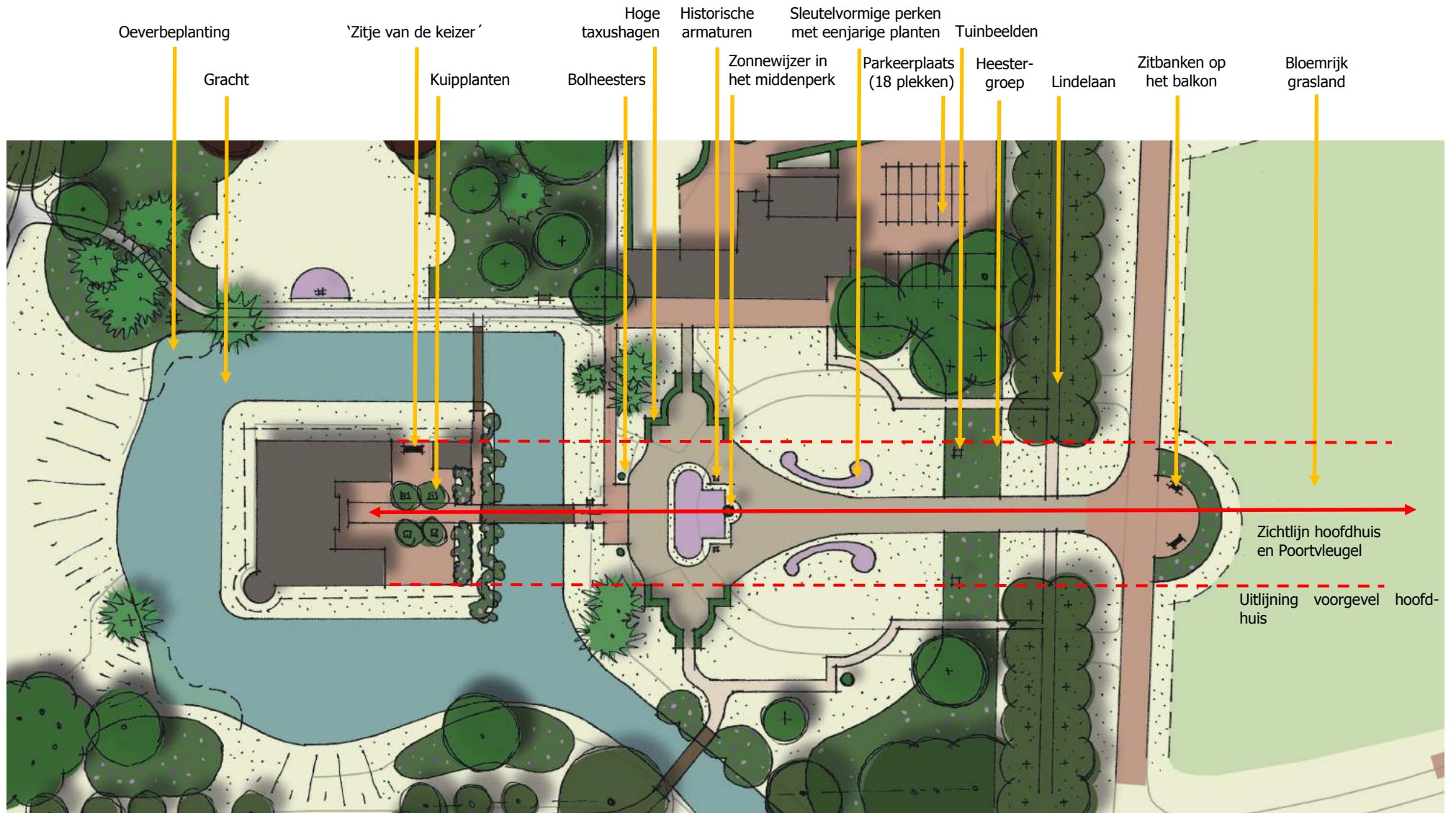
- De gereconstrueerde Automobilvorfahrt (T1), met bloemrijk perk, gerestaureerde lichtarmaturen en zonnewijzer op sokkel, zoals aanwezig ten tijde van de bewoning door Wilhelm II als een hoofdmoment op de hoofd-as van het Huis naar de Poortvleugel;
- Een gereconstrueerde tuinaanleg, inclusief de wandelpaden, tuinsieraden en kuisplanten; de tuin wordt omsloten door een sierheesterborder;
- Een nieuwe wandelbrug, ter plaatse van de verdwenen Schwebebrücke. Er wordt vanwege praktische redenen niet gekozen voor reconstructie van de oorspronkelijke vormgeving van de brug, maar voor brug die bruikbaar is voor alle groepen bezoekers.

Dwarslaan (L4)

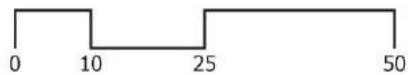
- Een enkele Lindenlaan met een wandelpad, ter plaatse van de oorspronkelijke laan uit de 18^e eeuw met *Zomerlinde* (*Tilia platyphyllos*)
- Een hoofdrijbaan met klinkerverharding, met een 'open ligging' aan de oostzijde richting de Middenwei (nb. geen laanbomen);
- Reconstructie van 'het balkon' in de as huis /Poortvleugel, als een boogvormig terras met twee zitbanken een rand lage sierheesters;
- Nb. de as huis /Poortvleugel wordt tevens versterkt door een opening/korte onderbreking in de Lindenlaan, zodanig dat de middenrisaliet van het huis, voordeur en bordes, zichtbaar zijn vanaf de Poortvleugel.

Referentiebeeld nieuwe lindenlaan, de vrijkomende ruimte aan de oostzijde wordt gevoegd bij het bloemrijk grasland op de Middenwei

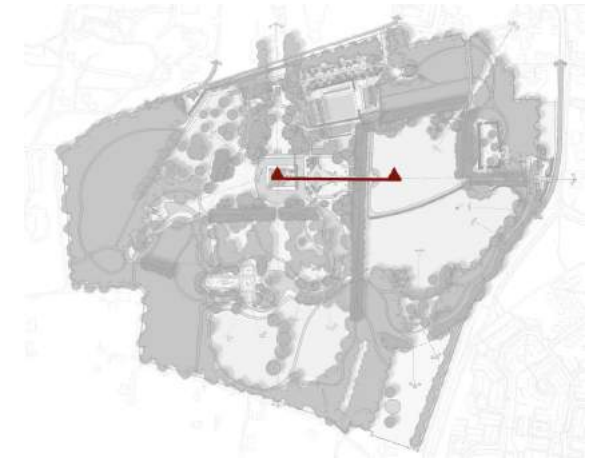

Detail uitwerking Voorlopig Ontwerp van het hoofdhuis, Voorgazon (T1) en de overgang naar de Middenwei

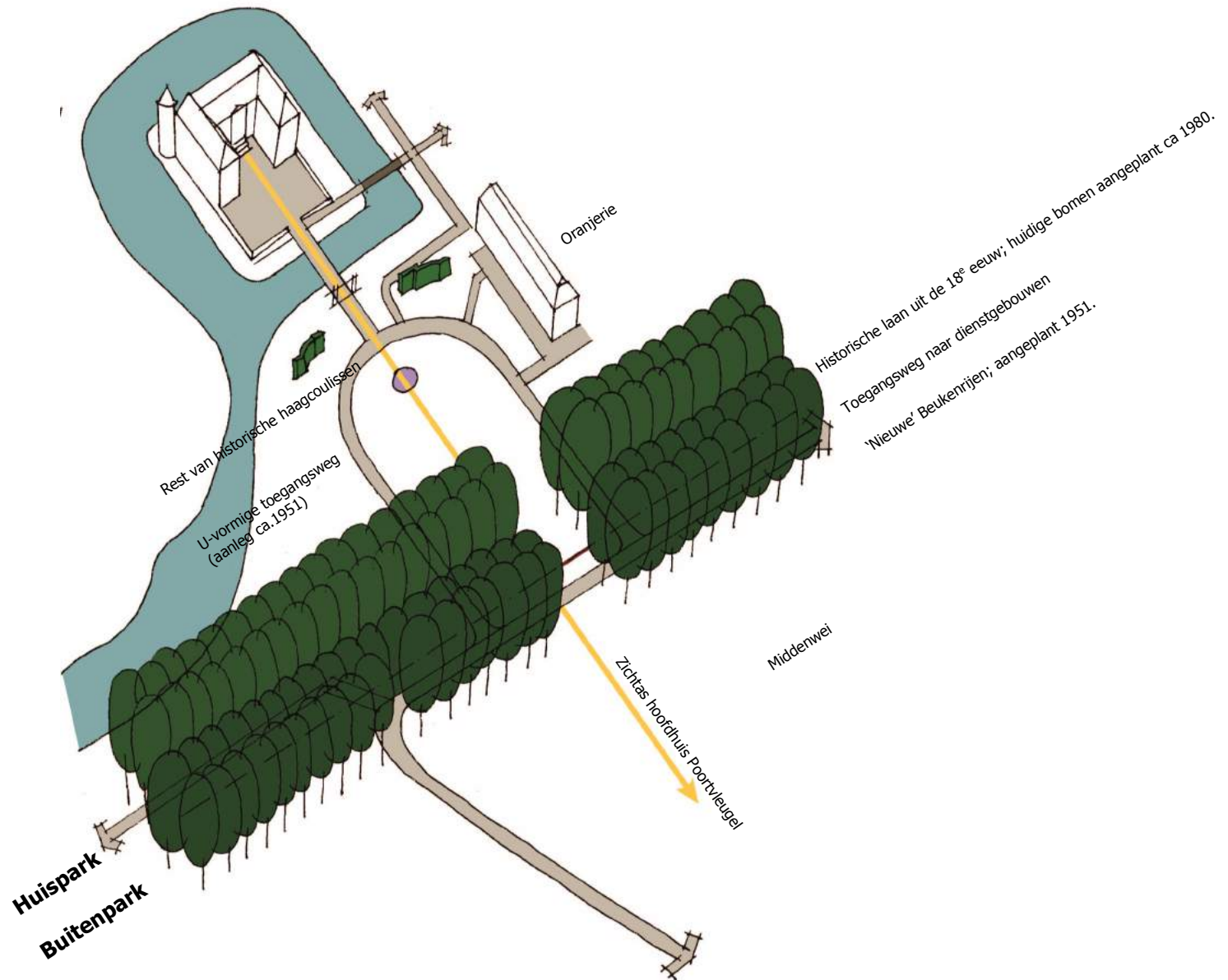
Rosa 'Neon'

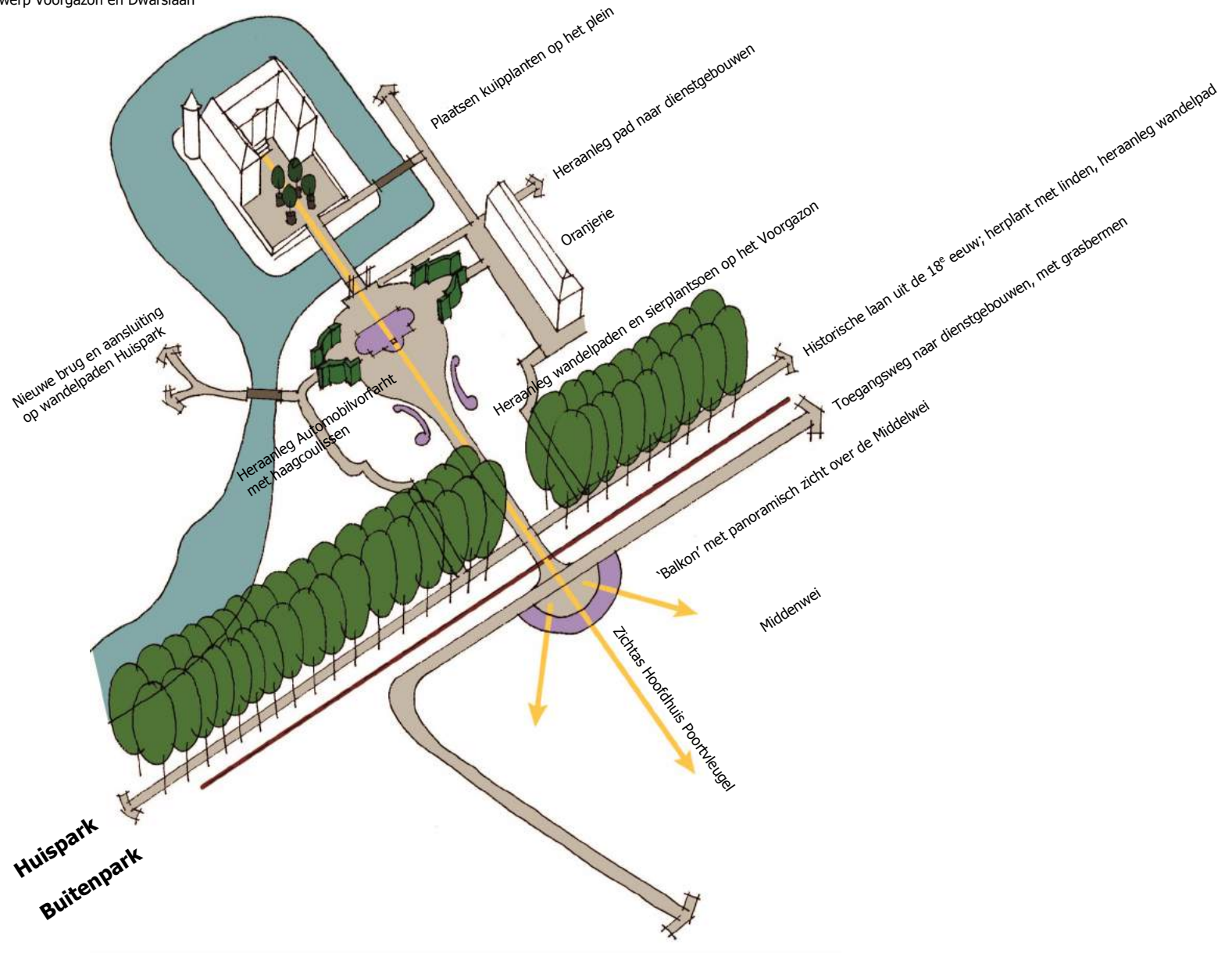
Onderdelen van de originele zonnwijzer, het smeedwerk verkeert in slechte staa

Schematische weergave actuele situatie Voorgazon en Dwarslaan

Schematische weergave Voorlopig Ontwerp Voorgazon en Dwarslaan

Fagus sylvatica

Aucuba japonica

Hedera 'Zorgvliet'

Spiraea japonica
'Genpei'

Agapanthus

Quercus

Aucuba japonica
'variagata'

Thuja occ.

Spiraea cinerea
'Grefsheim'

Agave

Tilia platyphyllos

Berberis julianae

Chamaecyparis
nootkatensis

Taxus baccata

Citroenverbena

Dryopteris
wallichianaPhiladelphus
'Dame Blanche'

Laurier

Euonymus alatus

Rododendron
mollis

Rosa 'Neon'

Inrichtingsmaatregelen

Vorbereiding:

Bepantingen:

- Controle vitaliteit bomen;
- Verwijderen aangewezen slechte bomen en uitfrozen stobben (*zie controle vitaliteit*);
- Verwijderen alle laanbomen Dwarslaan (L4) en uitfrozen stobben;
- Verwijderen perk met Pioenrozen;
- Verwijderen gazon ter plaatse van de nieuwe aanleg.
- Wegen en paden:
- Verwijderen huidige U-vormige toegangsweg (materiaal top laag: kalkzandsteen-gravel).

Tuinsieraden:

- Opnemen alle aanwezige tuinsieraden en historische verlichtingsarmaturen.

Aanleg:

Bepantingen:

- Planten (solitaire) vervangende bomen (zie controle vitaliteit): soorten: beuk, eik, linde ;
- Planten laanbomen langs de Dwarslaan (L4); soort Zomerlinde Tilia platyphyllos;
- Planten hagen ten westen van het Voorgazon (T1) en langs de weg; soort Taxus baccata ;
- Planten sierheesters in de diverse plantvakken rond de buitenrand van het Voorgazon (T1):
sierheesters:
  - o Aucuba japonica (nb. 5% 'Variegata')
  - o Berberis julianae
  - o Dryopteris wallichiana (wintergroene varen)
  - o Euonymus alatus
  - o Hedera 'Zorgvliet'
  - o Thuja occ. en Chamaecyparis nootkatensis in div. kleinblijvende cultivars (o.a. de bolheesters)
  - o Philadelphus 'Dame Blanche'
  - o Rododendron mollis div. cv. en kleuren (nb. dit zijn de klassieke Azalea mollis cv's)
  - o Spiraea japonica 'Genpei'
  - o Spiraea cinerea 'Grefsheim'
- Bolbloemen:
  - o Galanthus nivalis 'plena'
  - o Crocus vernus div. cv.
- Planten Rozenperk omgeven door een bandzode van gazon en een stalen kantopsluiting, sortiment: Rosa 'Neon';
- Planten van de sleutelvormige vakken ter weerszijden van de Automobilvorfahrt (T1); sortiment: wisselende eenjarige planten;
- Planten plantvak bij het 'balkon': Spiraea japonica 'Genpei';
- Inzaaien grote vlakken gazon;
- Plaatsen kuipplanten, sortiment: (o.a. agave, citroenverbena, laurier, agapanthus, etc.).

Historische foto van de Automobilvorfahrt

Wegen en paden:

- Aanleg klinkerverharding op de hoofdtoegangsweg en het balkon, materiaal: gebakken klinkers, keiformaat, roodbruin;
- Aanleg van een pad door de Dwarslaan (L4), materiaal: leemhoudend brekerszand;
- Aanleg van de Automobilvorfahrt (T1); materiaal hoofdpad: grind; materiaal uitstap bij de toegangsbrug naar het huis: straatbaksteen (conform de straatbaksteen op het plein bij het hoofdhuis);
- Aanleg van paden op het Voorgazon (T1), materiaal: leemhoudend brekerzand, met stalen kantopsluiting;

Bruggen:

- Bouw van een nieuwe brug ter plaatse van de 'Schwebebrücke'. Vormgeving: een licht gebogen brug; overspanning van insteek naar insteek (zonder steun gordingen in het water), met licht gebogen stalen leggers, planken met een looper van anti-slip-coating en transparante ijzeren leuning met balusters van gietijzer. Landhoofden: beton, onzichtbaar weggewerkt onder het brugdek in het bovenste deel van de oever.

Tuinsieraden:

- Herplaatsen van de gerestaureerde zonnewijzer, historische verlichtingsarmaturen en 18^e eeuwse borstbeelden; Nb. voor de het borstbeeld van Wilhelm II moet in overleg met Museum Huis Doorn nog een geschikte nieuwe plek worden gevonden.

Overige elementen:

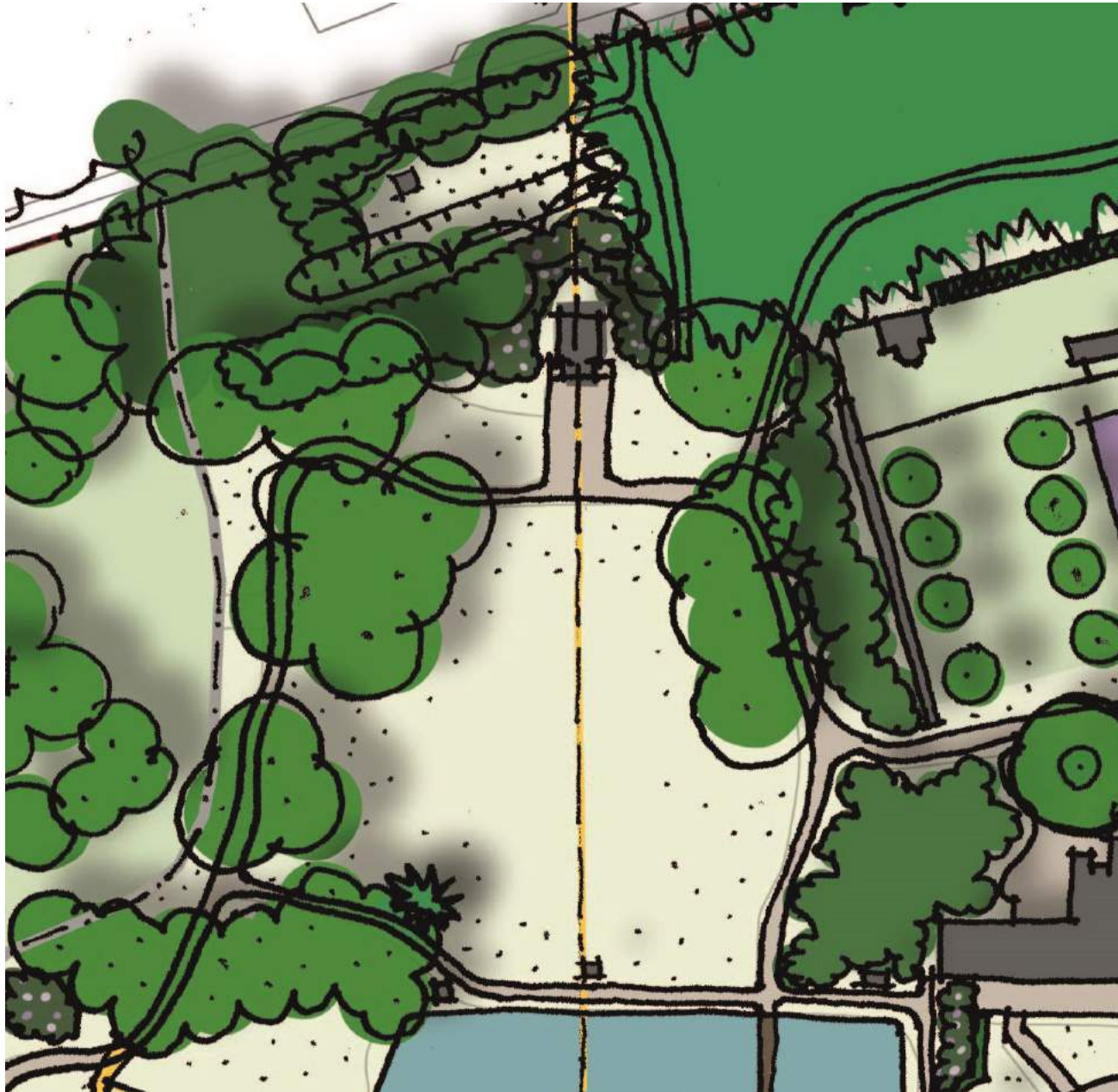
- Plaatsen zitbanken (*locaties nog nader uit te werken*);

Aandachtspunten groenbeheer

De tuinaanleg op het Voorgazon (T1) en de Automobilvorfahrt zijn zeer belangrijke representatief plekken; het moet er ten aller tijde er perfect uitzien en heeft het hoogte onderhoudsniveau nodig; grasmaaien in een hoge frequentie met vergaarbakken, grind op de wandelpaden wekelijks harken en egaliseren. Voor het onderhoud van het rozenperk, beide sleutelvormige perken met éénjarige planten en kuipplanten wordt de hulp ingeroepen van vrijwilligers.

Aandachtspunten ecologie

Op het Voorgazon (T1) geen specifieke maatregelen noodzakelijk. Dwarslaan (L4) is belangrijk als vliegroute voor vleermuizen. Het is belangrijk dat er bij het verjongen van de laan aandacht is voor het in stand houdend van de vliegroute bijvoorbeeld door het in stand houden van de rand van het naastliggende bosperceel en het gefaseerd verwijderen van de gefaseerd verwijderen van de bestaande beplanting, bijvoorbeeld door enkele laanbomen tijdelijk te behouden (ongeveer 10 stuks).

Actuele situatie

5.1.3 Huispark noord (deelgebied A3)

Actuele situatie

Het Huispark noord betreft de aanleg tussen de gracht om het hoofdhuis en de Molenweg. De aanleg is samengesteld uit drie deelgebieden, verschillende tuinsieraden en gevarieerde beplantingen. De hoofdopzet van de huidige aanleg met de centrale as, is ontstaan omstreeks 1800 naar ontwerp van H. van Lunteren, maar is in de eerste helft van de 20^e eeuw aangevuld met nieuwe tuindelen die het huidige beeld bepalen. Hoofdmoment in de noordelijke zichtas is momenteel het Mausoleum van Wilhelm II.

De zichtas kent haar oorsprong in de 18^e eeuw als hoofdtoegangslaan in de aanleg in geometrische stijl. Deze toegangslaan omstreeks 1800 gewijzigd in een open zichtas in landschapsstijl. De zichtas is door Wilhelm II onderverdeeld in verschillende tuinen, waarbij het zicht op maaiveld-niveau vanwege veiligheid en privacy is dicht geplant met rododendrons (Rododendron Wall).

De zichtas is na 1950 geleidelijk ook dichtgegroeid met bomen waardoor de as sterk aan belevingswaarde heeft ingeboet. De zichtas zet zich buiten het huidige blikveld buiten plangebied door in het recreatiepark 'Het Rosarium' (tussen de Molenweg en de Dorpsstraat) en (ten noorden van de Dorpsstraat) de 'Gezichtslaan'.

De parkaanleg in deelgebied Huispark Noord bestaat uit drie deeltuinen die zijn gesitueerd langs de as:

- **Gazon** met resten van de harpvormige tuinaanleg (aanleg in Neobarokstijl ca. 1901 -1905), oude bomen (aanplant 18e en 19e eeuw);
- **Mausoleum** met het stoffelijk overschot van Wilhelm II (bouwjaar 1942) tegen de **Rododendron Wall** (aanleg ca. 1919);
- **Heinrich Garten** (aanleg ca. 1929);
- Aanvullend is er een kleine:
- **Privétuin** van de vml. tuinbaas bij de dienstwoning in het meest westelijke deel van de Oranjerie (zie verder deelgebied B1).

Wegen en paden:

- Een wandelpad langs de gracht (aanleg deels 1901-1905 als onderdeel van de harpvormige tuin en deels ca. 1950);
- Het pad dat hier aansluit op de dienstbrug over de gracht is aangelegd omstreeks 1980 als nieuwe (dienst)route van het hoofdhuis naar de bijgebouwen omdat het bestaande pad vanwege de nieuwe tuinaanleg bij de woning voor de toenmalige tuinbaas opgeruimd werd;
- Het wandelpad langs het Mausoleum dat zich voor het gebouw verbreed tot een pleintje (aanleg 1942);
- Restant van het Kerkenpad in de Heinrich Garten (aanleg ca. 1800).

Tuinsieraden:

- Sculptuur 'Waternimf Undine en de visser' (geplaatst ca. 1925);
- Sculptuur 'Adelaar', op sokkel (geplaatst ca. 1970);
- Sculptuur 'Amazone' op stenen basement (geplaatst ca. 1925);
- Grafstenen hondengraven, 4 st (geplaatst ca. 1949; nb. oorspronkelijke locatie hondengraven achter in het Pinetum (T6) tegen de Molenweg);
- Gedenksteen prins Heinrich (geplaatst 1929).

Zicht vanuit het Huis op het Noordgazon met op de achtergrond het Mausoleum

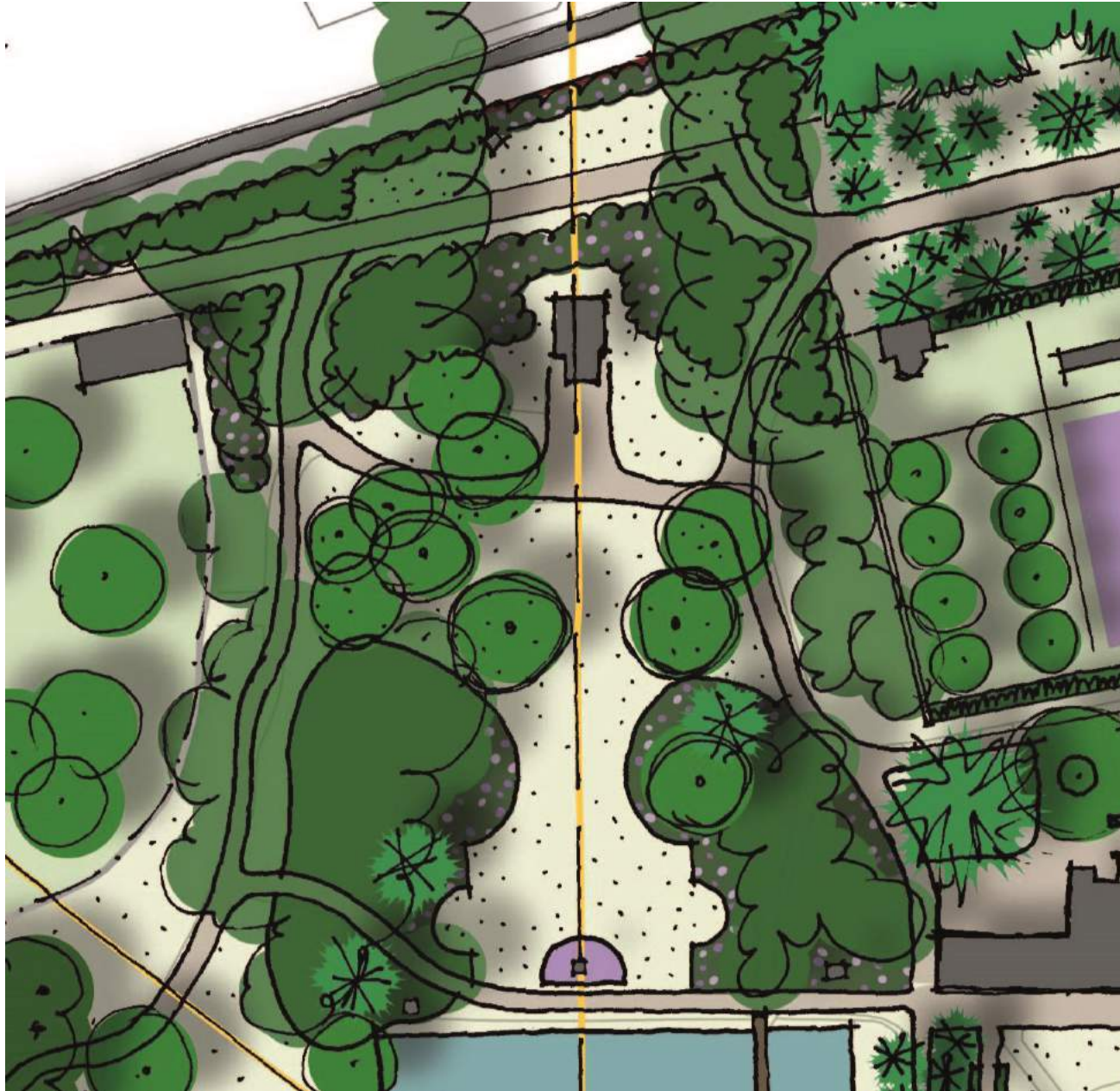
Beplantingen:

- Een gevarieerde collectie oude loof- en naaldbomen uit de 18^e en 19^e eeuw, die deels terug gaan op het voorplein in geometrische stijl, deels op de open zichtas in landschapsstijl en deels van recente datum zijn;
- Grote groepen rododendrons, die teruggaan op de Rododendron Wall (aanleg 1919) en de Heinrich Garten (aanleg 1929);
- Resten van sierheester groepen ter weerszijden van met voormalige harpvormige tuinaanleg (aanleg ca 1901-1905) met coniferen, rododendrons en andere sierheesters.

In de actuele toestand maakt de aanleg als geheel een schrale, futloze en enigszins verwaarloosde indruk. De Heinrich Garten achter het Mausoleum is zelfs verwaarloosd, de gedenksteen overwoekerd en de (ruimtelijke) beleving wordt bedorven door een recent aangelegde greppel. Het Kerkenpad is nagenoeg verdwenen.

Randvoorwaarden functionaliteiten museum

- Het Huispark Noord is een belangrijk in de rondwandeling door het Huispark en door het Buitenpark;
- Een groot aantal aspecten van de inrichting (met als belangrijkste element het Mausoleum en het stoffelijk overschot van Wilhelm II) heeft een cultuurhistorische achtergrond en kan en zal op museale wijze aan het publiek worden gepresenteerd;
- De paden moeten toegankelijk zijn voor wandelaars rolstoelen met terreinbanden en materieel t.b.v. het groenonderhoud.

Voorlopig Ontwerp

Ontwerpkeuzen en streefbeeld

Gekozen wordt het revitaliseren, herstellen en verjongen van de aanleg langs de zichtas, zodanig dat de ruimtelijke beleving, het horticulturele niveau en de beleving van de cultuurhistorische aspecten een nieuwe impuls krijgen. Daarbij wordt ingezet op versterking en herstel op hoofdlijnen van de ruimtelijke opzet van de aanleg zoals die omstreeks het einde van WOII bestond. Er wordt niet gestreefd naar een reconstructie van de aanleg en beplanting naar een bepaalde periode in de ontwikkelingsgeschiedenis van Park Huis Doorn, maar ingezet op een grote kwaliteitsverbetering van de bestaande situatie in een nieuwe vorm en afwerking.

Het streefbeeld bestaat uit de volgende elementen:

- Een zichtas vanuit het huis over de diverse tuindelen naar buiten het plangebied over Het Rosarium (T8) naar de Gezichtslaan in de bebouwde kom van Doorn; deze zichtas is open op het niveau van de boomkronen; de zichtas vormt de hoofdas door de diverse deeltuinen, het huis is weer zichtbaar vanaf de Dorpsstraat;
- Een nieuwe harpvormige contour van het gazon als verwijzing naar de aanleg in Neo-barokstijl. De vorm van het gazon zorgt voor een harmonische aansluiting op de aanwezige historische inrichting van het hoofdhuis. Ter weerszijden van het gazon wordt de ruimte begrensd door nieuwe beplantingsvakken met sierheesters;
- Bij de Adelaar in de hoofdas van de tuinaanleg ligt een vak met kleurrijke éénjarige beplanting, als verwijzing naar een soortgelijk vak dat hier ten tijde van de bewoning door Wilhelm II lag
- Het Mausoleum wordt geflankeerd door een opgefriste Rododendron Wall;
- Een opgefriste aanleg in de Heinrich Garten, die bestaat uit een gazon, een omringende beplantingsrand van Rododendrons en de gerestaureerde gedenksteen.

Het padenpatroon bestaat uit:

- Een pad langs de gracht en een pad langs het Mausoleum, beide als onderdeel van de (korte) rondwandeling door het Huispark;
- Een pad door de Heinrich Garten, als onderdeel van de (grote) rondwandeling door het Buitenpark en dat aansluit op het herstelde pad door het Pinetum (T6) en het Kerkenpad buiten om de Hertenkamp;
- Een pad tegen de westgevel van de Oranjerie als route tussen de dienstbrug over de gracht en de diverse dienstgebouwen en –terreinen;
- Nb. alle paden worden uitgevoerd als zandpad (leemhoudend brekerszand) en hebben een breedte van circa 2,40 m.

Tuinsieraden:

- De diverse tuinsieraden/sculpturen staan op hun bestaande, cultuurhistorisch waardevolle locatie.

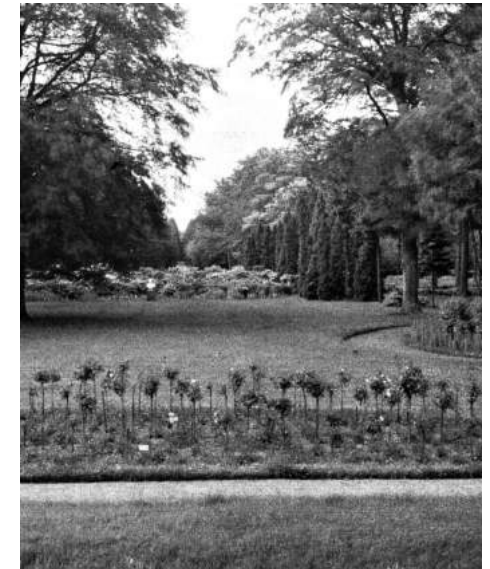
Verlichting:

- Het gebied wordt niet verlicht.

Verdere kwaliteitsverbetering worden bereikt door het groot onderhoud aan bestaande bomen en beplantingen en het beter uitvoeren van het beheer van bomen, sierheesters, gazons en paden.

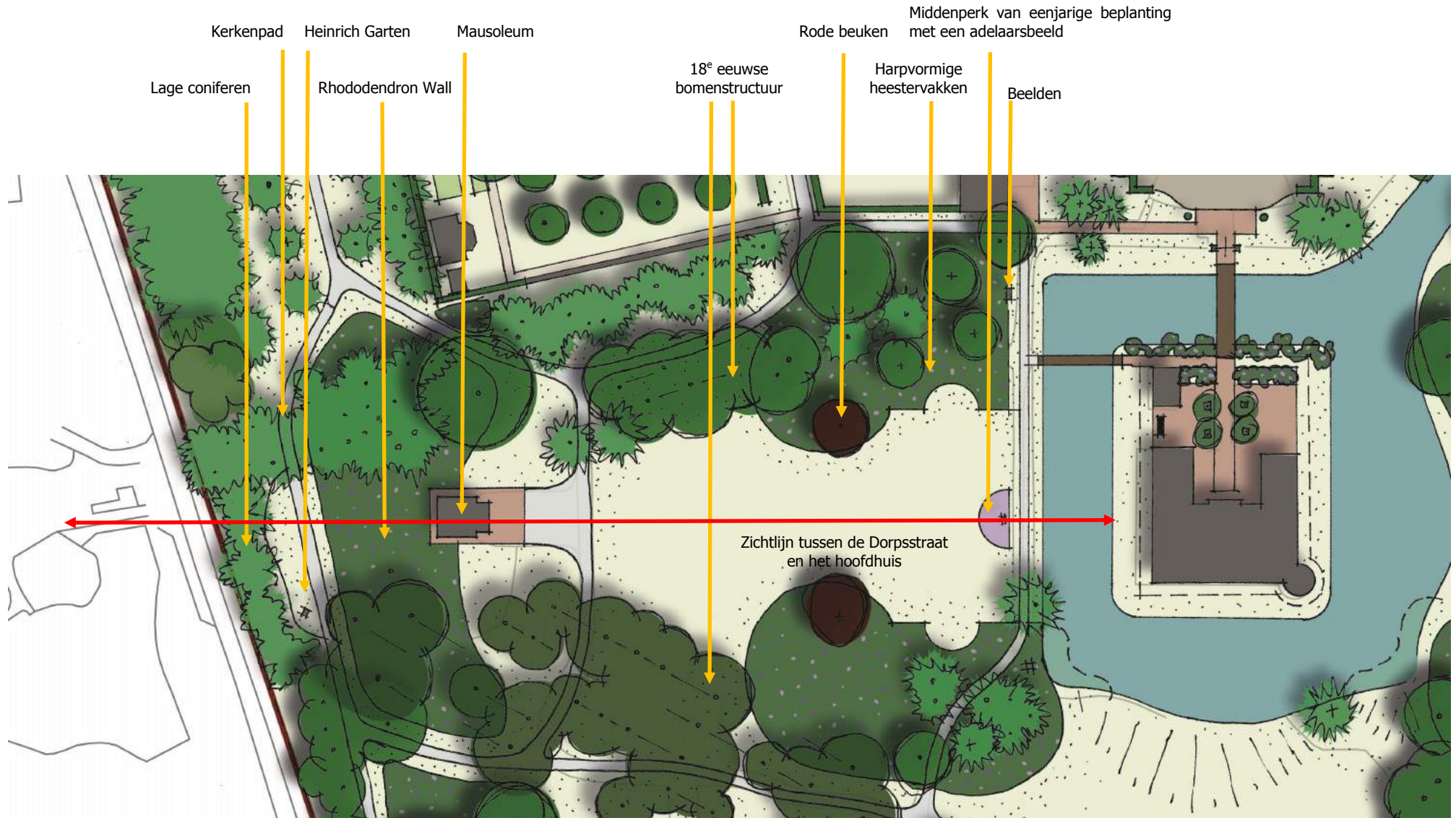
Gedenksteen van Prins Heinrich

Historische foto Noordgazon

Referentiefoto borders op het Noordgazon

Detail uitwerking Voorlopig Ontwerp van het Noordgazon, Mausoleum en Heinrich Garten

Zicht op het Mausoleum

Euonymus alatus

Viburnum plicatum

Referentiebeeld nieuwe heesterbeplanting van de Harpvormige tuin

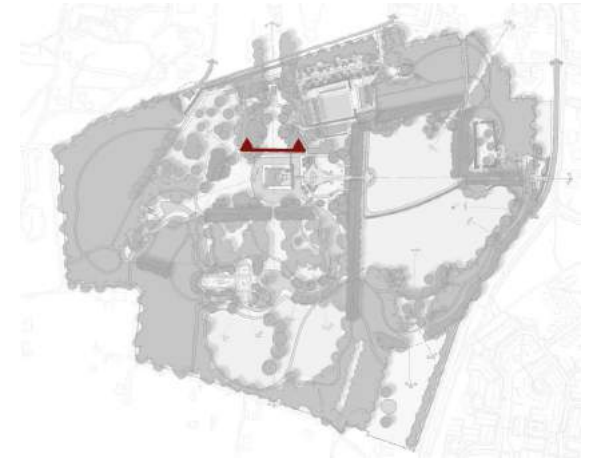
Viburnum farreri

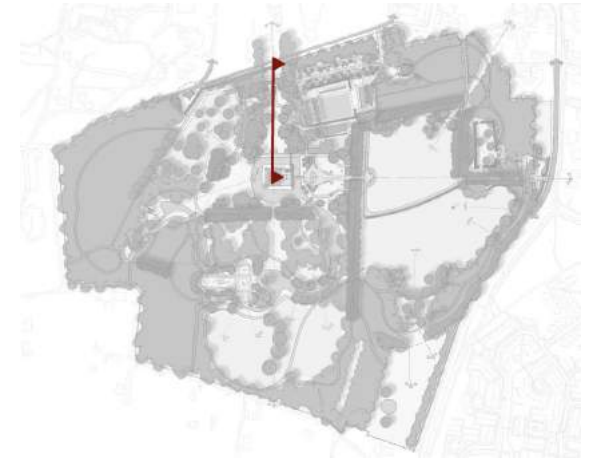
Lonicera fragrantissima

Viburnum plicatum 'Mariesii'

Rode beuk

Aucuba japonica

Hamamelis
'Jelena'

Parrotia persica

Galianthus nivalis

Aucuba japonica
'variagata'Lonicera
fragrantissima

Viburnum farerri

Lelietjes-der-dalen

Cotinus coggygria

Leicestera
formosaViburnum
plicatumNarcissus
poeticus

Euonymus alatus

Magnolia 'Black
tulip'Hamamelis
'Diane'

Magnolia 'Galaxy'

Inrichtingsmaatregelen

Vorbereidende werkzaamheden:

Paden:

- Verwijderen pad ten oosten van de harpvormige tuin.

Bomen:

- Controle vitaliteit;
- Verwijderen aangewezen bomen (*zie vorige punt*);
- Vrijstellen Zichtlijn Z2 door de Acacia's te verwijderen in de Rhododendron Wall;
- Dunnen bossen ten oosten en westen van de harpvormige tuin zodat er een open kronendak ontstaat met als doel voldoende licht voor aanplant van een gemengd assortiment heesters.

Heesters, planten en gazon:

- Verjonging Rhododendronwall;
  - Verjongingssnoei Rhododendron's.
  - Aanpassen vorm van het gazon naar de harpvormige tuin;
  - Verwijderen gazon rondom de adelaar t.b.v. bloemperk;
  - Verwijderen tuinaanleg bij dienstwoning oranje (zie verder deelgebied B1).
- Heinrich Garten:
  - Verjongingssnoei Rhododendron's.
  - Opvullen van de greppel;
  - Verwijderen van ruigte;

Aanleg en herstelwerkzaamheden:

Paden:

- Aanleg nieuw pad ten westen van de Oranje en het Chalet;
- Aanleg nieuw pad door de Heinrich Garten;
- Heraanleg bestaande pad langs het Mausoleum;
- Heraanleg bestaande pad langs de gracht;
- Nb. alle paden worden uitgevoerd als zandpad (leemhoudend brekerszand) en hebben een breedte van circa 2,40 m..

Bomen:

- Planten bomen (*zie controle vitaliteit*);
- Aanplant van twee rode beuken in het gazon;

Heesters, planten en gazon:

- Aanplant vakken sierheesters ter weerszijden van het harpvormige gazon, sortiment:
  - Sierheesters:
    - o Aucuba japonica (nb. 5% 'Variegata')
    - o Cotoneaster salicifolius v. floccosus
    - o Cotinus coggygria cv
    - o Euonymus alatus
    - o Hamamelis 'Jelena'
    - o Hamamelis 'Diane'
    - o Lonicera fragrantissima
    - o Leicestera formosa
    - o Magnolia 'Galaxy'
    - o Magnolia 'Black tulip'
    - o Parrottia persica
    - o Viburnum farerri
    - o Viburnum plicatum
  - Bolbloemen:
    - o Galanthus nivalis
    - o Narcissus poeticus
- Aanleg plantvak kleurige vaste of éénjarige beplanting, rondom de het beeld van de adelaar en de graven van de honden (*sortiment nader te bepalen*).

Herstel Heinrich Garten;

- Inzaaien gazon;
- Bijplanten Rhododendron's;

Overige elementen:

- Plaatsen zitbanken (*locatie nader uit te werken*);

Stinsenplanten:

- Aanplant Stinsenplanten zoals Lelietjes-der-dalen en Sneeuwkllokjes.

Bouwwerken, kunstwerken en ornamenten:

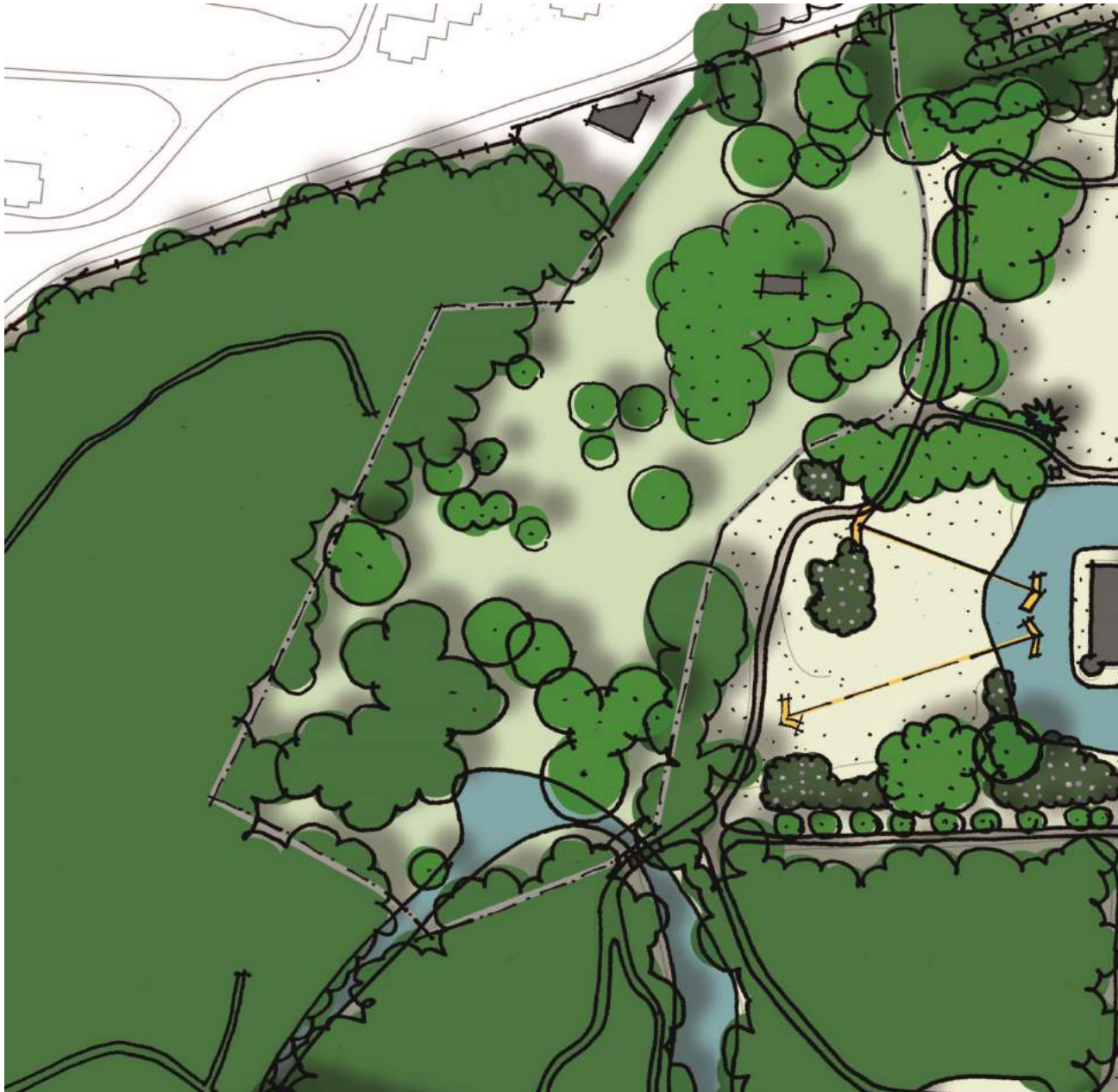
- Schoonmaken en herstellen van de diverse tuinsieraden (met name van de gedenksteen voor Prins Heinrich).

Aandachtspunten groenbeheer

De aanleg zal verder aan kwaliteit winnen door een zorgvuldig uitgevoerd groenbeheer. Kwaliteitsverbetering wordt bereikt met nettere uitvoering van het grasbeheer (strakke graskanten, de juiste maaifrequentie, afvoer van maaisel, etc.) en een grote beurt voor de sierheesterbeplanting (snoei, bemesting, inboet, etc.). Voor het onderhoud van het perk bloeiende planten rond de adelaar en hondengraven wordt de hulp ingeroepen van vrijwilligers.

Aandachtspunten ecologie

De oude bomen zijn hier belangrijke kwaliteitsbepalende factoren, aangezien de bomen blijven gehandhaafd zijn er geen specifieke nieuwe inrichtingsmaatregelen noodzakelijk.

Actuele situatie

Zicht op het Achtergazon

Zicht op de achtergevel

Zicht op het Hertenkamp

5.1.4 Huispark west (deelgebied A4)

Actuele situatie

Het Huispark west betreft de tuin- en parkaanleg aan de westzijde van het hoofdhuis tot aan de bospercelen in het Buitenpark. De hoofdopzet van de huidige aanleg, overwegend in landschapsstijl, is ontstaan omstreeks 1800 naar ontwerp van H. van Lunteren, maar bevat enkele oudere elementen die terug gaan op de aanleg in de late middeleeuwen en de 17^e en 18^e eeuw.

Het hoofdthema van de parkaanleg betreft een overgang van het hoofdhuis naar het omringende (park)bos en heeft een eenvoudig landschappelijk karakter (een aanleg in geometrische stijl en bloemvakken ontbreken). Het hoofdmoment bestaat momenteel uit het gazon en de Hertenkamp.

Het deelgebied bestaat uit verschillende onderdelen:

- Het **gazon** ten westen van de gracht (aanleg ca 1800);
- De **vijver** met resten van parkaanleg in de omgeving van het voormalige **Kalverhok** (bouw ca. 1800 afgebrand 1957);
- De **Hertenkamp** met dierenverblijf (stal) (aanleg ca. 1950 en ca. 1990);
- Het **Oude Kerkenpad** langs de Hertenkamp (aanleg late-middeleeuwen en verwerkt in de aanleg in Landschapsstijl omstreeks 1800).

Wegen en paden:

- Het Oude Kerkenpad (huidige vorm ca 1800);
- Nb.1. Het Oude Kerkenpad is als enige pad in dit parkdeel bewaard gebleven;
- Nb.2. het Kerkenpad is als functioneel pad voor omwonenden omstreeks 1800 verplaatst naar het gebied achter de Hertenkamp).

Vijvers:

- Nabij het voormalige Kalverhok ligt een vijver (huidige vorm ca. 1800), die onderdeel is van de serie vijvers, die samen met de gracht rond het huis, een romantische beek door een arcadisch parkbos verbeeldt. Dit specifieke deel van de serie vijvers voert terug op een middeleeuwse waterloop die fungeerde als afwatering van de gracht rond het huis.

Hekwerken en tuinsieraden:

- Gaashekwerk rond de Hertenkamp (niet historisch, ca. 1990);
- Nb.. het Kalverhok ontbreekt sinds 1957.

Beplantingen:

- Een gevarieerde collectie oude loofbomen uit de 18^e en 19^e eeuw en deels van recente datum, in een opzet die deels terug gaan op de aanleg uit de late middeleeuwen, geometrische stijl en landschapsstijl.

Tot na WOII bestond het hoofdmoment van dit parkdeel uit twee zichtlijnen vanuit het huis over de vijver op het niet meer aanwezige Kalverhok (een sierbouwwerk in Neogotische stijl, gebouwd ca. 1800, afgebrand in 1957) en het zicht op een dierenweide (nu ingericht als Hertenkamp) naar de dienstwoning Capanella (zie verder deelgebied C4).

De aanleg rond het gazon met diverse boomgroepen is goed bewaard gebleven. Fraai zijn de

Tamme kastanje en de groep Linden. Een recent geplante grote groep Paardenkastanjes blokkeert vanuit het huis de zichtlijn richting Capanella. De parkaanleg omgeving van de vijver heeft geen paden meer en is verbost. Het Kalverhok ontbreekt in de actuele situatie.

Het Hertenkamp bevat een dierenverblijf (bouw ca. 1990), dat wordt gebruikt als stal voor paarden en damherten en wordt omgeven door een functioneel, niet fraai gaashekwerk (ca. 1990). In de Hertenkamp staat een aanzienlijke hoeveelheid oude loofbomen. Door de grote hoeveelheid beesten is er verder nauwelijks vegetatie aanwezig. De huidige Hertenkamp is veel groter dan de dierenweide uit de aanleg tussen 1800-1950. Het parkgebied met de vijver rond het Kalverhok is gedeeltelijk bij de Hertenkamp getrokken. Ook een stukje van het Oude Kerkenpad is bij de Hertenkamp getrokken.

Door het ontbreken van de twee zichtlijnen en de verboste aanleg rond het voormalig Kalverhok en de deels verlande vijver heeft de tuin- en parkaanleg in dit deelgebied sterk aan belevingswaarde, cultuurhistorische aspecten en beplantingskwaliteit ingeboet. Hoewel de Hertenkamp pas na WOII werd ingericht vormt het een door het publiek gewaardeerde attractie.

Randvoorwaarden functionaliteiten museum

- Het Huispark west is een belangrijk in de rondwandeling door het Huispark;
- Een aantal aspecten van de inrichting (met als belangrijkste element het zicht op het Kalverhok) heeft een cultuurhistorische achtergrond en kan en zal op museale wijze aan het publiek worden gepresenteerd;
- De paden moeten toegankelijk zijn voor wandelaars rolstoelen met terreinbanden en materieel t.b.v. het groenonderhoud;
- De Hertenkamp wordt door Stichting tot beheer van Huis Doorn geëxploiteerd.

Vijver bij de voormalige Kalverhok

Voorlopig Ontwerp

Referentiebeeld Hertenkamp (locatie wildbaan Twickel)

Het zicht vanaf het Oude kerkenpad op huis Doorn in 1815 (HUA)

Het Kalverhok en de originele parkaanleg met zicht op het huis, ca. 1900

Ontwerpkeuzen en streefbeeld

Gekozen wordt het revitaliseren, herstellen en verjongen van de aanleg, zodanig dat de ruimtelijke beleving, het horticulturele niveau en de beleving van de cultuurhistorische aspecten een nieuwe impuls krijgen. Daarbij wordt ingezet op een versterking en herstel op hoofdlijnen van de ruimtelijke opzet van de aanleg. Er wordt niet gestreefd naar een gedetailleerde reconstructie van de aanleg en beplanting naar een bepaalde periode in de ontwikkelingsgeschiedenis van Park Huis Doorn, maar ingezet op een grote kwaliteitsverbetering van de bestaande situatie in een nieuwe vorm en afwerking.

Belangrijke planonderdelen zijn: de verkleining en herinrichting van de Hertenkamp verplaatsing van het dierenverblijf, de bouw van een nieuw priël op de locatie van het Kalverhok en vernieuwing van de omliggende parkaanleg, kwaliteitsverbetering van het gazon en het Oude Kerkenpad.

Het streefbeeld bestaat uit de volgende elementen:

- Een gazon met een aanleg in landschapsstijl met enkele boom- en heestergroepen;
- Een parkaanleg in landschapsstijl op de oevers van de vijver: nieuwe wandelpaden, een nieuw priël/bouwwerk ter plaatse van het voormalige Kalverhok (dat dienst dient als blikvanger en verpozingsplek voor het publiek);
- Een (kleiner) Hertenkamp met verzorgde hekwerken en een nieuwe stal aan de noordzijde (buiten de zichtlijn op Capanella);
- Het Oude Kerkenpad, gelegen op de historische locatie met herplante bomen aansluitend op het plantverband van de eiken nabij het Mausoleum.

Belangrijk zijn de twee herstelde zichtlijnen:

- Tussen het huis en Kalverhok;
- Tussen het huis en Capanella.

Alle grasvelden worden beheerd als gazon, met uitzondering van de oeverlanden bij de vijver bij het Kalverhok (ruig gras) en het Hertenkamp (wordt begraasd door de dieren). De nieuwe parkaanleg in de omgeving van het Kalverhok en in de Hertenkamp krijgen hiermee een landelijke en natuurrijke uitstraling als schakel naar het Buitenpark.

Verlichting:

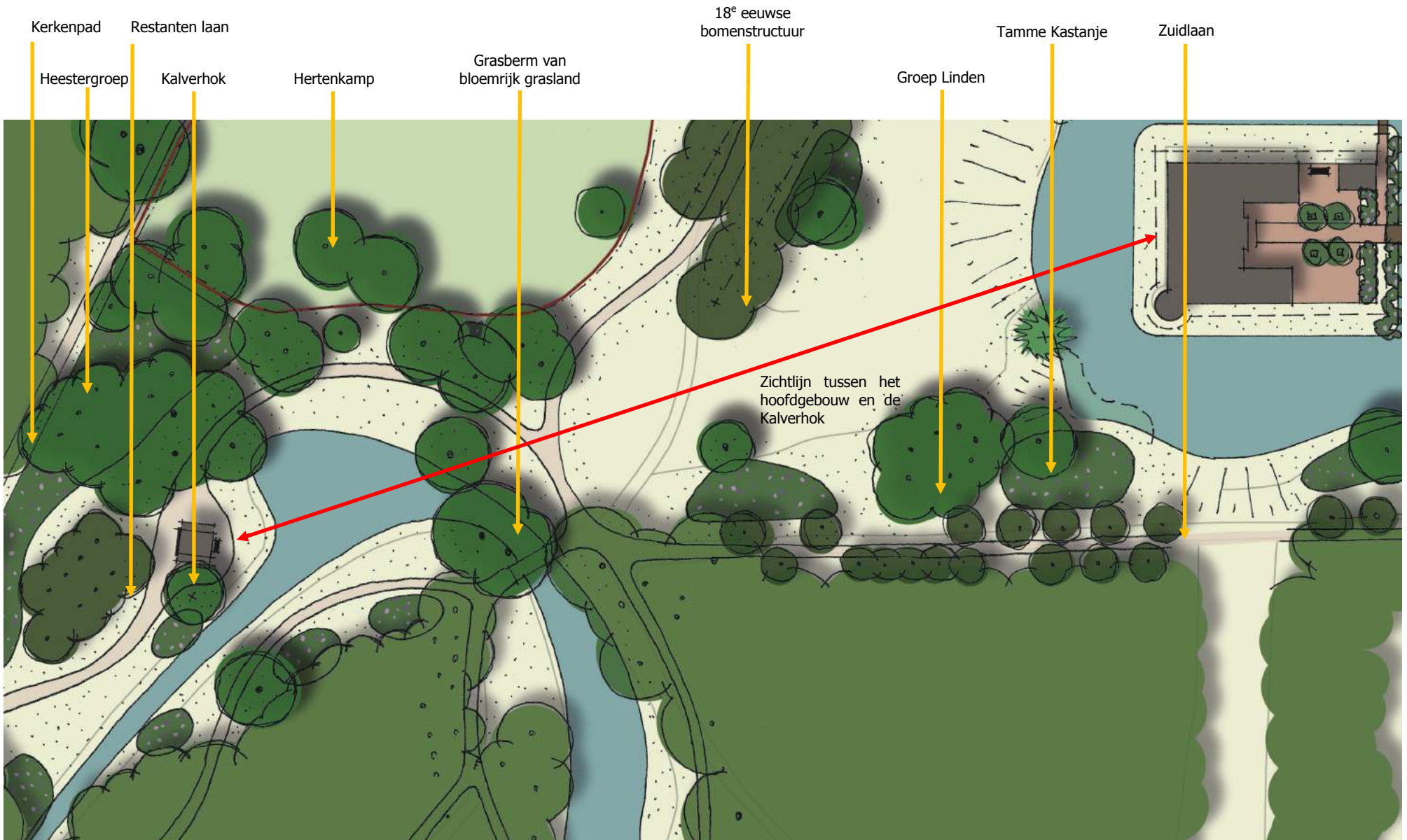
- het gebied wordt niet verlicht.

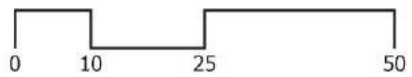
Referentiebeeld Kerkenpad en hekwerk Hertenkamp (locatie: landgoed Twickel te Delden)

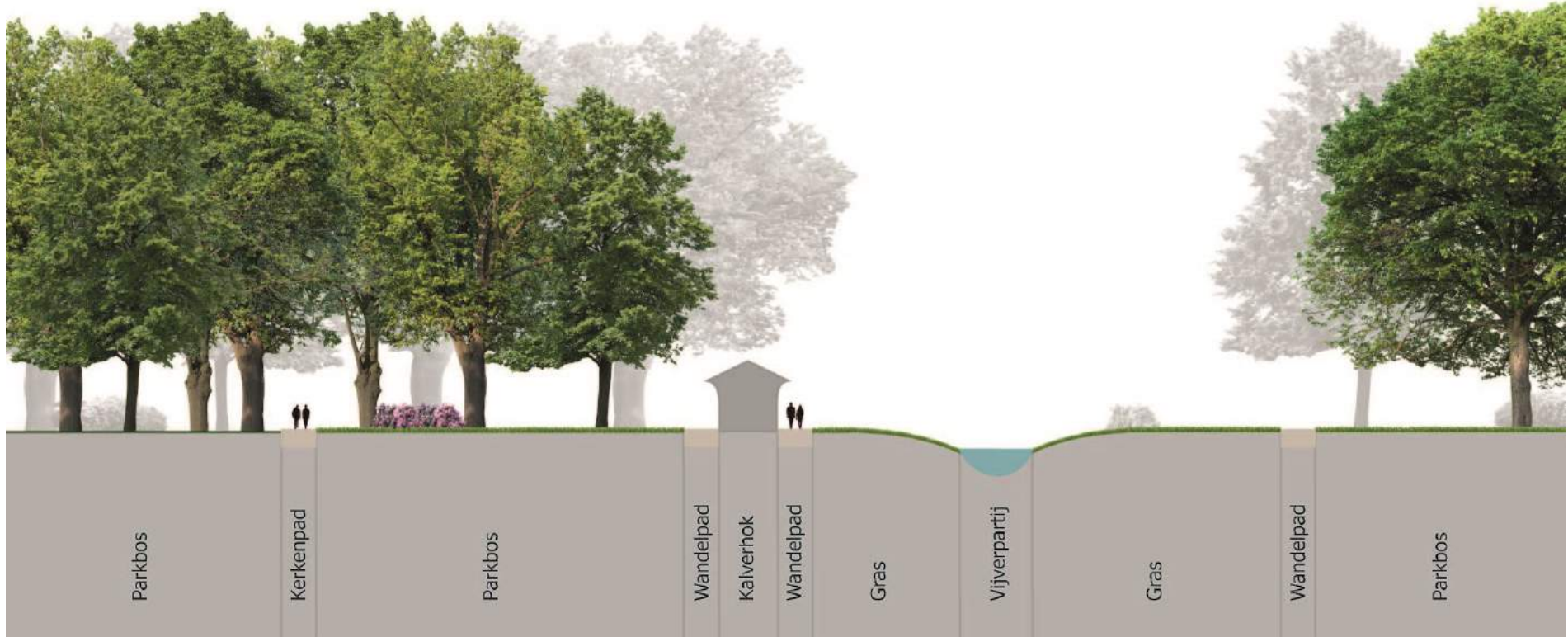
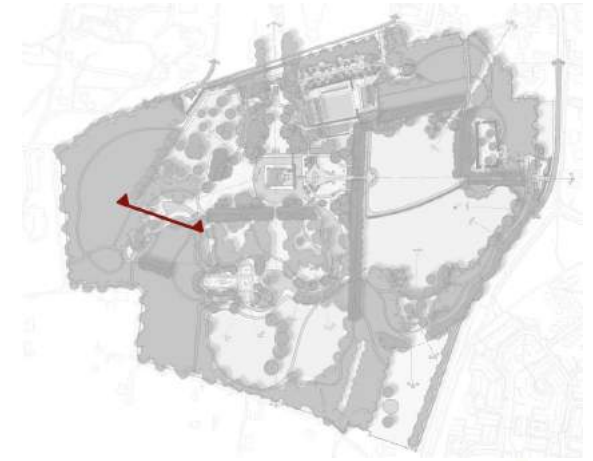
Referentiebeeld hekwerk Hertenkamp (locatie: landgoed Dortwijk)

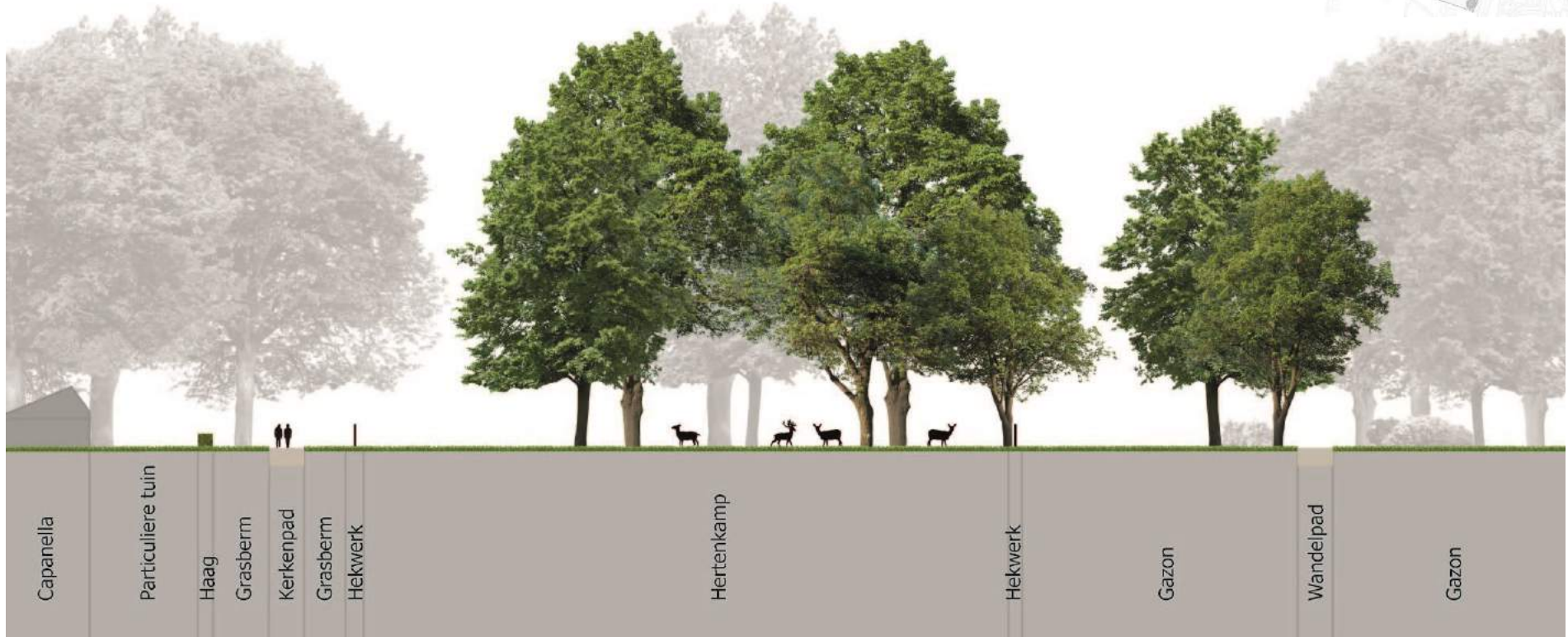
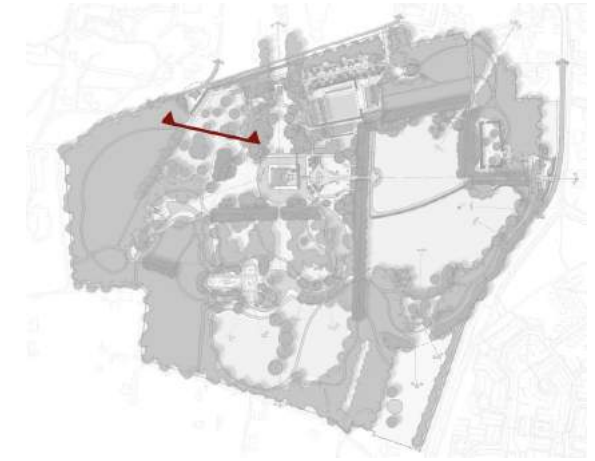

Detail uitwerking Voorlopig Ontwerp van het Achtergazon en de omgeving van het Kalverhok

Inrichtingsmaatregelen

Vorbereidende werkzaamheden:

Paden:

- Verwijderen niet historisch fragment van het Oude Kerkenpad.

Bomen:

- Controle vitaliteit (met name in de Hertenkamp);
- Verwijderen bomen (*zie vorige punt*);
- Verwijderen van bosschages en bomen in de zichtlijnen Z4 en Z5;
- Ingrijpend dunnen van de bomen langs de oevers en tussen de paden bij het Kalverhok, zodat er een open kronendak (max 25 %) ontstaat met als doel een gemengd assortiment laag vertakte bomen in een parkachtige opzet;
- Dunnen van het bos tussen het pad langs het 'Kalverenhok' en het Kerkenpad, met als doel dat het kronendak uiteindelijk gesloten blijft en een gemengd bomenassortiment ontstaat.

Heesters, planten en gazon:

- Verwijderen beplanting in de zichtlijnen Z4 en Z5.

Inrichting Hertenkamp:

- Verwijderen hekwerk;
- Verwijderen huidig dierenverblijf.

Aanleg en herstelwerkzaamheden:

Paden:

- Aanleggen fragment Oude Kerkenpad op de historisch juiste plek;
- Aanleggen nieuwe paden in de omgeving van het Kalverhok.

Bomen:

- Planten van nieuwe laanbomen langs het Oude Kerkenpad (sortiment Kleinbladige Linde)
- Planten vervangende bomen in de Hertenkamp (conform de te verwijderen bomen).

Heesters:

- planten inheems- en sierheesterplantsoen (nader uit te werken);

Grasvelden

- Evt. herstellen gazon;
- Inzaai bloemrijk grasland in de parkaanleg nabij het nieuwe preeel te plaatse van het Kalverhok;

Hertenkamp:

- Plaatsen van een nieuw hekwerk om het Hertenkamp (zie referentiebeeld);
- Bouw van een nieuwe stal/dierenverblijf voor de damherten, inclusief opbergruimte aan de noordzijde van de Hertenkamp.

Overige elementen:

- Plaatsen zitbanken (*locaties nog nader uit te werken*);

Stinsenplanten:

- Aanplant Stinsenplanten zoals Lelietjes-der-dalen en Sneeuwkllokjes

Bouwwerken, kunstwerken en ornamenten:

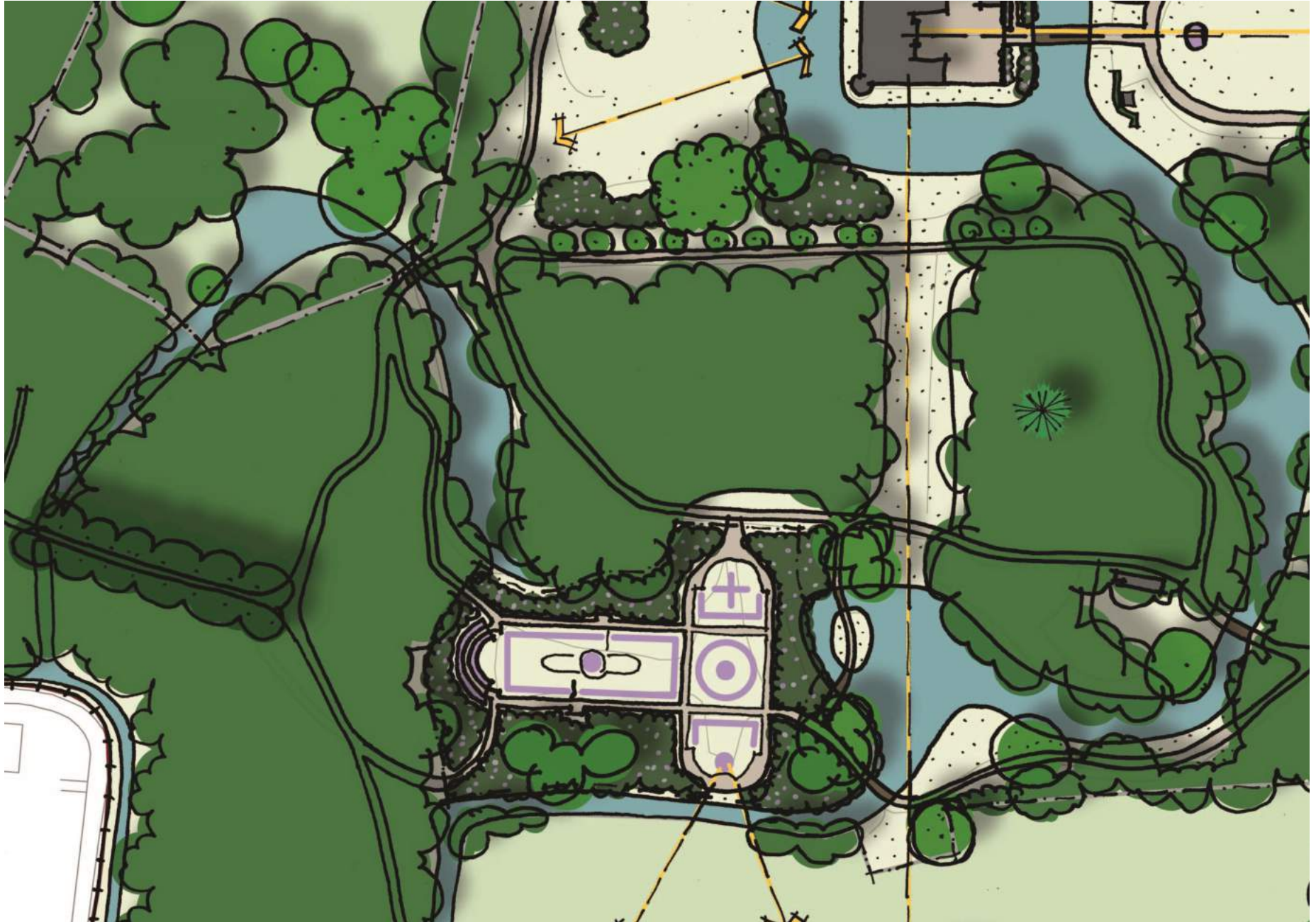
- Bouw van een nieuw preeel, als blikvanger en verpozingsruimte voor het publiek, op de locatie van het oorspronkelijke Kalverhok.

Aandachtspunten groenbeheer

Alle grasvelden beheren als gazon met uitzondering van de oeverlanden bij de vijver bij het Kalverhok. Gazon heeft een maaifrequentie van 24x/jr; ruiggrasland heeft een maaifrequentie 4x/jr. (+ afvoeren maaisel). De nieuwe parkaanleg in de omgeving van het Kalverhok krijgt hiermee een landelijke en natuurrijke uitstraling als schakel naar het Buitenpark. De Hertenkamp met de daarin verblijvende dieren wordt beheerd door Stichting tot beheer van Huis Doorn.

Aandachtspunten ecologie

- In de Hertenkamp is ruimte voor afstervende bomen (er loopt geen publiek!);
- Voor de kwaliteit van het aquatisch leefmilieu in vijver bij het Kalverhok is meer licht nodig en minder bladval, het is belangrijk dat er bomen en struweel wordt verwijderd, maar het hakhout op de oevers in stand blijft;
- Op enkele plekken langs de vijver is hakhout (els en es) gewenst, met name op de waterlijn met overhangende takken als zit en vis plek voor IJsvogels;
- Vegetatie op de oever (... echt op de oever in niet in het water) met varens als stekelvaren, wijfjesvaren, dubbelloof, mossen en korstmossen;
- Ruiggras in de omgeving van de vijver en Kalverhok (maaifrequentie: 4/jr en afvoeren).

Actuele situatie

5.1.5 Huispark zuid (deelgebied A5)

Actuele situatie

Het Huispark zuid betreft de tuin- en parkaanleg aan de zuidzijde van het hoofdhuis tot aan de Achterweide in het Buitenpark. De hoofdopzet van de huidige aanleg, overwegend in landschapsstijl, is ontstaan omstreeks 1800 naar ontwerp van H. van Lunteren, die enkele oudere elementen die terug gaan op de aanleg in de late middeleeuwen en de 17^e en 18^e eeuw in zijn ontwerp inpaste.

Het parkaanleg in het deelgebied Huispark zuid heeft drie hoofdthema's:

- Een serie vijvers die in combinatie met het omringende bosgebied en diverse open ruimten de uitstraling heeft van **een romantische beek door een arcadisch parkbos** (ca. 1800);
- De grote **zichtas** (18^e eeuw, met later aanpassingen), vanuit het huis naar de Achterweide die dwars door het parkgebied in noord-zuid richting is gesitueerd.
- Een **rozentuin** (oorspronkelijke aanleg ca. 1905 en gewijzigd ca. 1920, gerestaureerd ca. 2010), die als losse tuin in geometrische stijl is ingepast in het parkgebied in landschapsstijl (in de aanleg van Van Lunteren ca. 1800 ligt hier een kleine, door wandelpaden omgeven akker).

Ander bijzondere plekken/elementen in het Huispark zuid zijn:

- De houtplaats, waar Wilhelm II de gekapte bomen zelf verwerkte; momenteel met een niet historische schuur (bouw ca. 1980);
- De oude Lariks, een markante solitaire boom met een bijzonder verhaal.

Vijvers:

- Een langgerekte slingervijver, die bestaat uit twee lange maar los van elkaar liggende delen (aanleg ca. 1800; een vergraving van drie vijvers in geometrische stijl).

Wegen, paden en bruggen:

- Het wandelpad in de Zuidlaan (L5) langs de gracht van het huis, die in opzet dateert uit de 17^e / 18^e eeuw en door Van Lunteren in de aanleg in Landschapsstijl is ingepast;
- Door het beukenbos ligt een enigszins slingerend wandelpad, dit pad is een vereenvoudigde of rechtgetrokken versie van het wandelpad dat de wandelaar oorspronkelijk langs de oevers van de vijvers voerde;
- Het Huispark zuid is toegankelijk vanuit de Dwarslaan (L4) via een brug over de vijver, de huidige brug is functioneel en kent geen markante of specifieke vormgeving;
- Het gebied sluit middels een markante vormgegeven brug (bouw tweede kwart 20^e eeuw) aan op de parkaanleg nabij het voormalige Kalverhok;
- Het eilandje in de oostelijke slingervijver wordt ontsloten door twee bruggen (het eiland dat is aangelegd ca 1800 was oorspronkelijk niet ontsloten; de eerst brug is aangelegd ca 1905 en de tweede brug ca 1980; de huidige bruggen zijn in 2014 geheel vernieuwd en kennen een eenvoudige functionele vormgeving zonder leuning);
- Alle paden in dit deelgebied zijn van het type zandpad met uitzondering van de paden in de Auguste Victoria-tuin (T4), die bij de restauratie van 2010 van witte schelpen zijn voorzien;
- Nb. de brug die het parkdeel aansluit op het huis (ten tijde van de bewoning door Wilhelm II was dit de Schwebebrücke) ontbreekt momenteel.

Hekwerken en tuinsieraden:

- In de Auguste Victoria-tuin (T4) staan diverse historische zitbanken (ca. 1925), en zonnewijzer (dat. onbekend, nb. de sokkel afkomstig is van het bloemenperk van de Automobilvorfahrt), en een pergola (huidige vorm ca. 2010); De rozentuin wordt omgeven door een laag gaashekwerk (ca. 2010); om het wild uit de tuin te weren.

Beplantingen:

- Centraal ligt een beukenbos met een zeer gevarieerde leeftijdsbouw (van 10 tot 200jr.), deels is het een open hallenbos (4); Een gevarieerde collectie oude loofbomen uit de 19^e, 20^e eeuw en deels van recente datum, langs de oevers van de serie vijvers in Landschapsstijl; op de oevers van de vijvers is tevens veel opslag en ruigte aanwezig;
- De Zuidlaan (L5, beuken) langs de gracht om het huis (18^e eeuw, geheel verjongd in 2013);
- Een oude solitaire Lariks in de beukenhal;
- De Auguste Victoria-tuin (T4) omgeven door een brede rand Rhododendrons (ca. 1905, ca. 1920; ca 2010 gerestaureerd en opnieuw beplant).

Hoewel de ruimtelijke opzet en structuur van het gebied in hoofdopzet goed bewaard is gebleven, heeft de aanleg door algehele verschraling, achterstallig beheer, vereenvoudig van het padenpatroon en de afwezigheid van de Schwebebrücke sterk aan ruimtelijke samenhang en belevingswaarde ingeboet.

Zo is de beleving van de vijvers als 'beekloop' momenteel nauwelijks mogelijk omdat de oorspronkelijke wandelpaden deels ontbreken. Ook de dichte wal van Rhododendron's om de Auguste Victoria-tuin (T4) blokkeert het zicht op de waterpartijen en ontnemt hiermee de beleving. Het beukenbos in het hart van het gebied is een saai monotoon bos geworden waar je dwars door heen kijkt en waar de oorspronkelijke opzet met een afwisseling van open en besloten ruimten niet meer aanwezig is.

Uitzondering hierop vormt de Auguste Victoria-tuin (T4), die in 2010 door de inzet van vrijwilligers is gerestaureerd. Hoewel de tuin er in het algemeen momenteel goed uit ziet, zijn er verschillende wensen om de inrichting verder te verbeteren; qua beplanting, tuinornamenten (bijv. een betere pergola) en er is behoefte aan een electra- en waterpunt. Daarnaast ligt de Auguste Victoria-tuin (T4) verscholen in het parkbos en is voor de bezoekers lastig te vinden.

Randvoorwaarden functionaliteiten museum

- Het Huispark zuid is een belangrijk element in de rondwandeling door het Huispark, een nieuwe brug ter plaatse van de ontbrekende Schwebebrücke is zeer gewenst.
- Een aantal aspecten van de inrichting heeft een cultuurhistorische achtergrond en kan en zal op museale wijze aan het publiek worden gepresenteerd.
- De paden moeten toegankelijk zijn voor wandelaars rolstoelen met terreinbanden en materieel t.b.v. het groenonderhoud.
- Ter plaatse van de Houtplaats is behoefte aan basisvoorzieningen voor een eenvoudige mobiele horecavoorziening; in dit gebouw is ook opslag van materieel voor het onderhoud aan de Auguste Victoria-tuin (T4) door vrijwilligers;
- De Auguste Victoria-tuin (T4) wordt door geheel door vrijwilligers beheerd, er is behoefte aan een waterpunt, verbetering van de 'vindbaarheid' en een nadere kwaliteitsverbetering van de beplanting en inrichtingselementen (bijv. een beter pergola).

Actuele situatie; de brug in aansluiting op het Voorgazon (T1) ontbreekt en oevers zijn dicht begroeid

Verruigde oevers en opslag

De originele Schwebebrücke van Huispark zuid naar het voorplein, ca. 1935

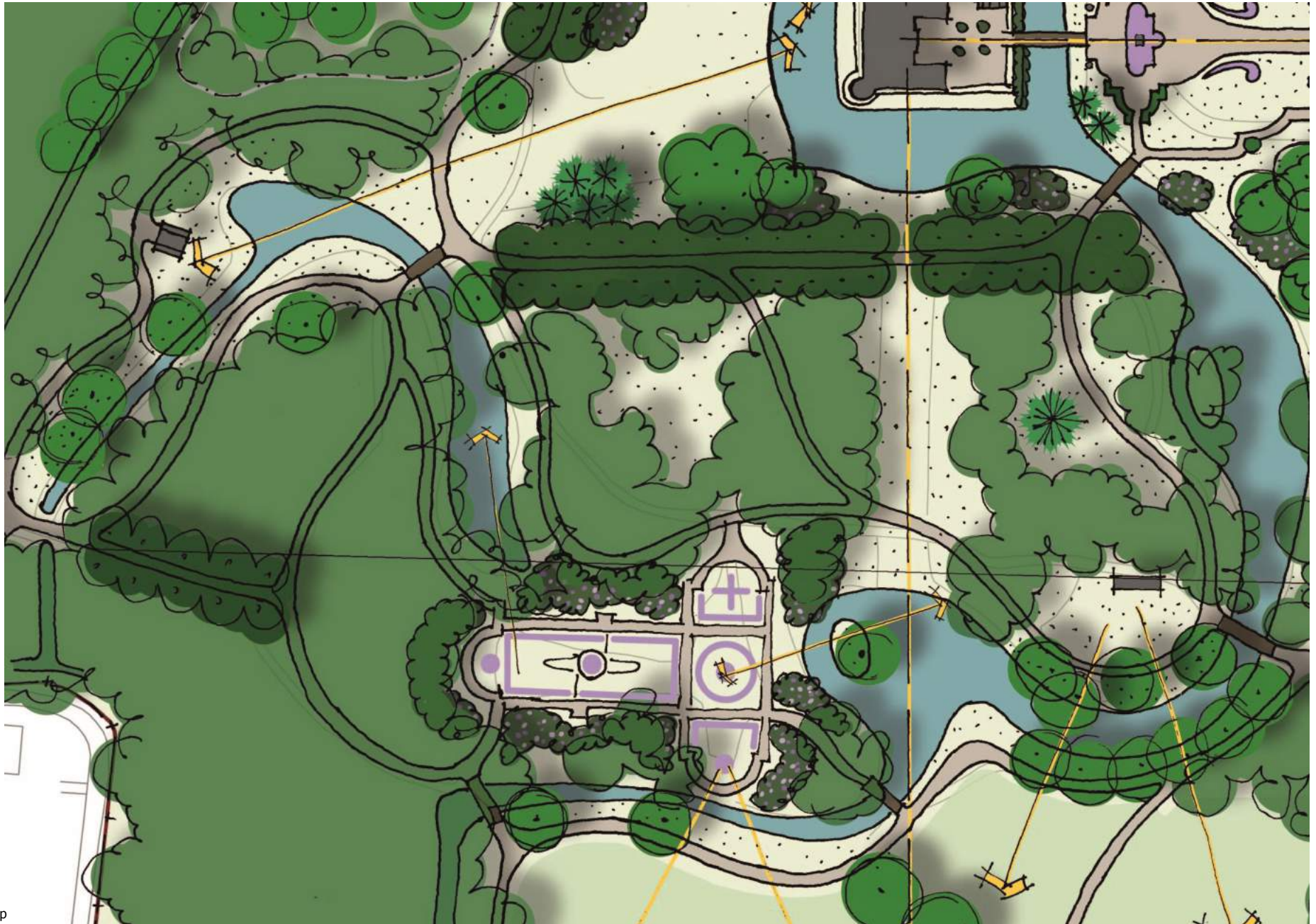
De originele schuur op de houtplaats, ca. 1935

Verdroogde vijvers en dicht gegroeide oevers zonder wandelpaden

De recent gerestaureerde Auguste Victoria tuin

Voorlopig Ontwerp

Ontwerpkeuzen en streefbeeld

Gekozen wordt het revitaliseren, herstellen en verjongen van de aanleg, zodanig dat de ruimtelijke beleving, het horticulturele niveau en de beleving van de cultuurhistorische aspecten een nieuwe impuls krijgen. De parkaanleg in landschapsstijl wordt versterkt door nieuwe paden, zichtlijnen, open ruimten en de beleving van de bestaande serie vijvers als een samenhangende beekloop. Er wordt niet gestreefd naar een gedetailleerde reconstructie van de aanleg en beplanting naar een bepaalde periode in de ontwikkelingsgeschiedenis van het park, maar ingezet op een kwaliteitsverbetering van de bestaande situatie in een nieuwe vorm en afwerking. Belangrijke planonderdelen in het Huispark zuid zijn: versterking en herstel van de ruimtelijke samenhang van de parkaanleg in landschapsstijl als geheel. Daarbij wordt ingezet op: het omvormen van een saaie beukenhal naar een arcadisch bospark, herstel en versterking van de beleving van de vijvers als een samenhangende 'beektuin' door het toevoegen van nieuwe wandelpaden, het verbeteren van de toegankelijkheid (rondwandeling) met een nieuwe brug en het vergroten van de attractiviteit voor het publiek met nieuwe tuinonderdelen en zichtlijnen.

Het streefbeeld bestaat uit de volgende elementen:

- Een centraal parkbos met een gevarieerde samenstelling en verschillende open plekken waar licht op de bosbodem valt (max. 50% kroondekking) en licht en ruimte is voor een (bescheiden) nieuwe struweellaag van schaduw verdragende (sier)heesters;
- Een serie vijvers die aan weerszijden wordt begeleid door nieuwe wandelpaden in de stijl van Van Lunteren en daarmee wordt beleefd als een romantische slingerende beek door een arcadisch bospark;
- De Zuidlaan (L5) met zicht op het hoofdhuis in de gracht als begin- of eindpunt van de 'beekloop';
- Een nieuwe brug ter plaatse van de Schwebebrücke als essentiële schakel in de rondwandeling door het huispark en de museale presentatie van de parkaanleg (zie Huispark oost);
- De grote zichtas vanuit het huis in zuidelijke richting naar de Achterweide, als open grasbaan;
- Een verder verbeterde Auguste Victoria-tuin (T4), van waaruit onder meer zichten op de vijvers mogelijk zijn;
- Een nieuw ingerichte houtplaats waar voor het publiek naast de mogelijkheid voor bezoekers zijn om een stammetje door te zagen, ook ruimte is voor een mobiel horeca uitgiftepunt;
- Een nieuwe verblijfsplek rond de oude Lariks.

Alle graslanden worden beheerd als ruiggras, met uitzondering van de gazons in de:

- Auguste Victoria-tuin (T4);
- Houtplaats;
- Zichtas richting de Achterweide en de oevers bij de vijver ter hoogte van de zichtas (gazon tot aan de waterlijn).

Verlichting:

- Het gebied wordt niet verlicht.

Inrichtingsmaatregelen

Voorbereidende werkzaamheden:

Paden:

- Verwijderen van alle paden m.u.v. het pad in de Zuidlaan (L5).

Bomen:

- Controle vitaliteit;
- Aangewezen bomen verwijderen (*zie vorige punt*);
- Verwijderen van bomen in de directe zichtlijn van Z3;
- Aan de noordelijke punt van de Auguste Victoria-tuin (T4) ruimte creëren door indien nodig bomen te verwijderen rondom de toegang van de tuin;
- Het stuk bos ten westen van de Auguste Victoria-tuin (T4) indien nodig dunnen met als doel dat het kronendak uiteindelijk gesloten blijft en een gemengd bomenassortiment ontstaat;
- Het overige bos in dit deelgebied dunnen totdat er een open kroondak ontstaat met als uiteindelijk doel een gemengd bomenassortiment; aanknopingspunten daarbij zijn beuken jonger dan 70 jaar, vrijstellen bijzonder exoten en vitaliteit in het algemeen;
- Opslag van bomen verwijderen tot 2,5 meter van de oeverlijn.

Bospercelen :

- Verwijderen beuken uit het centrale hallenbos (4) (doel: open parkbos, 2);
- verwijderen prunus en esdoorn opslag (doel: open parkbos, 2).

Heesters, planten en gazon:

- Verwijderen beplanting in de zichtlijn Z3;

Water:

- Vijverpartij grotendeels vrijmaken van riet en sommige oever- en onderwaterplanten;
- Herstellen waterloop rond het 'Eiland' en deze bij de vijverpartij trekken;
- Verwijderen twee bruggen naar het eiland bij de Auguste Victoria-tuin (t.b.v. hergebruik).

Auguste Victoria-tuin (T4):

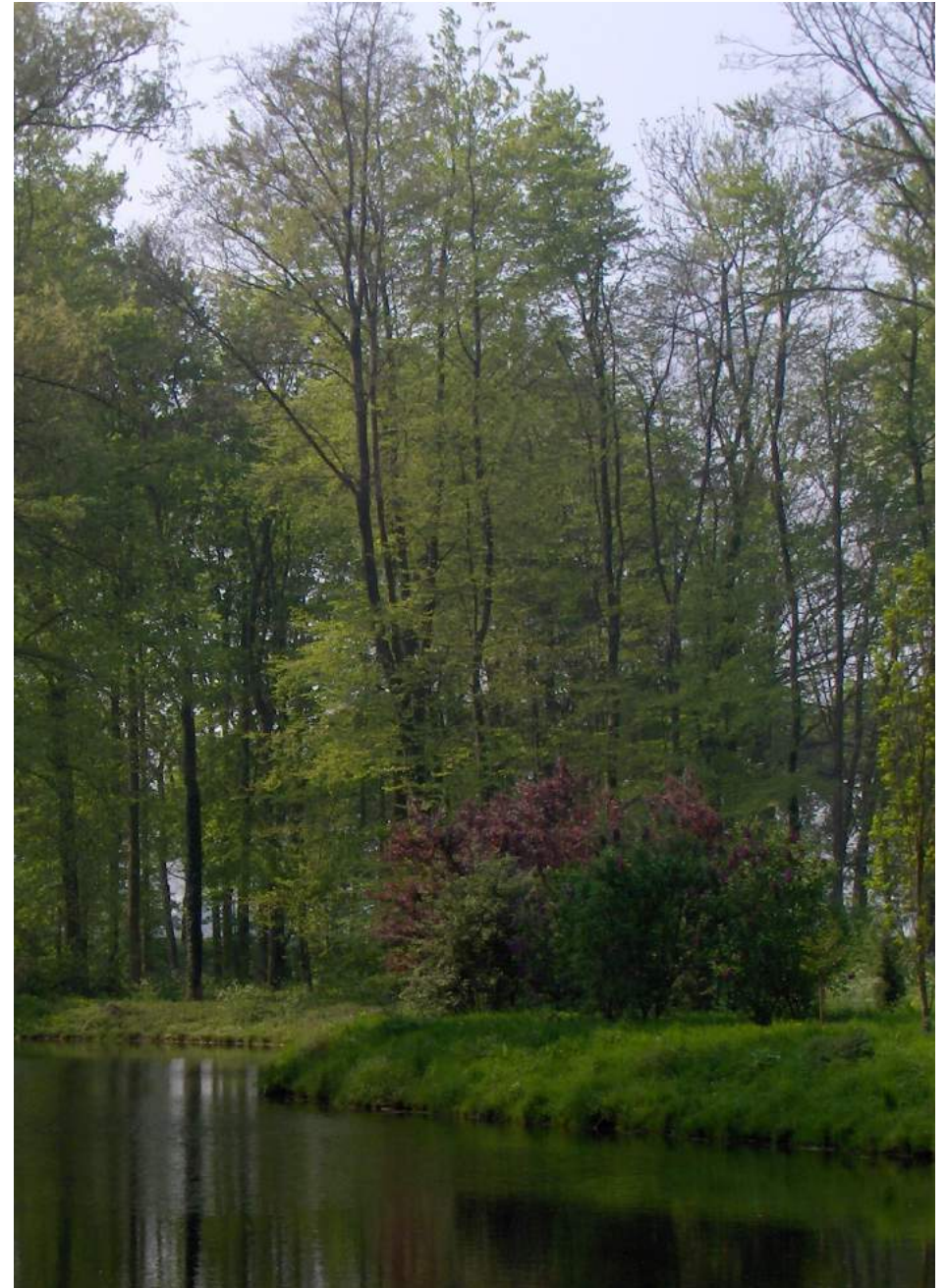
- Nb. project uitwerken in nauw overleg met de tuinvrijwilligers;
- Zichtlijnen creëren vanuit de Auguste Victoria-tuin (T4) richting de vijverpartijen en de Achterweide;

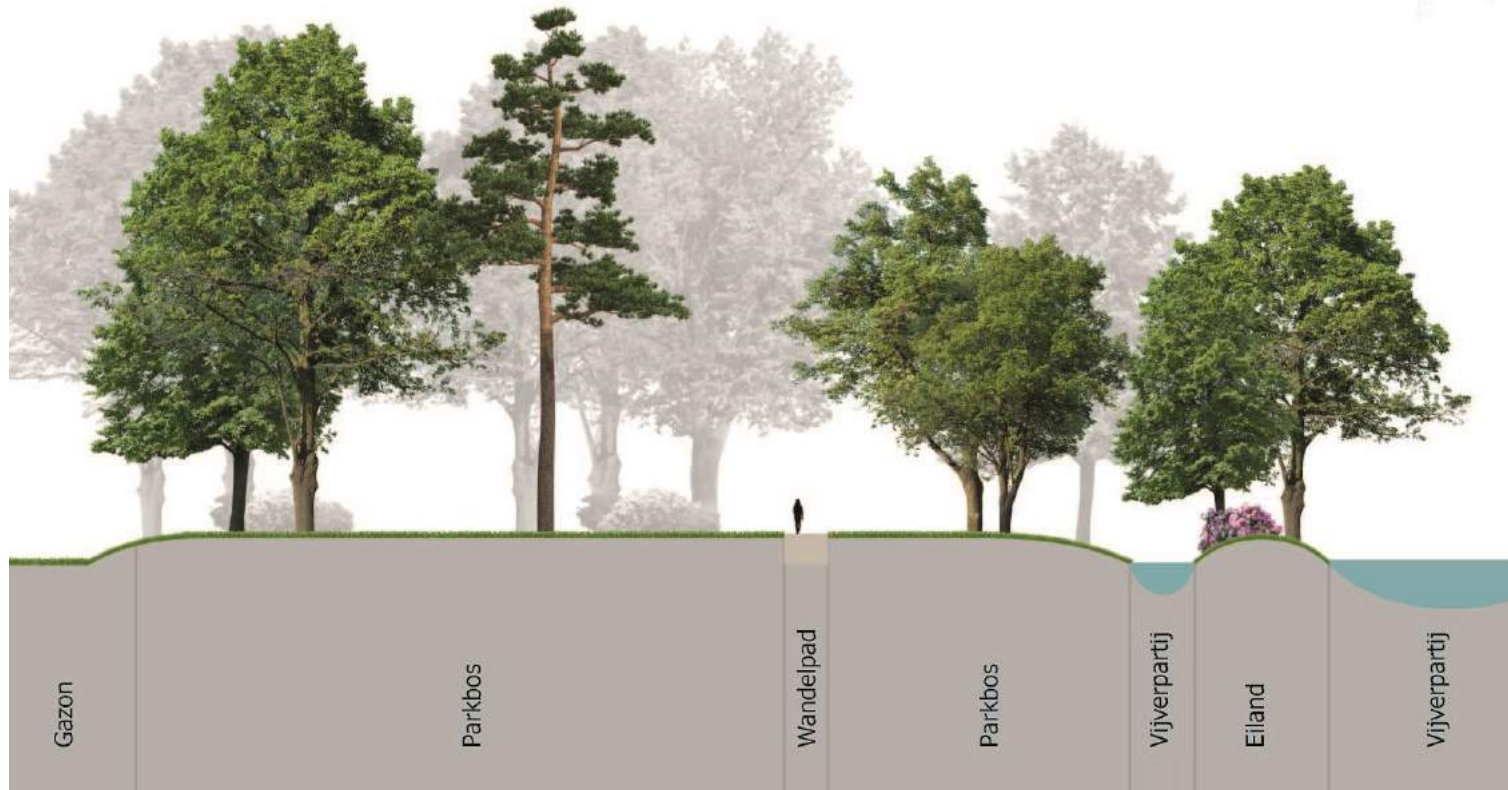
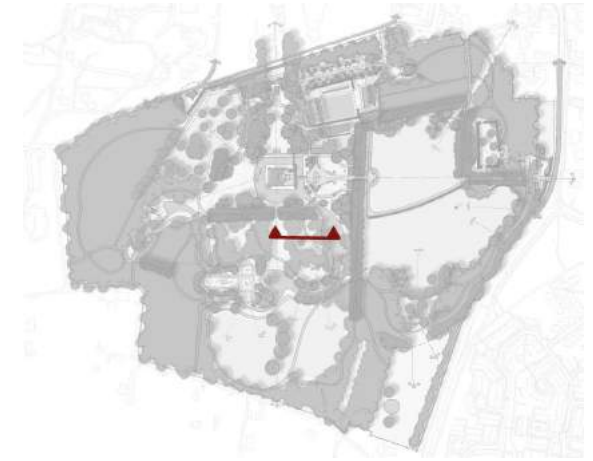
Houtplaats:

- Amoveren bestaande schuur.

Referentiebeelden Huispark zuid
Locaties: Hofstede Sterreschans, Landgoed de Horsten

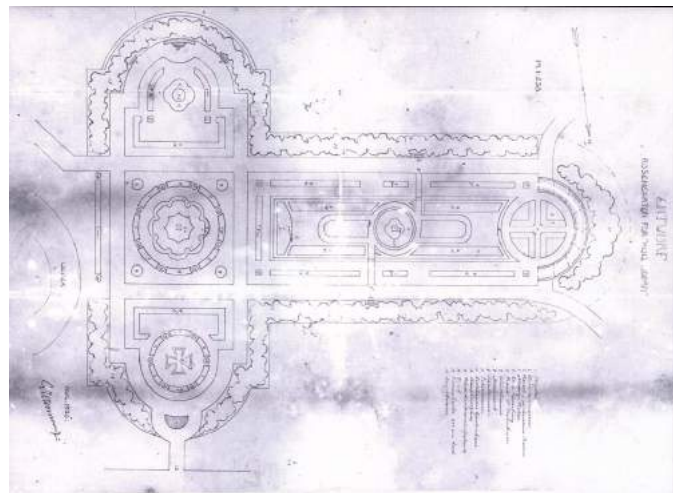

Historische foto van de Auguste Victoria tuin

Referentiebeeld rozenbeplanting

Ontwerp van de Auguste Victoria tuin door van Noordt 1924

Impressie van de Auguste Victoria tuin

Aanleg en herstelwerkzaamheden:**Paden:**

- Herstellen pad van de Zuidlaan (L5);
- Aanleg van nieuwe paden volgens ontwerp.

Bomen:

- Aanplant vervangende bomen op aangewezen locaties (*zie controle vitaliteit*).
- Heesters, planten en gazon:
- Aanplanten inheems- en sierheesterplantsoen op de aangewezen locaties (locatie en sortiment nog nader uit te werken, afhankelijk van de dunning en beschikbaarheid licht);

Water:

- Herstel oeverlijnen;
- Plaatsen brug ten zuiden van de Auguste Victoria-tuin (T4).

Auguste Victoria-tuin (T4):

- Nb. het onderstaande projectvoorstel uitwerken in nauw overleg met de tuin vrijwilligers;
- Vervangen diverse latwerkconstructies en pergola in meer authentieke vormen;
- Vervangen beton opsluitbanden door stalen strips;
- Vervangen schelpenverharding door brekerzand;
- Verplaatsen hekwerk n.a.v. verplaatsen wandelpaden in de omgeving;
- Aanleg of herstel van een watertappunt;
- Herschikken en plaatsen van kunstwerken en ornamenten in de tuin;
- Meedenken over toe te passen assortiment rozen;
- Overige werkzaamheden ter ondersteuning van de vrijwilligers.

Houtplaats:

- Bouw nieuwe houtkeet de houtplaats en inrichten t.b.v. horecafunctie; in dit gebouw is ook opslag van materieel voor het onderhoud aan de Auguste Victoria-tuin (T4) door vrijwilligers.

Overige elementen:

- Plaatsen zitbanken (*locatie: nader uit te werken*).

Stinsenplanten;

- Aanplant Stinsenplanten zoals Lelietjes-der-dalen en Sneeuwkllokjes.

Bouwwerken, kunstwerken en ornamenten:

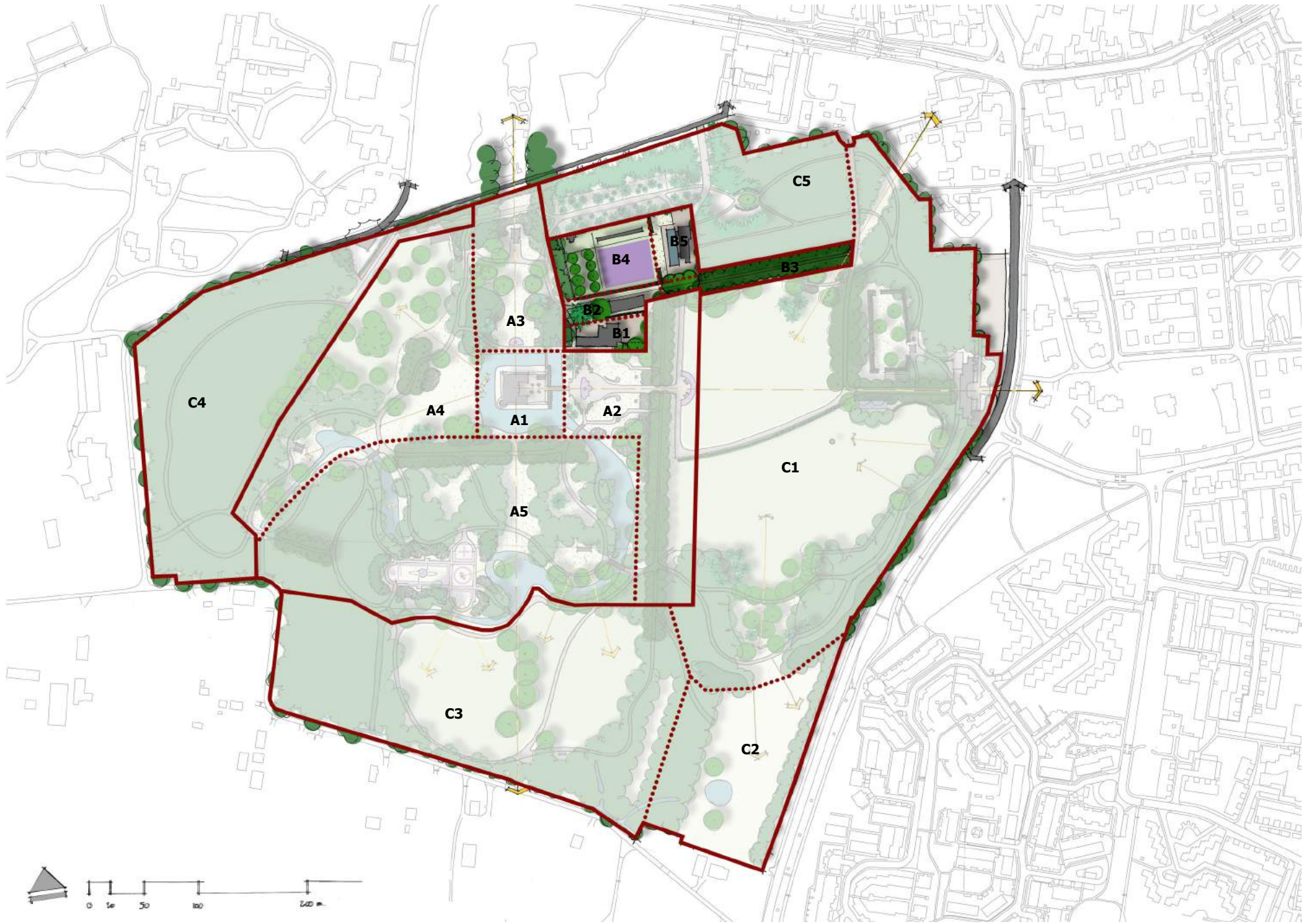
- Herstelwerkzaamheden en plaatsen bruggen (*vormgeving nader uit te werken*).

Aandachtspunten groenbeheer

Alle graslanden worden beheerd als ruiggras, met uitzondering van de gazons in de: Auguste Victoria-tuin (T4), Houtplaats en de zichtas richting de Achterweide en de oevers bij de vijver ter hoogte van de zichtas (gazon tot aan de waterlijn). Gazon heeft een maaifrequentie van 24x/jr.; ruiggrasland heeft een maaifrequentie 4x/jr. (+ afvoeren maaisel). De rozentuin wordt beheerd door de vrijwilligers.

Aandachtspunten ecologie

Voor de kwaliteit van het aquatisch leefmilieu in vijvers is licht nodig en minder bladval, het is belangrijk dat er bomen en struweel op de oevers gedeeltelijk worden verwijderd. Op enkele plekken langs de vijver is hakhout (els en es) gewenst, met name op de waterlijn met overhangende takken als zit- en visplek voor IJsvogels Vegetatie op de oever (... echt op de oever in niet in het water), zoals met varens als stekelvaren, wijfjesvaren, dubbelloof, mossen en korstmossen en ruiggras in de omgeving van de vijvers (maaifrequentie: 4/jr en afvoeren) is belangrijk. Introductie Stinsenflora: bijvoorbeeld Lelietjes van dalen.

5.2 Cluster B: Dienstterreinen

Actuele situatie

Het cluster 'Dienstterreinen' bestaat uit vijf delen:

- B1 Buitenruimte Oranjerie
- B2 Buitenruimte dienstgebouw 'het Chalet'
- B3 Boerenlaan
- B4 Moestuin
- B5 Buitenruimte bij garage en vml. werkterrein

Hoewel het cluster Dienstterreinen in de actuele situatie sleets is, is de hoofdstructuur tot op heden grotendeels gaaf bewaard gebleven. Hiermee is sprake van een uniek "achter de schermengedeelte" dat zich sinds de 18^e eeuw op deze plek heeft ontwikkeld en zijn gelaagdheid goed beleefbaar is en bewaard is gebleven. Wel is er sprake van structureel achterstallig onderhoud in de tweede helft van de 20^e eeuw in de Moestuin (T3). Als gevolg van vele jaren achterstallig onderhoud is deze in de huidige staat slecht beleefbaar.

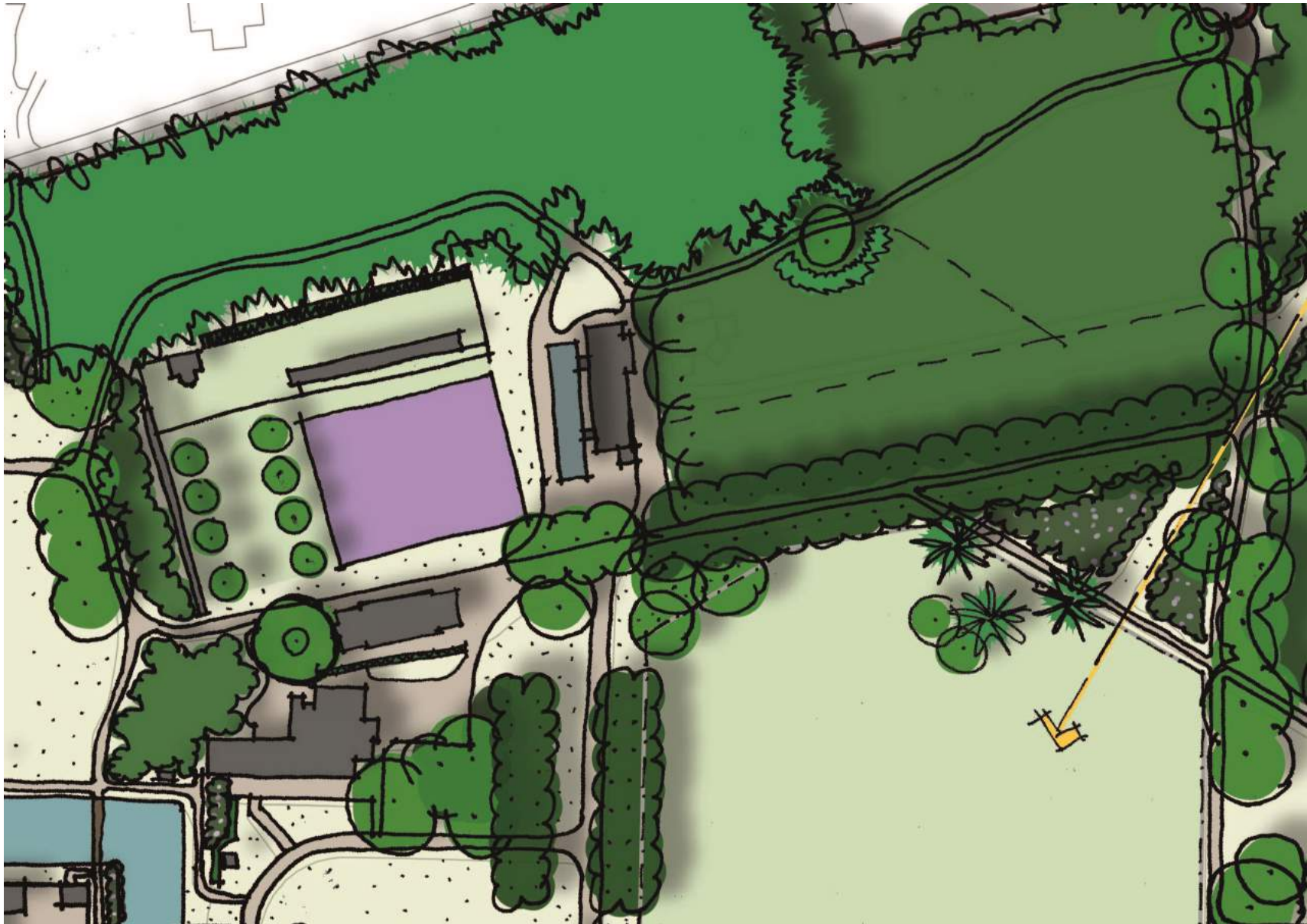

Historische luchtfoto van de dienstterreinen achter de Oranjerie

Historische achtergrond

Bij de verbouwing van Park Huis Doorn in ca. 1810 en 1825 verloor de middeleeuwse voorburch zijn functie als dienstterrein. De gebouwen werden van de voorburch naar de huidige locatie verplaatst. Een bestaande laan van de parkaanleg in geometrische stijl, de huidige Boerenlaan (L3), werd als aparte dienstentree in gebruik genomen. Voor de bouw van het koetshuis, de latere oranjerie, werd een deel van de oostelijke buitengracht gedempt. Met de demping van de buitengracht werd ruimte geschapen voor de aanleg van een nieuw dienstplein. De enigszins gedraaide positie van de Moestuin (T3) en Boerenlaan (L3) ten opzichte van het huis wordt bepaald door oudere structuren uit de middeleeuwen en/of 17^e eeuw. Sinds de eerste helft van de 19^e eeuw werd de nutsbebouwing steeds meer hier geconcentreerd.

Binnen het cluster Dienstterreinen beleefde de Moestuin (T3) zijn grootste bloei in de eerste helft 20^e eeuw en is na W.O. II, langzaam verworden tot de huidige ontakelde staat. Bij de recente herinrichting van de garage tot tentoonstellingspaviljoen werd ook de omgeving betrokken.

Actuele situatie

5.2.1 Buitenruimte Oranjerie (deelgebied B1)

Actuele situatie

De Oranjerie is gebouwd in 1792 als koetshuis/oranjerie, verbouwd in 1838 en omgebouwd tot gastenverblijf omstreeks 1920. Het is momenteel in gebruik als restaurant/vergaderlocatie. Het westelijk uiteinde van het gebouw bevat sinds de jaren '50 een dienstwoning, met een bijbehorende privétuin.

Het gebouw 'de Oranjerie' is georiënteerd op het Voorgazon (T1) en is daarmee vanuit het huis het beeldbepalende gebouw in het cluster Diensterreinen.

Naast bezoekers van het museum en het park komen ook de bewoners van Doorn en omgeving naar de Oranjerie om onder andere te genieten van de prachtige locatie en het terras aan de zuidzijde van het gebouw dat uitkijkt op het Voorgazon (T1) en het Huis.

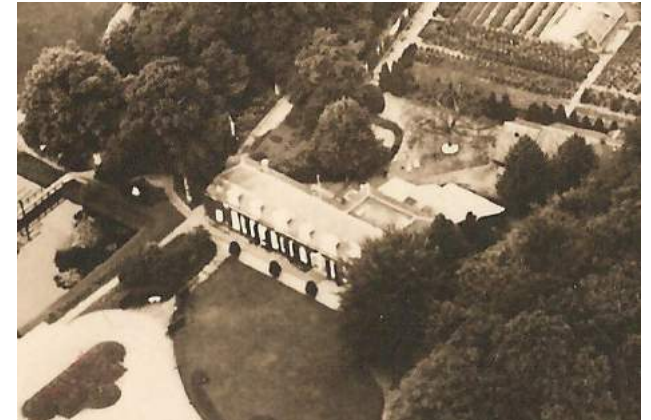
De buitenruimte rond dit gebouw bestaat uit de volgende elementen:

- Terras aan de zuidgevel van de oranjerie; direct zichtbaar vanuit het huis en vanaf het Voorgazon (T1), de gevel is van oudsher representatief aangekleed met kuuipplanten en gevelbeplanting (huidige terrasverharding aangelegd in 2015, oude klinkers, kleur: roodbruin);
- Parkeerplaats (een niet nader ingericht verhardingsvlak, in 2015 verhard met gemalen kalkzandsteen);
- Grasveld met solitaire bomen en een heestergroep, belangrijk in de ruimtelijke beleving van het Voorgazon (T1)
- Beukenhaag (hoogte ca. 1,20m.), die een scheiding vormt met buitenruimte om het Chalet;
- Privé tuin bij de dienstwoning;
- Lichtarmatuur (klassiek model, ca. 1950).

Randvoorwaarden functionaliteiten museum

De randvoorwaarden worden grotendeel bepaald door de exploitatie van het gebouw als restaurant/ vergaderlocatie:

- Een horeca terras aan de zuidzijde, dat uitkijkt op het huis en de aanleg op het Voorgazon (T1);
- Toegankelijk voor (klein) vrachtverkeer via de nieuwe dienstingang;
- Parkeerplaats voor ca. 16 auto's bestemd voor minder validen en personeel;
- Goed verlichte buitenruimte en route naar de parkeervoorziening bij het stadhuis;
- Dienstwoning (vraag: hoe te gebruiken in de nabije toekomst?).

Historische foto van de buitenruimte Oranjerie

Recente foto van de Oranjerie met het Voorgazon (T1)

Referentiebeeld aankleding van het terras van de Oranjerie; locatie Rijksmuseum Amsterdam

Ontwerpkeuzen en streefbeeld

De Oranjerie is een beeldbepalend gebouw in het cluster Dienstterreinen, dat is georiënteerd op het Voorgazon (T1) met de tuinaanleg en de Automobilvorfahrt (T1). De huidige inrichting van de buitenruimte voldoet qua indeling en hoeft niet integraal te worden verbeterd. Kwaliteitsverbetering wordt verder bereikt door het zorgvuldig onderhouden van de 'look' van het gebied en de verbetering van de individuele inrichtingselementen.

Het streefbeeld bestaat uit de volgende elementen:

- Aan de zuidzijde een representatief terras, waarvan de aankleding harmonieert met de tuinaanleg op het Voorgazon (T1), door bijvoorbeeld het plaatsen van kuuipplanten. Deze verwijzen naar de oorspronkelijke functie van het gebouw en geven een extra belevingswaarde;
- Aan de westzijde een nieuw pad, waarmee een belangrijke hoofdroute van het personeel tussen het huis en dienstterrein wordt hersteld (hiervoor moet de bestaande privétuin worden verwijderd);
- Aan de noordzijde ligt het erfachtige deel van de buitenruimte (hoewel deze buitenruimte niet zichtbaar is voor bezoekers dient het ordentelijk te zijn ingericht en netjes te worden onderhouden);
- Aan de oostzijde ligt een parkeerplaats voor mindervaliden en personeel, verhard met klinkers en omgeven door een beukenhaag waardoor de geparkeerde auto's vanuit het omringende park niet zichtbaar zijn.
- Een goed begaanbare en verlichte parkeerplaats voor mindervaliden en personeel direct naast de Oranjerie.
- Een met een lichtjesspoor verlichte en aangeduide route van en naar de toegangspoort bij het gemeentehuis/dorpskerk en de daar aanwezige hoofdparkeerplaats.

Nb. Een grote zorg is de vitaliteit en veiligheid van de boombeplanting naast de Oranjerie aan de zijde van het Voorgazon (T1). Het is voor de ruimtelijke beleving van het Voorgazon (T1) en de zuidgevel van de Oranjerie belangrijk dat hier bomen staan, het is mogelijk dat bijna alle bomen dienen te worden vervangen.

Inrichtingsmaatregelen

Vorbereiding:

Beplanting:

- Controle vitaliteit bomen;
- Verwijderen aangewezen bomen (volgens advies boom-expert);
- Verwijderen actuele groene aankleding terras (heesters en een taxushaagje).

Paden:

- Verwijderen toplaag van de parkeerplaats, materiaal toplaag: kalkzandsteen-gravel;
- Verwijderen huidige pad, materiaal toplaag: kalkzandsteen-gravel.

Verlichting:

- Verwijderen actuele lichtarmatuur.

Aanleg:

Beplanting:

- Aanplant van vervangende, sortiment: beuk, eik ;
- Aanplant van een haag om de parkeerplaats, sortiment: beuk;
- Plaatsen van kuuipplanten op het terras van de Oranjerie, sortiment: nader te bepalen.

Paden:

- Aanleg van een parkeerplaats, materiaal: gebakken klinkers, kleur roodbruin.
- Aanleg van een wandelpad langs de westgevel van de Oranjerie, materiaal: leemhoudend brekerszand.

Verlichting:

- Installeren van een lichtjesspoor van hedendaagse bolderarmaturen met als basiskleur zwart en diervriendelijke ledverlichting langs de route de Oranjerie en naar de Toegangspoort bij het gemeentehuis.

Overige elementen:

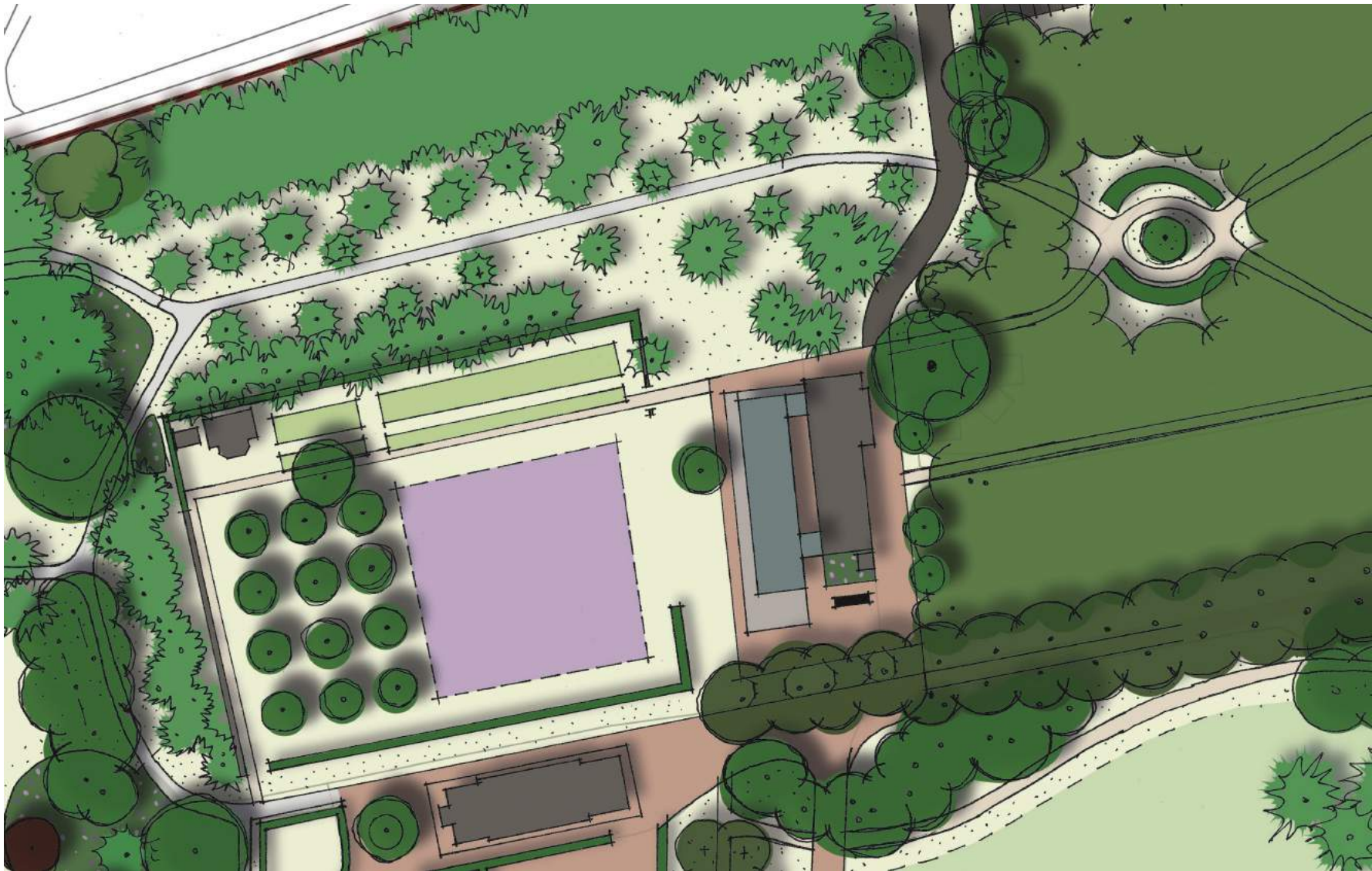
- Plaatsen zitbanken (*locaties nog nader uit te werken*);

Aandachtspunten groenbeheer

Het is van belang dat de buitenruimte van de Oranjerie harmonieert met de parkaanleg als geheel. Een zorgvuldige beeldregie en afgestemd beheer moet met de exploitant worden overeengekomen.

Aandachtspunten ecologie

N.v.t.

Detail uitwerking Voorlopig Ontwerp van een groot deel van cluster B

5.2.2 Buitenruimte dienstgebouw 'Chalet' (deelgebied B2)

Actuele situatie

Het gebouw Chalet is in 1838 gebouwd als koetshuis en in 1920 onder Wilhelm II uitgebreid met een woning. Het Chalet dient tegenwoordig als opslagplaats en bevat ook een dienstwoning. Het gebouw staat parallel aan de Boerenlaan (L3), waardoor er sprake is van een grote ruimtelijke samenhang met de deelgebieden Boerenlaan (L3), Moestuin (T3) en de buitenruimte bij de garage/voormalige werkterrein.

De buitenruimte rond dit gebouw bestaat uit de volgende elementen:

- Het pad tussen het Chalet en de Moestuin (T3), in het verlengde van de Boerenlaan (L3) (in oorsprong uit de 17^e en 18^e eeuw);
- pleintje aan de westzijde met een solitaire boom in een rond perk;
- Beukenhaag (hoogte ca. 1,20m.), die een scheiding vormt met buitenruimte om de Oranjerie;
- Verkeersborden en betonnen bollen langs de weg;
- Parkeerplaats voor bewoner.

Randvoorwaarden functionaliteiten museum

Het gebouw heeft een functie als opslagruimte en woning en wordt geëxploiteerd door Stichting tot beheer van Huis Doorn. (vraag: hoe te gebruiken in de nabije toekomst?)

Ontwerpkeuzen en streefbeeld

De huidige inrichting voldoet met uitzondering van de asfaltverharding. Deze zal in samenhang met het vervangen van de verhardingen van de toegangswegen opnieuw worden aangelegd in gebakken klinkers.

Inrichtingsmaatregelen

Vorbereiding:

Paden:

- Verwijderen asfalt.

Aanleg:

Paden:

- Aanbrengen klinker verharding, materiaal: gebakken klinkers, kleur roodbruin.

Buitenruimte van het 'Chalet' met op de achtergrond de Garage

Aandachtspunten groenbeheer

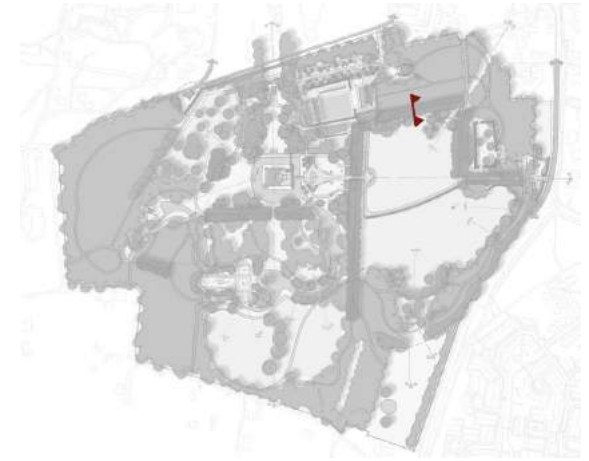
n.v.t.

Aandachtspunten ecologie

n.v.t.

De Boerenlaan gezien vanaf het dienstterrein met een nostalgisch armatuur

5.2.3 Boerenlaan (deelgebied B3)

Actuele situatie

De Boerenlaan (L3) is een onderdeel van parkaanleg in geometrische stijl en is hiermee één van de oudste delen van het park. De Boerenlaan (L3) sluit aan op de Toegangsweg naar de Poort bij het gemeentehuis/dorpskerk. Het pad is daarom van oudsher belangrijk als route voor het personeel; mede omdat de laan niet zichtbaar is vanuit het Huis. Vanuit de Boerenlaan (L3) is er een prachtig zicht over de Middenwei.

De Boerenlaan (L3) is een beplant met beuken in een smal profiel. De beuken zijn inmiddels op leeftijd een zeer kwetsbaar voor worteldruk. Vanwege dit smalle profiel is de laan buiten gebruik gesteld voor auto's en vrachtwagens.

De gebied Boerenlaan (L3) bestaat uit de volgende elementen:

- Beukenlaan met een wandelpad en grasbermen;
- Afsluiting voor autoverkeer met houten paaltjes;
- Een lichtarmatuur (klassiek model, ca. 1950).

Randvoorwaarden functionaliteiten museum

- De Boerenlaan (L3) heeft een cultuurhistorische achtergrond en kan en zal op museale wijze aan het publiek worden gepresenteerd;
- De Boerenlaan (L3) is een uitstekende wandelroute voor gasten van de Oranjerie die parkeren in de parkeergarage bij het gemeentehuis; de route moet ook in het donker veilig in het gebruik te zijn en goed te vinden zijn;
- Vanwege de buitengebruikstelling voor gemotoriseerd verkeer is een alternatieve route voor dienstverkeer elders gewenst.

Ontwerpkeuzen en streefbeeld

De Boerenlaan (L3) is als laan een belangrijk en waardevol structurerend element in de aanleg van Park Huis Doorn. Het is tevens één van de hoofdwegen richting het Paviljoen en het hoofdhuis van de noordoostelijke poort bij het stadhuis.

Het huidige gebruik en inrichting als wandellaan voldoet, maar kan worden verbeterd als benaderingsroute voor de bezoekers van de Oranjerie. In de avond is deze weg verlicht met bolderarmaturen die een lichtspoor vormen vanaf de Toegangspoort naar de Oranjerie voor bezoekers.

Het streefbeeld bestaat uit de volgende elementen:

- De Boerenlaan (L3) als smalle beukenlaan met grasbermen met een wandelpad;
- Een lichtjesspoor in de Boerenlaan (L3) als leidmotief voor bezoekers van de oranjerie.

De afsluitpaaltjes zijn in de nieuwe autoluwe situatie niet meer nodig.

Inrichtingsmaatregelen

Vorbereiding:

Beplanting:

- Controle vitaliteit bomen;
- Laan vrijzetten van opgaande beplanting.

Paden:

- Verwijderen huidige verharding wandelpad, materiaal top laag: kalkzandsteen-gravel.
- Verwijderen afsluitpaaltjes

Verlichting:

- Verwijderen van het huidige lichtarmatuur.

Aanleg:

Paden:

- Aanleg van een nieuwe verharding in de Boerenlaan (L3), materiaal: leemhoudend brekerszand.

Verlichting:

- Installeren van hedendaagse bolderarmaturen met als basiskleur zwart en diervriendelijke ledverlichting langs het pad in de Boerenlaan (L3).

Overige elementen:

- Plaatsen zitbanken (*locaties nog nader uit te werken*);

Aandachtspunten groenbeheer

N.v.t.

Aandachtspunten ecologie

N.v.t.

Zicht op de Moestuin, in het veld bloeien Klaprozen in de zomer

5.2.4 Moestuin (deelgebied B4)

Actuele situatie

De Moestuin (T3) is in de 17^e/18^e eeuw al op de huidige locatie aangelegd. Tussen 1903 en 1907 is de inrichting ingrijpend vernieuwd met tuinmuren, kassen, een werkschuur, koude en broeibakken en een nieuwe vakkenindeling. Hiervan zijn actuele situatie slechts restanten van bewaard gebleven. Recent is de sterk verwaarloosde en in onbruik geraakte tuin opgeschoond waarbij een hoog uitgegroeide coniferen haag aan de zijde van het Chalet is verwijderd.

In het actuele situatie is de Moestuin (T3) nog slechts voor een klein deel als zodanig in gebruik. Dit deel, aan de noordzijde van de tuin, wordt beheerd door vrijwilligers. Het grootste deel van de Moestuin (T3) is recent ingericht als boomgaard en klaprozenveld, behorend bij de tentoonstelling 'Nederland in de Eerst Wereldoorlog' in het museumpaviljoen in de voormalige garage (aanleg 2014; ontwerp B. Kuipers, RVB Atelier Rijksbouwmeester).

De inrichting van de Moestuin (T3) bestaat uit de volgende elementen:

Beplantingen:

- Taxushaag;
- Moestuinstrook, met moesgewassen en bloemen;
- Fruitbomen in gras,
- Veld met klaprozen;
- Gazon.

Bouwkundige elementen;

- Werkschuur/tuinhuis;
- Restanten tuinmuur westzijde;
- Restanten tuinmuur noordoostzijde;
- Koude bakken (in slechte staat).

De in onbruik geraakte Moestuin (T3) met haar vervallen bouwkundige elementen heeft bij de recente opschoning een groot deel van haar kenmerkende beslotenheid verloren. De tuin ligt hierdoor erg 'open' in de aanleg en heeft als zodanig in belevingswaarde sterk ingeboet.

Randvoorwaarden functionaliteiten museum

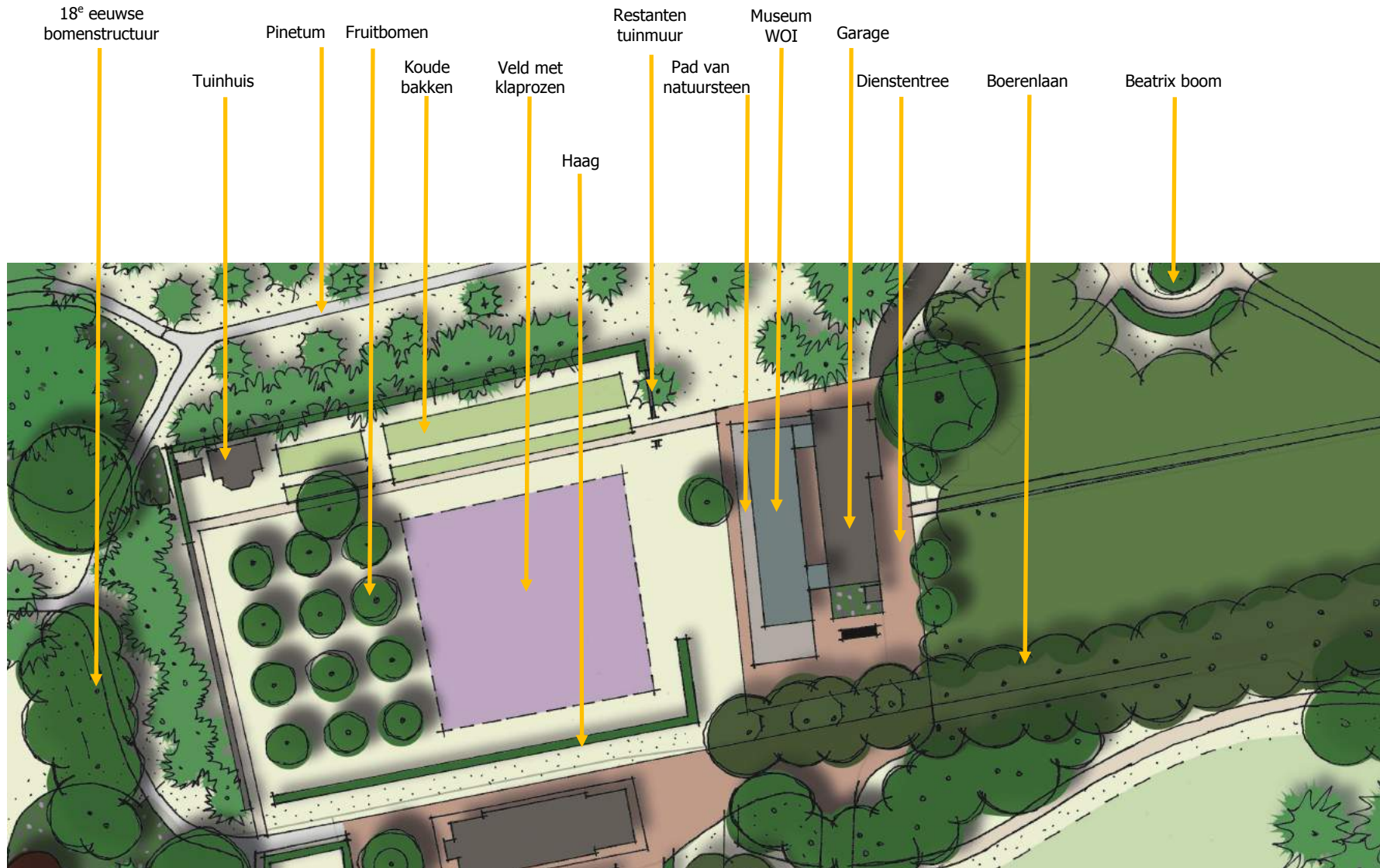
- Een aantal aspecten van de inrichting van de Moestuin (T3) heeft een cultuurhistorische achtergrond en kan en zal op museale wijze aan het publiek worden gepresenteerd;
- De paden moeten toegankelijk zijn voor wandelaars, rolstoelen met terreinbanden en materieel t.b.v. het groenonderhoud;
- De inrichting als Klaprozenveld heeft een tijdelijk karakter, maar zal nog enige jaren in stand worden gehouden;
- Mogelijkheid tot het houden van (kleinschalige) evenementen en diverse activiteiten is gewenst.

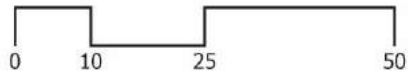
Het tuinhuisje

De koude bakken en de oude toegang in de Moestuin

Detail uitwerking Voorlopig Ontwerp van de Garage / Museum WOI, de Moestuin en de Boerenlaan

Referentiebeelden Moestuin
Locatie: Bartimeus

Ontwerpkeuzen en streefbeeld

Een meer omvattende herinrichting van de Moestuin (T3) is vanuit de ruimtelijke samenhang van de parkaanleg gewenst. Herstel van de Moestuin (T3) als een omsloten ruimte essentieel. Hiervoor wordt aan de zijde van het chalet en de garage een nieuwe haag geplant. Een onderbreking in de haag aan de oostzijde verbindt het huidige klaprozenveld in ruimtelijk opzicht met het glazen tentoonstelling paviljoen bij de garage.

De inrichting met het Klaprozenveld wordt de komende jaren in stand gehouden. Op termijn moet er nagedacht worden over een geheel nieuwe invulling en inrichting van de Moestuin (T3). Dit in samenhang met het verdere herstel van de gebouwde elementen zoals de koude bakken / tuinmuren en de werkschuur/tuinhuis.

Het streefbeeld bestaat daarom uit:

- Herstelde werkschuur, tuinmuren, broei – en koude bakken;
- Een nieuwe haag aan de zuid en oostzijde met een onderbreking ter hoogte van de zijgevel van het glazen tentoonstellingspaviljoen.

Inrichtingsmaatregelen

Vorbereiding:

- Nb. bij de renovatie van de garage is ook de Moestuin (T3) geheel opgeschoond.

Aanleg:

Beplantingen:

- Aanplanten van een haag ten zuiden en (deels) oosten van de Moestuin (T3), sortiment: *Taxus baccata*

Overige elementen:

- Plaatsen zitbanken (*locaties nog nader uit te werken*);

Aandachtspunten groenbeheer

Het beheer van de huidige, in omvang beperkte Moestuinvakken wordt uitgevoerd door vrijwilligers. Herstel van de Moestuin (T3) als een daadwerkelijk functionele Moestuin is een optie; maar zal sterk afhangen van het beschikbaar zijn van voldoende vrijwilligers / werkrachten en afzet voor de producten.

Aandachtspunten ecologie

N.v.t.

5.2.5 Buitenruimte bij garage en het vml. werkterrein (deelgebied B5)

Actuele situatie

In dit deelgebied staat de voormalige garage (recent is gerestaureerd en uitgebreid), die is ingericht als museumpaviljoen. Het museum is gewijd aan 'Nederland in de periode van de Eerste Wereldoorlog'. Het gebouw wordt geëxploiteerd door Stichting tot beheer van Huis Doorn.

De glazen uitbouw staat in het voormalige werkterrein dat oorspronkelijk achter de garage lag en door muren was omsloten (uit het zicht). De muren zijn in de tweede helft van de 20^e eeuw verdwenen en het terrein is momenteel ingericht als gazon.

De buitenruimte om het gebouw heeft een aantal elementen die terug grijpen op het voormalige gebruik als garage en elementen met betrekking tot het huidige gebruik als museumpaviljoen.

Het gebied kent volgende inrichtingselementen:

- Garage met Klokkentoren (bj. 1928) en glazen tentoonstellingspaviljoen (bj. 2014)

Paden en wegen:

- Het garageplein aan de oostzijde van het gebouw (klinkerverharding, vernieuwd in 2015);
- Een ontvangstplein en een omringend pad aan de zuid- en westzijde voor bezoekers (betontegels en een halfverharding van gemalen kalkzandsteen, aanleg 2015);
- Betonnen blokken langs de Boerenlaan (L3) ter wering van autoverkeer.

Bepantingen

- Bomen: beuken die behoren tot het laanverband van de Boerenlaan (L3)
- Bloembakken met eenjarige beplantingen
- Gazon;

Tuinsieraden:

- Moderne houten zitbanken (2015);
- Vlaggenmasten;
- Een lichtarmatuur (klassiek model, ca. 1950).

Randvoorwaarden functionaliteiten museum

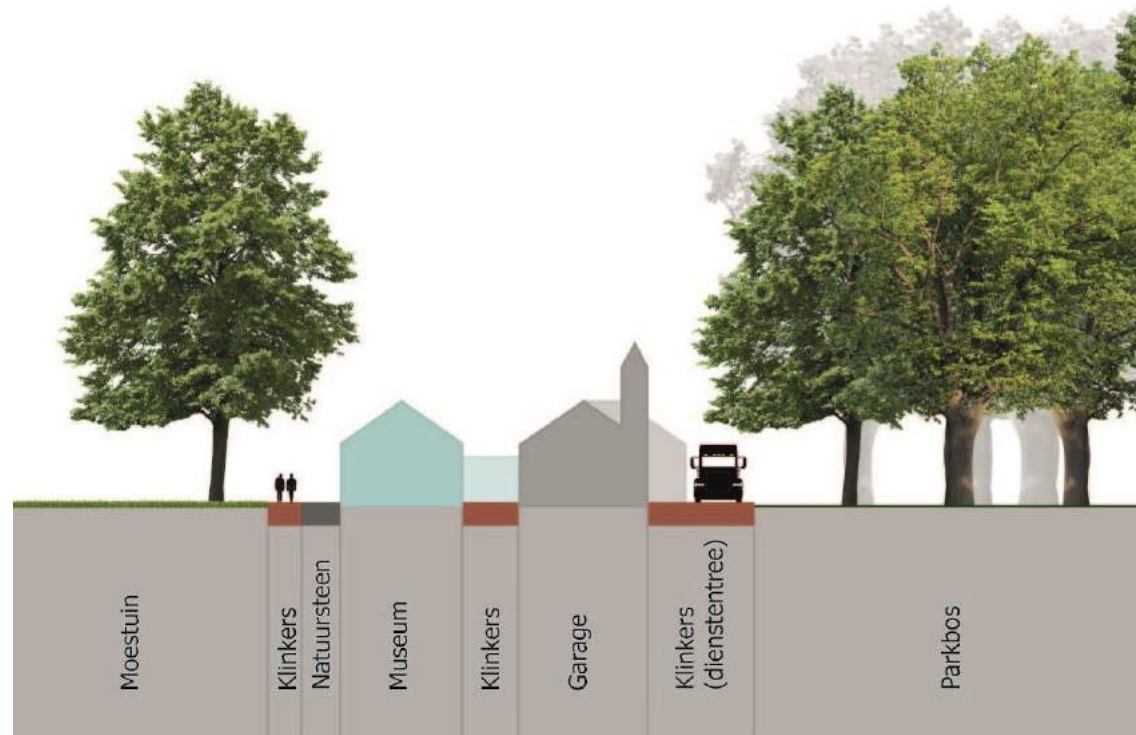
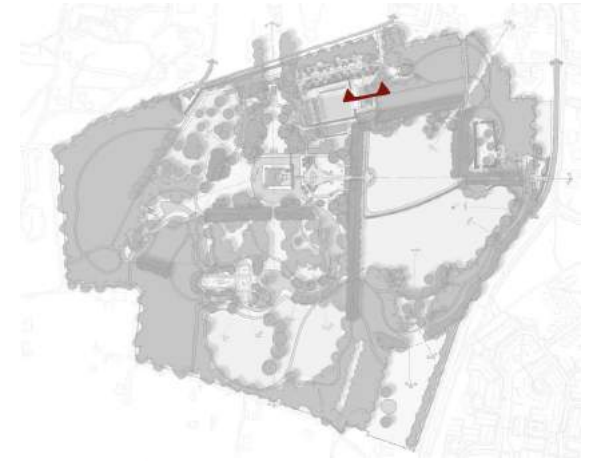
- Een aantal aspecten van de inrichting van de Moestuin (T3) heeft een cultuurhistorische achtergrond en kan en zal op museale wijze aan het publiek worden gepresenteerd;
- Uitbreiding van de verlichting van het terrein in de directe omgeving van het gebouw voor de bezoekers in de wintermaanden en avonden;
- Vervanging van de gemalen kalkzandsteenverharding wegens inloopschade;
- Aan de oostzijde van het museum een doorgang creëren voor (klein) vrachtwagenverkeer.

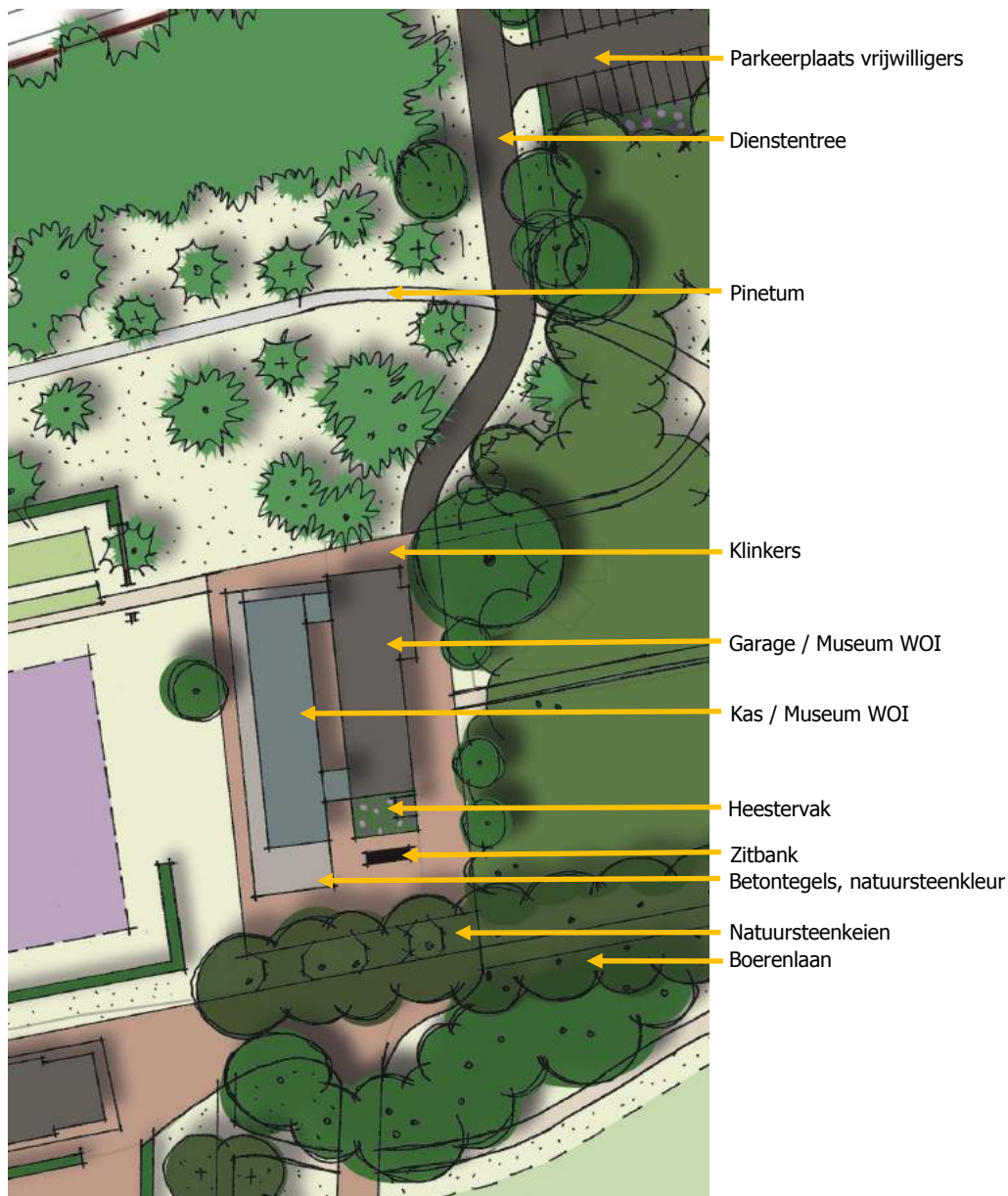
Zicht op de Garage met de aangebouwde kas

Zijkant van de garage aan de boskant

Ontwerpkeuzen en streefbeeld

De recent ingerichte omgeving van het gebouw voldoet qua indeling maar niet qua materialisatie, de gemalen kalkzandsteen wordt door een bestrating met gebakken klinkers, zodat het hele gebouw wordt omgeven door een rustige en functionele verharding. De tegelvlakken om het kas gedeelte blijven gehandhaafd als accent. Het garageplein wordt benut als onderdeel in de nieuwe ontsluitingsroute voor het dienstverkeer (zie ook deelgebied Buitenpark noord). De bomen van de Boerenlaan (L3) komen weer in een grasberm te staan, die wordt onderbroken door paden van natuursteenkeien. Tegen de zijgevel van de garage wordt een vak met lage sierheesters aangeplant.

Het streefbeeld bestaat uit de volgende elementen:

- Een verbrede en verlichte weg laan de oostzijde van het museum t.b.v. de dienstingang;
- Uitbreiding van de verlichting om het museum.

Inrichtingsmaatregelen

Aanleg:

- Plantvak tegen zuidgevel garage;
- Grasberm bomen Boerenlaan (L3).

Paden:

- Vervangen gemalen kalkzandsteen door klinkers;
- Aanleg natuursteen vlakken in laanberm.

Verlichting:

- Installeren van hedendaagse paaltoparmaturen met als basiskleur zwart en diervriendelijke ledverlichting achterlangs het museum;
- Installeren van hedendaagse accent armaturen met als basiskleur zwart en diervriendelijke ledverlichting om het museum heen (5 st. BEGA, light building elements nr. 77844).

Bepanting

- Siprea japonica 'Genpei' (vak beplanting);
- Cotinus coggygia 'Royal Purple' (1st. als solitair).

Aandachtspunten groenbeheer

N.v.t.

Aandachtspunten ecologie

N.v.t.

5.3 Cluster C: Buitenpark

Actuele situatie

Het cluster Buitenpark bestaat uit vijf delen:

- C1 Buitenpark oost
- C2 Molenwei
- C3 Buitenpark zuid
- C4 Buitenpark west
- C5 Buitenpark noord

Hoewel het Buitenpark in de actuele situatie sleets en veel aan ruimtelijke samenhang en allure heeft verloren, is de hoofdstructuur van de parkaanleg tot op heden herkenbaar aanwezig. Wel is er sprake van structureel achterstallig onderhoud in de tweede helft van de 20^e eeuw ook zijn verschillende onderdelen van de parkaanleg opgeruimd en soms vervangen door inrichtingselementen met een mindere kwaliteit. Als gevolg hiervan ontbreken essentiële inrichtingselementen (zoals de clusterverbindende zichtlijnen en rondwandelingen) en lijken delen van Buitenpark (deelgebied C2 en in mindere mate deelgebied C4) geen onderdeel meer uit te maken van het parklandschap. Hierdoor is de hoofdstructuur van de parkaanleg momenteel in haar voortbestaan bedreigd.

Historische achtergrond

Het Buitenpark bestaat uit een reeks van voormalige agrarische en bospercelen die de geometrische 17^e en 18^e-eeuwse parkaanleg van het Huispark omringden. De oudste laag is het middeleeuwse ontginningslandschap.

Het Buitenpark is in de periode 1810-1825 naar ontwerp van Hendrik van Lunteren aangelegd op de agrarische gronden en bospercelen. Hiertoe werd door Van Lunteren het bestaande landschap aangekleed tot parklandschap. Het bestaande zichtlijnenstelsel van hoofd- en dwarsas werd uitgebreid met extra zichtlijnen die zo Buitenpark en Huispark met elkaar verbinden.

Met de aanleg van de nieuwe gebogen toegang over de Middenwei kreeg de parkaanleg een grote mate van parkarchitectonische samenhang en ruimtelijke allure. Door de ingrijpende verandering in de na-oorlogse periode met het beplanten van de rijweg langs de westelijke zijde van de Middenwei waarbij het "balkon" werd verwijderd en de gewijzigde inrichting van het voorplein boette de dieptewerking tussen huis en Poortvleugel sterk aan kracht en diepte in.

Actuele situatie

Voorzijde Poortvleugel

Achterzijde Poortvleugel

Zicht op de Poortvleugel met op de voorgrond de Kapel

5.3.1 Buitenpark oost (deelgebied C1)

Actuele situatie

Het Buitenpark oost betreft de oostzijde van het landgoed. Het gebied ligt tussen de noordelijke poort, het Poortvleugel, de Molenwei, de Dwarslaan (L4) en de Boerenlaan (L3) in. Het gebied heeft een aanleg overwegend in landschapsstijl, die is samengesteld uit bossen, bossingels, lanen, weiden en diverse bouwwerken met een ornamenteel landgoedkarakter.

De parkaanleg is sinds ca. 1800 overwegend in Landschapsstijl, maar bevat oudere elementen die teruggaan op het middeleeuwse ontginningslandschap en de aanleg in geometrische stijl uit de 17^e en 18^e eeuw.

De aanleg is ca. 1950 gewijzigd door de toevoeging van een diagonaal pad tussen en Poortvleugel en de dienstgebouwen.

Het huispark oost is de hoofdentree van het gehele landgoed en bevat de belangrijkste toegangswegen tot het huis en de dienstgebouwen. Er zijn twee hoofdentree's, die beide in aanleg terug gaan tot de middeleeuwse situatie; één ornamentele Toegangspoort bij de kerk / gemeentehuis in het centrumgebied van Doorn en één in de as van het huis door de Poortvleugel bij de Langbroekerweg. Beide toegangswegen voegen zich bij elkaar tot een licht gebogen weg die de bezoeker door de weiden voert naar het hoofdhuis.

Hoofdmomenten zijn:

- De hoofdsas van het huis naar de Poortvleugel;
- Het entree moment bij de Poortvleugel (bj.1920);
- Het entree moment bij de toegangspoort bij de kerk/gemeentehuis (bj.1920);
- De Kapel (bouw in huidige vorm: ca. 1815-1840) als decoratief element in de rondwandeling;
- De Duiventoren (bouw ca. 1840) als decoratief element in de Duiventorenwei;
- De zichtlijn van de Middenwei naar de kerk van Doorn (ca. 1980).

Het Huispark oost is samengesteld uit vier deelgebieden:

- De **Middenwei** en de **Duiventorenwei** (ca. 1810-1829);
- Het **bosgebied ten noorden van de Poortvleugel** (ca. 1810-1829);
- De **bossingel met wandeling ten zuiden van de Poortvleugel** (ca. 1810-1829);
- Het **tuinaanleg rond de Poortvleugel** (bouw ca. 1920) (gebied tussen de Langbroekerweg, achter de Kapel langs, Middenwei en Duiventorenwei).

De **Middenwei en de Duiventorenwei** bestaan uit:

Beplantingen:

- Het gras in de weiden is in modern agrarisch gebruik (verpacht) en wordt (zwaar) bemest;
- Solitaire Eiken en Ceders aan de noordkant van de Middenwei;
- Een gemengde haag (snoeihoogte ca. 1 meter) langs de weg tussen beide weiden;

Paden en wegen:

- De gebogen toegangsweg richting het Huis (halfverharding: gemalen kalkzandsteen);

Bouwkundige elementen:

- Duiventoren (bouw ca. 1800, gewijzigd ca. 1920 en ca. 1990);

Tuinsieraden:

- Lichtarmatuur; achter de kapel staat een restant van een historische armatuur (2^e kwart 20^e eeuw);

- Lichtarmaturen klassiek model (geplaatst ca. 1950);
- Hekwerken:
- Veerasters rondom de Middenwei en Duiventorenwei.

Het **noordelijk bosgebied** bestaat uit:

Beplanting:

- Beukenbos (noordelijk deel) en gemengd loofbos (omgeving Kapel);
- Diverse solitaire bomen en grote heesters in gras (omgeving Kapel);
- Restanten van een beukenlaan langs de toegangsreef;
- Grasstrook als zichtbaan tussen de Middenwei en de Kerk van Doorn met 'hagen' van Krentenboompjes.

Bouwkundige elementen:

- Toegangspoort (huidige poort: ca. 1920).

Tuinsieraden:

- Lichtarmaturen klassiek model (geplaatst ca. 1950).

Paden en wegen:

- Toegangslaan (L1) (halfverharding: gemalen kalkzandsteen);
- Diagonaal pad tussen de Poortvleugel en Dienstgebouwen (halfverharding: gemalen kalkzandsteen).

Hekwerken:

- Een gaashekwerk met puntdraad dat het park van Huis Doorn omsluit.

De **Bossingel met wandeling ten zuiden van de Poortvleugel** bestaat uit:

Beplantingen:

- Gemengd loofbos met enkele naaldbomen;
- Diverse solitaire bomen in gras dan wel heesters;
- Sierheesters;
- Grasvelden en grasbermen;
- Verruigde grasvlakken.

Paden en wegen:

- Een pad dat zich ter hoogte van het dichtgegroeide zicht op de Molenwei splitst en eindigt bij de Dwarslaan (L4) en bij de Achterweide.

Hekwerken:

- Een gaashekwerk met puntdraad dat het Park Huis Doorn omsluit.

De **tuin bij het Poortvleugel** bestaat uit:

Beplanting:

- Diverse solitaire bomen in gras dan wel heesterplanten;
- Heestergroepen;
- Beukenhaag;
- Gazon;
- Privétuin bij de dienstwoning in het zuidelijke deel van de Poortvleugel.

Zichtas vanaf de Poortvleugel naar het Hoofdhuis

Bouwkundige elementen:

- Poortvleugel;
- Kapel;
- De fietsenstalling 'Fahrradpils' (bouw ca. 1920).

Tuinsieraden:

- Lichtarmaturen klassiek model (geplaatst ca. 1950);
- Bank met afvalbak.

Museale onderdelen:

- Informatieborden;
- Fietsenstalling;
- Vlaggenmasten.

Paden en wegen:

- Toegangslaan (L2) (halfverharding: gemalen kalkzandsteen);
- Klinkerverharding achter het Poortvleugel;
- Diagonaal pad richting de Toegangslaan (L1);
- Pad evenwijdig aan het diagonale pad tussen de kapel en het Poortvleugel.

Hekwerken:

- Een historisch smeedijzeren toegangshek (geplaatst ca. 1920);
- Een gaashekwerk met puntdraad dat het park van Huis Doorn omsluit.

Hoewel de ruimtelijke opzet en structuur van het Huispark oost in hoofdopzet goed bewaard is gebleven, heeft de aanleg door algehele verschraving van de beplanting, achterstallig beheer, het dichtgroeien van zichtlijnen en de na-oorlogse wijzigingen in het padenpatroon, veel aan ruimtelijke samenhang en belevingswaarde ingeboet.

Door de aanleg van het diagonale pad van de Poortvleugel naar de dienstgebouwen en het verwijderen van de tuin bij de Kapel is de aanleg essentieel aangepast en heeft de door Van Lunteren zorgvuldig ontworpen ruimtelijke opbouw langs de route bij het benadering van het hoofdhuis sterk gewijzigd. Ook voor het publiek is de routing door het park in de actuele situatie verwarrend. Daarnaast de Toegangspoort nabij de kerk/gemeentehuis sinds enige tijd gesloten, waardoor de een belangrijk hoofdmoment in de aanleg niet door het publiek kan worden beleefd. Tenslotte is de rondwandeling door het Buitenpark als zelfstandige route onderbroken geraakt en niet meer beleefbaar.

Wandelpad langs de Langbroekerweg met rechts zicht op de Duiventorenwei

Randvoorwaarden functionaliteiten museum

- Het Buitenpark oost is een belangrijk in de thans onderbroken rondwandeling door het buitenpark, een nieuwe rondwandeling is gewenst;
- Een aantal aspecten van de inrichting heeft een cultuurhistorische achtergrond en kan en zal op museale wijze aan het publiek worden gepresenteerd;
- Verbeteren ontvangst van het publiek en museumbezoekers;
- Een meer 'keizerlijke toegang' creëren bij de Poortvleugel;
- Voetgangerspad tussen de parkeerplaats aan de Langbroekerweg en de Poortvleugel;
- Zichtlijn herstellen en versterken op het hoofdhuis vanuit het Poortvleugel;
- Openstellen noordoostelijke Toegangspoort;
- Inpassen nieuw ontvangstpaviljoen met benodigde voorzieningen;
- Herstel van de Kapeltuin (T5), met mogelijkheid tot inrichten beeldentuin;
- Aanleg voorzieningen voor evenementen op de Middenwei;
- Een afwisselend bosgebied;
- Langbroekerweg afschermen d.m.v. wintergroene beplanting;
- De paden moeten toegankelijk zijn voor wandelaars rolstoelen met terreinbanden en materieel t.b.v. het groenonderhoud.

Voorlopig Ontwerp

Impressie van de Duiventoren in een bloemrijk grasland

Referentiebeeld nabeweiding met jongvee

Ontwerpkeuzen en streefbeeld

Gekozen wordt het revitaliseren, herstellen en verjongen van de aanleg in Huispark oost, zodanig dat de ruimtelijke beleving, het horticulturele niveau en de beleving van de cultuurhistorische aspecten een nieuwe impuls krijgen. Het gebied krijgt daarbij de uitstraling van een parkaanleg in landschapsstijl met een natuurlijke en fraaie beplantingen en traditioneel beheerde landbouwgronden, verder aangekleed met ornamentale gebouwen, tuinsieraden en nieuwe bezoekersvoorzieningen.

Daarbij wordt ingezet op een herstel op hoofdlijnen van de ruimtelijke opzet van bestaande cultuurhistorisch waardevolle aanleg. Er wordt niet gestreefd naar een gedetailleerde reconstructie van de aanleg en beplanting naar een bepaalde periode in de ontwikkelingsgeschiedenis van Park Huis Doorn, maar ingezet op een grote kwaliteitsverbetering van de bestaande situatie in een nieuwe vorm en afwerking.

Tenslotte zal het buitenpark oost als entreegebied voor het gehele landgoed beter gaan functioneren door het openen van de poort bij de kerk en nieuwe voorzieningen voor bezoekers als een ontvangstpaviljoen en een verbeterende routing naar het huis en het museumgebouwen.

Belangrijke planonderdelen in het Huispark oost zijn:

- Het verwijderen van het diagonale pad en het creëren van een nieuwe tuin bij de Kapel, die ondermeer gaat fungeren als verpozingsruimte en beeldentuin;
- Het openen van de Toegangspoort bij de kerk en het aanbrengen van een nieuwe laanbeplanting ter hoogte van de Kapeltuin (T5);
- De bouw van een nieuw ontvangstpaviljoen op het punt waar de hoofdtoegangswegen van de entree's naar het Huis bij elkaar komen;
- Het wijzigen van het gebruik van de weiden van modern agrarisch beheer naar natuur- en bloemrijk graslandbeheer;
- De aanleg van een nieuw pad in het noordelijke bosgebied als een belangrijke nieuwe schakel in de rondwandeling door het gehele Buitenpark.

Het streefbeeld bestaat uit de volgende elementen:

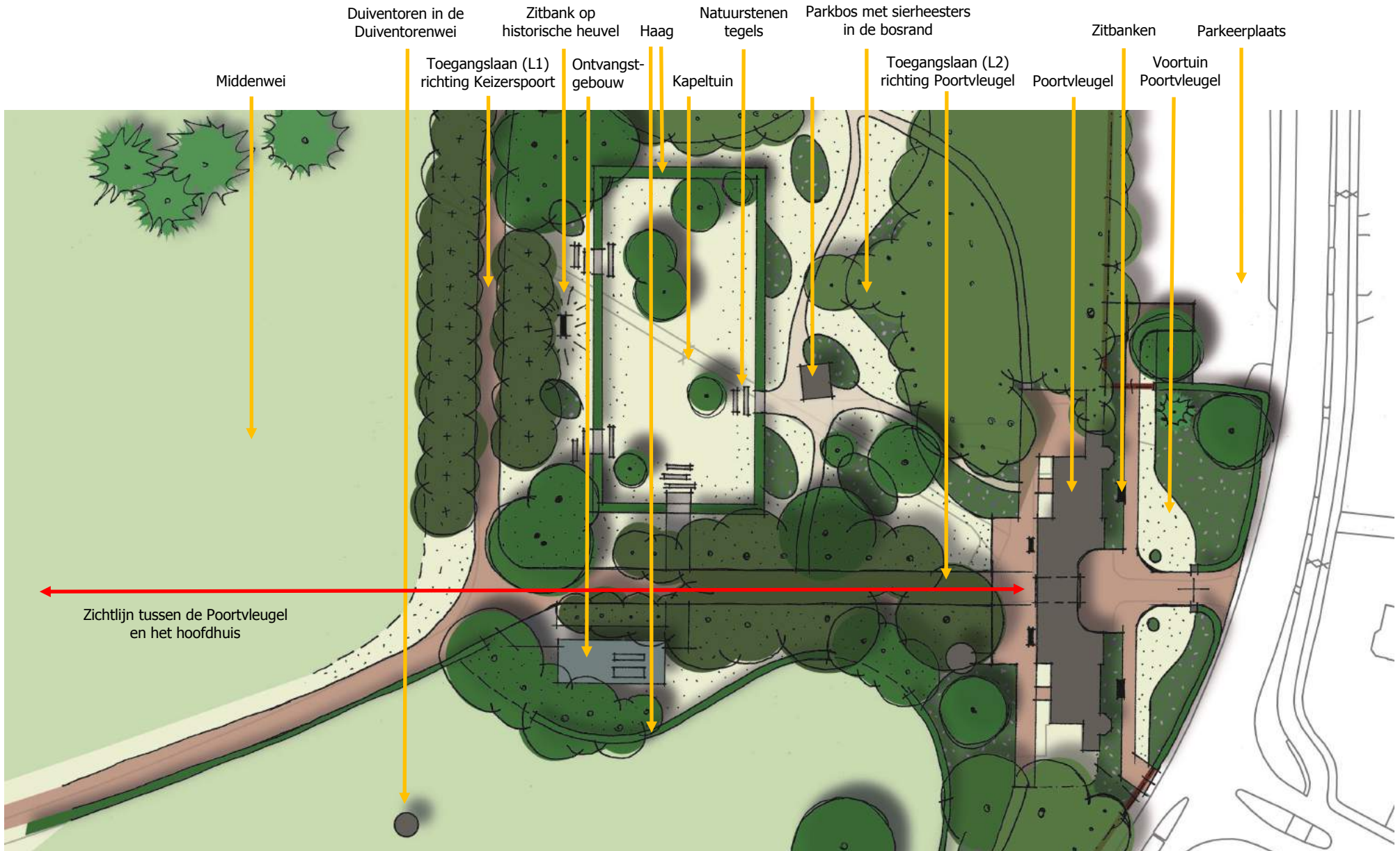
- Een nieuwe representatieve voortuin van de Poortvleugel (T7):
  - Een nieuwe beplanting van een gemengde heesterborders langs een gazon;
  - Een voetgangerspad naar het parkeerterrein.
- Een met klinkers verharde toegangsweg direct ten westen van de Poortvleugel richting het Huis;
  - Als laan met bestaande eiken;
  - Met open grasbermen;
  - Een open zichtlijn tussen het huis en de poortdoorgang;
- Een nieuw ontvangstpaviljoen in de zuidelijk berm, waar de bezoekers voor het park en het museum worden opgevangen en entreekaarten kopen, etc.. Een met klinkers verharde toegangsweg van de poort bij de Kerk met:
  - Een nieuwe laanbeplanting ter hoogte van de Kapeltuin (T5).

- Een noordelijk bosgebied als een gesloten parkbos (1) met een open gemengde onderbeplanting van inheemse heestersoorten met:
  - Een nieuw stelsel van wandelpad als een belangrijke nieuwe schakel in de rondwandeling door het gehele Buitenpark;
  - Zichtlijn van de Middenwei naar de Kerk van Doorn, (nb. weghalen hagen van Krentenboompje en camoufleren hekwerk langs Kapelweg met een nieuwe haag;
- Een nieuwe tuin bij de Kapel met:
  - Een door blokhagen (taxus) omsloten grasveld (breedte 1.60 hoogte ca. 0,80m.);
  - Met diverse solitaire sierheester en bomen (reeds bestaand) op het grasveld;
  - De tuin kan worden benut voor diverse doeleinden; verpozen, picknickweide, informeel spelen, etc..
- Een zuidelijke Bossingel als open parkbos (2) met een met een groepen gemengde onderbeplanting van inheems- en sierheesterplantsoen afgewisseld met grasland en boskruiden, met:
  - Een aangepast gebogen wandelpad met afwisselend gesloten beplanting en zichten op de Duiventoren, dat aansluit op de wandeling door het deelgebied Achterweide;
  - Een open zichtlijn op de Molenwei.
- Bloemrijke graslanden op de Middenwei en Duiventorenwei (hooiland met nabeweidings), zonder afrastering en met grasbermen (ruiggras 4 x/jr.) langs de wegen.

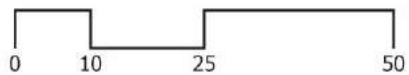
Het paden- en wegenpatroon bestaat uit:

- Toegangswegen van beide entree's naar de Dwarslaan (L4), verhard met klinkers. De wegen worden bereiden door elektrische karretjes en bij evenementen;
- Hydraulische afsluitpaal bij beide entree's, als afsluiting voor autoverkeer (het park is auto-luw);
- Een opstelplaats (klinkers) voor de elektrische karretjes tegenover het nieuwe ontvangstgebouw;
- Een aaneensloten wandelpad door de zuidelijk bossingel, achterlangs het Poortvleugel en door het bos naar de Toegangslaan (L1) als aanéengesloten rondwandeling door het Buitenpark;
- Een nieuw gebogen wandelpad evenwijdig aan de Boerenlaan (L3) tussen de bomen door.

Nb. alle wandelpaden worden uitgevoerd als zandpaden met leemhoudend brekerszand en hebben een breedte van ca. 2,40 m.

Detail uitwerking Voorlopig Ontwerp van de omgeving van de Poortvleugel, Kapeltuin en het ontvangstgebouw

Referentiebeeld nieuw ontvangstgebouw

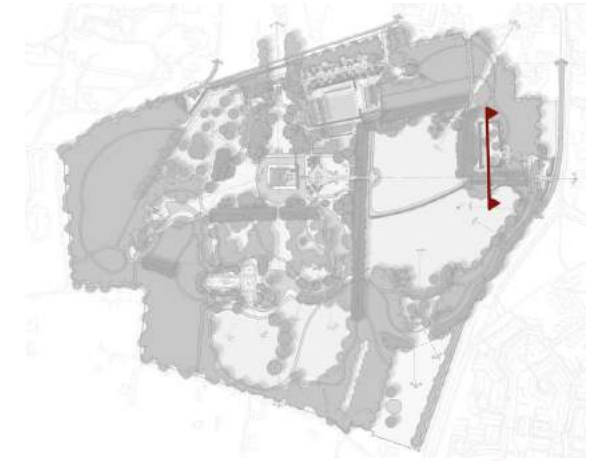
De Kapel, met referentiebeelden voor de omgeving van de Kapel

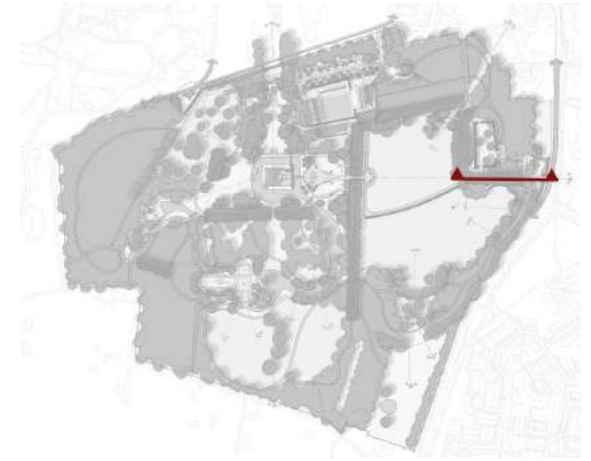

Referentiebeelden voor de nieuwe Kapeltuin

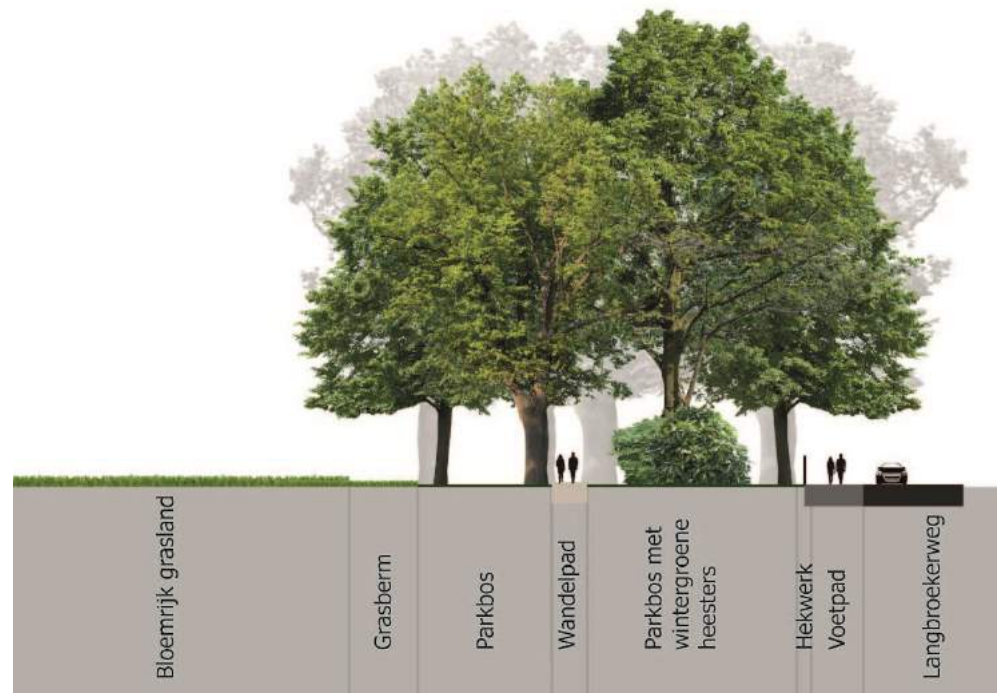
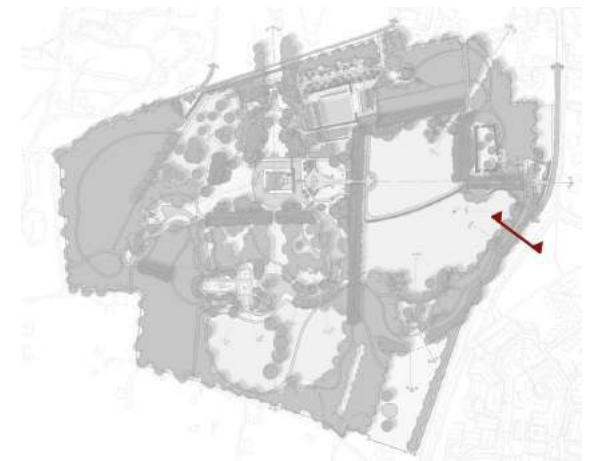
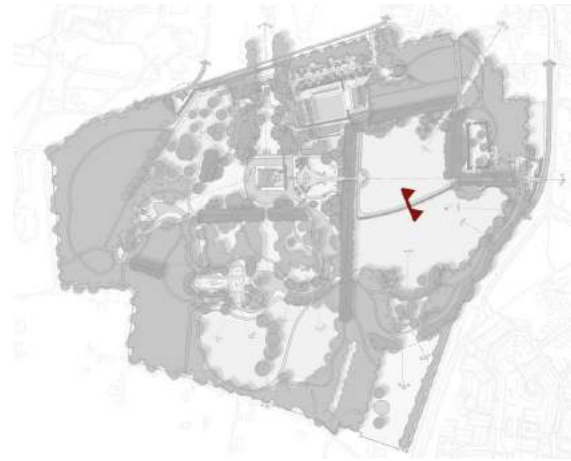

Referentiebeelden voor de inrichting van de voortuin van de Poortvleugel

Abies grandis

Linde

Aucuba japonica

Hedera 'Zorgvliet'

Magnolia

Spiraea japonica
'Genpei'

Beuk

Prunus avium

Aucuba japonica
'variagata'

Hulst

Olijfwilg

Spiraea cinerea
'Grefsheim'

Rode beuk

Tamme kastanje

Chamaecyparis
nootkatensis

Bonte hulst

Philadelphus
'Dame Blanche'

Taxus baccata

Eik

Treures

Crataegus
monogyna

Jasmijn

Rhododendron
(mollis)Thuja occ. /
Levensboom

Europese larix

Euonymus alatus

Kornoelje

Rozen (bv Rosa
Gallica)

Viburnum opulus

Inrichtingsmaatregelen

Vorbereiding:

Beplantingen:

- Verwijderen aangewezen bomen;
- Verwijderen aangewezen slechte bomen (*op basis van advies bomen-expert*);
- Verwijderen bomenlaan ten oosten van de Dwarslaan (L4);
- In de zuidelijke bosgebied dunnen met als doel een bos van gemengde boomsoorten met een open kronendak;
- In het evenwijdige bosgebied langs de Boerenlaan (L3) dunnen met als doel een bos van gemengde boomsoorten met een open kronendak;
- Het noordoostelijke bosgebied dunnen met als doel een bos van gemengde boomsoorten met een gesloten kronendak;
- Verwijderen van de hagen van krentenboompjes naast de zichtlijn op de kerk van Doorn;
- Verwijderen beukenhaag ten zuidoosten van de kapel;

Paden en bruggen:

- Verwijderen huidige paden en wegen, materiaal toplaag: kalkzandsteen-gravel;

Hekwerken:

- Verwijderen van de veerasters rondom de Middenwei en Duiventorenwei;
- Verwijderen huidige gaashekwerk dat Park Huis Doorn omsluit.

Aanleg:

Beplantingen:

- Aanplant van laanbomen in de beide Toegangslanen, sortiment: beuk én eik;
- Aanplant van bomen inheemse soorten en met sierwaarde in de bosrand van bostype open parkbos (2):
  - o Boomsortiment: eik, beuk, rode beuk, linde, tamme kastanje, treures, Prunus avium, Abies grandis, Europese lariks, etc.;
  - o Heestersortiment: rododendron, kornoeljes, jasmijn, magnolia's, Viburnum opulus, cv, rozen (Rosa gallica cv), etc.
- Aanplant van diverse inheemse heesters en wintergroene heesters in het bosgebied evenwijdig aan de Boerenlaan (L3), sortiment: hazelaar, Spaanse aak, sporkeboom, hulst, taxus
- Aanplant van diverse sierheesters en wintergroene heesters in het bosgebied ten zuiden van de Poortvleugel langs de Langbroekerweg, sortiment: hulst (5% bont), levensboom, olijfwilg, rododendron ponticum, taxus, etc.

- Aanplant lage sierheesters en coniferen in de voortuin van de Poortvleugel (T7), sortiment: sierheesters:
    - o Aucuba japonica (nb. 5% 'Variegata')
    - o Berberis julianae
    - o Euonymus alatus
    - o Hedera 'Zorgvliet'
    - o Thuja occ., Chamaecyparis nootkatensis in div. kleinblijvende cultivars, etc.
    - o Philadelphus 'Dame Blanche'
    - o Spiraea japonica 'Genpei'
    - o Spiraea cinerea 'Grefsheim'
  - Bolbloemen:
    - o Galanthus nivalis 'plena'
    - o Crocus vernus div. cv.
  - Aanplant van een taxushaag rondom de Kapeltuin (T5), sortiment: Taxus baccata;
  - Aanplant van een gemengde haag in de noordoostelijke punt van de Duiventorenwei, sortiment: Fagus sylvatica, Crataegus monogyna, etc.;
- Paden en bruggen:
- Aanleg van een pad het Poortvleugel richting de Dwarslaan (L4) die ter hoogte van de Molenwei splitst, materiaal: leemhoudend brekerszand;
  - Aanleg van een pad tussen Poortvleugel en de Toegangslaan (L1) met diverse vertakkingen en aanknopingspunten, materiaal: leemhoudend brekerszand;
  - Aanleg van een pad evenwijdig aan de Boerenlaan (L3), materiaal: leemhoudend brekerszand;
  - Aanleg van een pad vanaf de parkeerplaats langs de Langbroekerweg richting de Poortvleugel.
- Hekwerken en verlichting:
- Een hedendaags sierhekwerk plaatsen langs de oostzijde van dit deelgebied in moderne stijl (deels staalmethekwerk deels Spijlenhekwerk op zichtlocatie langs de Langbroekerweg, kleur zwart);
  - Dubbel openslaande poort, in dezelfde stijl als het bovenstaande sierhekwerk, met sleutel installeren aan de Langbroekerweg bij de toegang;
  - Installeren van hedendaagse paaltoparmaturen met als basiskleur zwart en diervriendelijke ledverlichting langs de beide Toegangslanen (L1 en L2) tot het ontvangstgebouw;
  - Installeren van hedendaagse bolderarmaturen met als basiskleur zwart en diervriendelijke ledverlichting in de haag langs de Toegangslaan (L2) van het ontvangstgebouw tot de Dwarslaan (L4);
  - Installeren van hedendaagse bolderarmaturen met als basiskleur zwart en diervriendelijke ledverlichting langs de Toegangslaan (L1) vanaf de noordoostelijke poort tot de Boerenlaan (L3).
  - Aanleg oplaadpunt elektrische karretjes.
- Overige elementen:
- Plaatsen zitbanken (*locaties nog nader uit te werken*);

Aandachtspunten groenbeheer

De aanleg zal verder aan kwaliteit winnen door een zorgvuldig uitgevoerd groenbeheer

- Gesloten parkbos (1): Ongewenste boomsoorten verwijderen, indien nodig herbeplanten en een kroondichtheid behouden van 100%;
- Open parkbos (2): Ongewenste boomsoorten verwijderen, indien nodig herbeplanten en een kroondichtheid behouden van 50% om onderbegroeiing te stimuleren;
- Bij naweiding op de Achterweide gebruik maken van een flexinet.;
- Nb. bescherm de boom van beide weiden bij evenementen voor (vracht)verkeer met rijplaten.

Aandachtspunten ecologie

Op de Middenwei en Duiventorenwei een extensief beheer voeren van een hooiland beheer waarbij jaarlijks tweemaal gemaaid wordt.

Referentiebeeld bloemrijk grasland

Actuele situatie

5.3.2 Molenwei (deelgebied C2)

Actuele situatie

Het deelgebied Molenwei is in gebruik als paardenland en is niet opengesteld voor het publiek. Van oudsher hoort het gebied bij het landgoed Huis Doorn, maar het kent geen specifieke tuin- en parkaanleg, anders dan dat het vanuit de bossingel om de Duiventorenwei kon worden gezien. Oorspronkelijk stond aan de zuidzijde van het weiland de molen van Doorn met het bijbehorende Molenaarshuis. Deze elementen waren als een pittoresk tafereel vanaf het wandelpad door de bossingel zichtbaar. De molen behoorde oorspronkelijk tot de adellijke privileges, dus het zicht op deze gebouwen onderstreepte het adellijke en voorname karakter van het landgoed. De molen is al lang geleden afgebroken en het Molenaarshuis is onherkenbaar verbouwd. Het perceel waarop de molen en Molenaarshuis stonden, is niet in eigendom van het Rijksvastgoedbedrijf.

Het gebied bestaat momenteel uit twee onderdelen:

- **Bosgebied** bestaande uit beuken met een onderbegroeiing (ca. 1800, bij het park betrokken als Buitenpark);
- **Molenwei** (datering: middeleeuwen), met geïmproviseerde paddocks, schuren, stalletjes ed. voor de paardensport en losse perceeltje beplantingen (ca. 1980-heden).

Het **bosgebied** (ca. 1800, bij het park betrokken als Buitenpark) bestaat uit:

Boombepanting:

- Gemengd loofbos;
- Rabattenbos met voornamelijk beuken en hulsten;
- Doorgesloten kwekerij van dennen;
- Solitaire bomen in de bosrand ten zuidoosten van de weide.

Paden:

- Een pad vanaf de Dwarslaan (L4) richting de Molenwei.

Water:

- Een sloot langs de Achterweg en deels het bosgebied in.

Hekwerken:

- Een gaashekwerk met puntdraad dat Park Huis Doorn omsluit.

De **Molenwei** (ca. 1810-1829 bij het park betrokken als Buitenpark) bestaat uit:

Beplanting:

- Diverse perceeltje naald- en loofbomen en opslag.

Bouwkundige elementen:

- Diverse bouwwerken t.b.v. stalling van paarden en opslag.

Hekwerken:

- Een gaashekwerk met puntdraad dat Park Huis Doorn omsluit.

Toegang Molenwei vanuit het Achterpark

Randvoorwaarden functionaliteiten museum

- De Molenwei heeft als traditioneel ingericht weiland in het gebied van de Langbroekerwetering een algemene cultuurhistorische, ecologische landschappelijke waarde, die aan het publiek kan worden gepresenteerd.
- De Molenwei visueel betrekken bij Park Huis Doorn.

Elzen
(hakhoutstoven)

Liguster

Hazelaar

Spaanse aak

Hondсроos

Sporseboom /
Vuilboom

Kornoelje

Referentiebeeld van een poel

Referentiebeeld bloemrijk grasland

Ontwerpkeuzen en streefbeeld

Gekozen wordt het revitaliseren, herstellen en verjongen van het gebied, zodanig dat de natuurwaarde, de ruimtelijke beleving en de beleving van de cultuurhistorische aspecten een nieuwe impuls krijgen. Daarbij wordt ingezet op een herstel van de ruimtelijke opzet en uitstraling als een traditioneel weidegebied en bosperceel in het gebied van de Langbroekerwetering. Het zicht op de weide voegt en belangrijke belevingswaarde toe aan de rondwandeling door het Buitenpark vanuit de bossingel om de Duiventorenwei.

Er wordt niet gestreefd naar een gedetailleerde reconstructie van de aanleg en beplanting naar een bepaalde periode in de ontwikkelingsgeschiedenis van Park Huis Doorn, maar ingezet op een grote kwaliteitsverbetering van de bestaande situatie in een nieuwe vorm en afwerking.

Het streefbeeld bestaat uit de volgende elementen:

- Een hallenbos (4) van beuken met incidentele onderbegroeiing van hulst (bestaand);
- Traditioneel bloemrijk grasland (hooiland, met nabeweidning) op de Molenwei;
- Een nieuwe houtwal langs de Langbroekerweg, om het zicht op de vele voorbij rijdende auto's te blokkeren, passend bij beplantingen traditioneel voor het gebied van de Langbroekerwetering.
- Een zichtlijn vanaf de paden vanaf de bossingel langs de Duiventorenwei over de Molenwei.

Het paden- en wegenpatroon bestaat uit:

- Een smal toegangspad vanaf de Dwarslaan (L4) dat de Molenwei ontsluit. Nb. het gebied wordt niet ontsloten voor het publiek, maar slechts voor de terreinbeheerders

Inrichtingsmaatregelen

Vorbereiding:

Beplantingen:

- Verwijderen aangewezen bomen;
- Verwijderen aangewezen slechte bomen (*op basis van advies bomen-expert*);
- De westelijke strook bos kappen met als doel een beuken hallenbos (4) met gesloten kronendak;

Paden en bruggen:

- Verwijderen huidige zandpad

Bouwkundige elementen:

- De bouwwerken in de Molenwei verwijderen.

Hekwerken:

- Verwijderen van het veerasters en linten rondom de Molenwei en paddocks;
- Verwijderen huidige gaashekwerk met puntdraad dat Huis Doorn omsluit.

Aanleg:

Beplantingen:

- Aanplant van houtwal van inheemse boomsoorten en inheemse en sierheestersoorten, sortiment: elzen (als hakhoutstoven), kornoelje (*Cornus mas*), hazelaar, spaanse aak, sporkeboom, liguster, hondsroos.
- Inzaaien nieuwe grasdelen op de Molenwei met een mengsel voor bloemrijk grasland.

Wegen en paden:

- Aanleg pad vanaf de Dwarslaan (L4) richting de Molenwei, materiaal: leemhoudend brekerszand.

Hekwerken:

- Plaatsen van een omsluitend hekwerk met een eenvoudige tijdloze vormgeving rond het Park Huis Doorn (staalathekwerk, kleur zwart).

Aandachtspunten groenbeheer

- Hallenbos (4): dunnen en ongewenste boomsoorten (zaailingen van de naaldbomen uit het naastliggende perceel) verwijderen, indien nodig herbepplanten en een kroondichtheid behouden van 100%;
- Gemengd inheems bos (3): Ongewenste boomsoorten verwijderen, indien nodig herbepplanten en een kroondichtheid behouden van 100%;
- De oevers van de sloten in dit deelgebied vrijhouden van opschot;
- Bij nabeweidning op de Molenwei gebruik maken van een flexinet.

Aandachtspunten ecologie

Het grasland op de Molenwei wordt met het oog op natuurwaarden beheerd; een extensief beheer waarbij jaarlijks tweemaal gemaaid wordt.

Actuele situatie

5.3.3 Buitenpark zuid (deelgebied C3)

Actuele situatie

Het deelgebied Achterweide is, sinds de verlegging van de Achterweg in zuidelijk richting, een integraal onderdeel van de aanleg in landschapsstijl. Het pad dat om de wei loopt is een belangrijke schakel in de rondwandeling door het Buitenpark, maar is door een gebrek aan onderhoud gedeeltelijk verloren gegaan. Aan de noordzijde grenst het gebied aan de vijvers van het Huispark zuid.

Hoofdmoment is de wandeling met zicht over de wei richting het Huispark. Een tweede belangrijk hoofdmoment is de zichtas naar het huis, die terug gaat op de aanleg in geometrische stijl uit de 18^e eeuw en is ingepast in de aanleg in landschapsstijl.

Het gebied bestaat uit drie onderdelen:

- De aanleg op de **Achterweide**, als een open weide, met een globaal halfronde contour, omgeven door bospercelen;
- **Westelijk bosperceel**, als een perceel loofhout met restanten van een rabattenbos;
- **Oostelijk bosperceel**, als een perceel naaldhout (aanplant ca. 1980) (ca. 1810-1829 bij het park betrokken als Buitenpark).

De **Achterweide** bestaat uit:

Bepanting:

- Bospercelen met gemengd loofhout met aan de oostzijde een parkachtige bosrand met enkele markante (vanwege soort en habitus) half vrijstaande bomen;
- Monumentale solitaire eiken op de wei;
- De wei is in modern agrarisch gebruik (verpacht) en wordt (zwaar) bemest;

Water:

- Een sloot langs de Achterweg;
- Een vijver nabij de Auguste Victoria-tuin (T4) in het Huispark zuid;
- Een sloot in de zuidoostelijke hoek;

Paden:

- Een wandelpad langs de rand van de wei, vanaf de Dwarslaan (L4) in westelijk richting naar het rabattenbos; deels slecht begaanbaar en deels verdwenen.

Hekwerken:

- Veerasters rondom de weide en houten hekken om de solitaire bomen;
- Een gaashekwerk met puntdraad dat het Park Huis Doorn omsluit;
- Een afsluitbare poort voor onderhoudswerkzaamheden.

Het **westelijk bosperceel** bestaat uit:

Boombepanting:

- Loofbos als rabattenbos met voornamelijk beuk en hulst;

Paden:

- Wandelpad tussen de Achterweide en de paden in het Huispark zuid (in slechte conditie);

Water:

- Een sloot tussen de Achterweide en het westelijk bosperceel, als waterafvoer van de serie vijvers in het Huispark zuid;

Zicht op het Hoofdhuis vanuit de Achterwei

Bruggen en hekwerken:

- Een eenvoudige platte brug die de weide met het rabattenbos verbindt.

Het **oostelijk bosperceel** bestaat uit:

Boombepanting:

- Perceel naaldhout; een doorgeschoten kwekerij van dennen (aanplant ca. 1980);

Paden:

- Een kort wandelpad tussen de Achterweide en de bossingel om de Duiventorenwei (een doorsteekje).

De Achterweide is een belangrijk hoofdmoment in parkaanleg in landschapsstijl van het Buitenpark. Hoewel de ruimtelijke opzet en structuur in hoofdopzet goed bewaard is gebleven, heeft de aanleg door algehele verschraving van de beplanting, het huidige agrarische gebruik, het achterstallig beheer en het dichtgroeien van wandelpaden veel aan ruimtelijke samenhang en belevingswaarde ingeboet.

Randvoorwaarden functionaliteiten museum

- De Achterweide is een belangrijk in de rondwandeling door het Buitenpark, een duidelijke wandelroute is gewenst;
- De Achterweide als een afwisselend bosgebied met diverse zichtlijnen, parktaferelen en meer kleur in de beplantingen;
- Een aantal aspecten van de inrichting heeft een cultuurhistorische achtergrond en zal op museale wijze aan het publiek worden gepresenteerd;
- De paden moeten toegankelijk zijn voor wandelaars rolstoelen met terreinbanden en materieel t.b.v. het groenonderhoud.

Voorlopig Ontwerp

Ontwerpkeuzen en streefbeeld

Gekozen wordt het revitaliseren, herstellen en verjongen van de aanleg, zodanig dat de ruimtelijke beleving, het horticulturele niveau en de beleving van de cultuurhistorische aspecten een nieuwe impuls krijgen. Daarbij wordt ingezet op een herstel op hoofdlijnen van de ruimtelijke opzet van de aanleg. Daarbij vormt de aanleg op de Achterweide het hoofdmoment van het gebied. Beide bospercelen spelen in de beleving van de parkaanleg een ondergeschikt rol. Er wordt niet gestreefd naar een gedetailleerde reconstructie van de aanleg en beplanting naar een bepaalde periode in de ontwikkelingsgeschiedenis, maar ingezet op een grote kwaliteitsverbetering van de bestaande situatie in een nieuwe vorm en afwerking op de Achterweide.

Belangrijke planelementen zijn een nieuwe rondwandeling over de Achterweide in de stijl van H. van Lunteren en een aanvulling met een parkachtige randbeplanting die voor een afwisselende rondwandeling/zichten en meer kleur zorgt. In het westelijk bospercelen zal de aanleg niet worden gewijzigd, maar zal een kwaliteitsverbetering worden bereikt doormiddel van bosbeheer (dunnen). Het smalle perceel naaldhout zal worden geroid en worden ingericht als een rustige, beschaduwde grasstrook tussen het bos en het deelgebied Molenwei.

Het streefbeeld bestaat uit de volgende elementen:

- Een vernieuwde aanleg in Landschapsstijl op de Achterweide met:
- Bloemrijke graslanden (hooiland met nabeweiding), zonder afrastering en met grasbermen (ruiggras 4 x/jr.) langs de paden (breedte 3 meter):
- Een aanvulling van de bosrand met boom en heestersoorten, inheems- en sierheesterplantsoen afgewisseld met grasland, zodat en wisselende zichten over de wei ontstaan:
- Een hoofdzichtlijn begeleid door solitaire bomen vanaf de Achterweide richting het hoofdhuis;
- De bospercelen in de hoeken worden beheerd als een gesloten parkbos (1) met gemengde boomsoorten en een gesloten kronendak, gemengde onderbeplanting van inheemse soorten.
- Een opgeschoond rabbattenbos.
- Een beschaduwde open grasstrook tussen de bossen om de Achterweide en de Beukenhal van de Molenwei.

Het paden- en wegenpatroon bestaat uit:

- Een verbeterd en deels nieuw stelsel van wandelpaden om en door de wei in de stijl van H. van Lunteren, dat fraai aansluit op de paden in naastliggende deelgebieden; hiervoor is in de noordwest hoek een nieuwe brug nodig met een eenvoudige onopvallende vormgeving (hergebruik van een vrijkomende brug uit het Huispark zuid).
- Afsluitbare dienstingang vanaf de Achterweg t.b.v. werkverkeer voor onderhoudswerkzaamheden.
- Nb 1. alle paden worden uitgevoerd als zandpad (leemhoudend brekerszand) en hebben een breedte van circa 2,40 m.

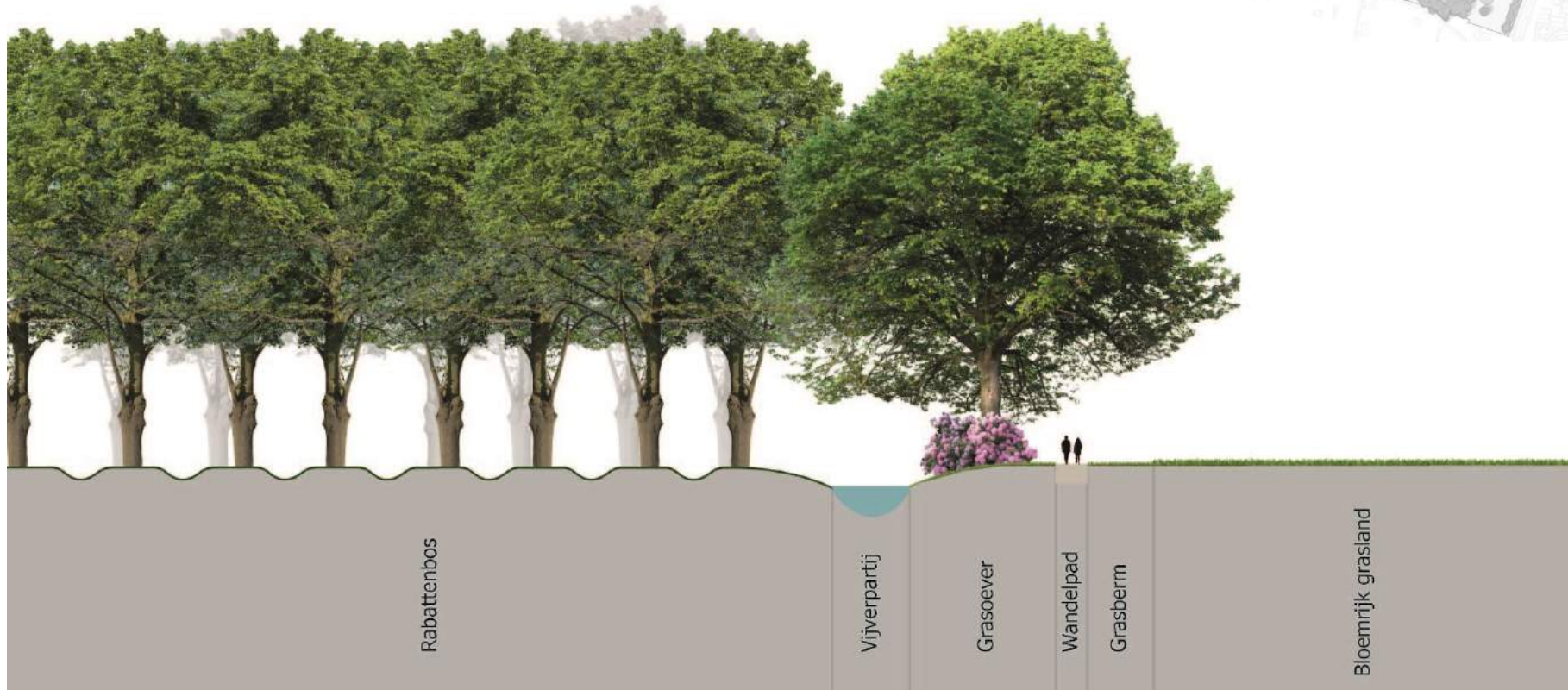
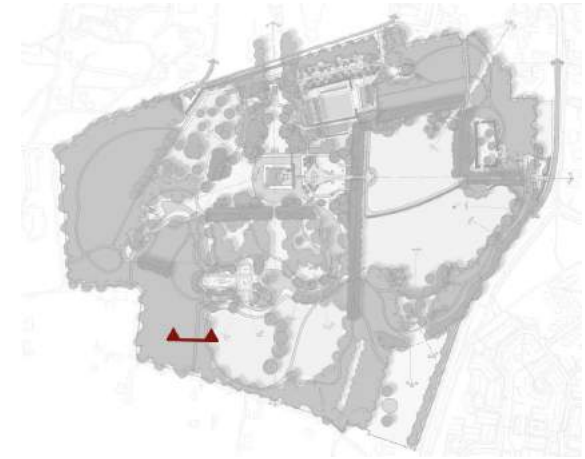

Referentiebeeld Achterwei met paden en bloemrijk grasland (locatie Landfort Genderingen)

Referentiebeeld aansluiting Achterwei op Huispark zuid (locatie Kranenkamp Schalkhaar)

Abies grandis

Amerikaanse eik

Tamme kastanje

Euonymus alatus / Kardinaalsmuts

Rhododendron

Beuk

Zuileik

Treures

Hondsroos

Rozen (bv Rosa Gallica)

Rode beuk

Europese larix

Jasmijn

Spaanse aak

Treurbeuk

Linde

Kornoelje

Viburnum opulus

Eik

Prunus avium / Inlandse kers

Magnolia

Inrichtingsmaatregelen

Vorbereiding:

Beplantingen:

- Controle vitaliteit bomen;
- Verwijderen aangewezen slechte bomen (*op basis van advies bomen-expert*);
- In de zuidelijke bosrand van de Achterweide dunnen met als doel een bos van gemengde boomsoorten met een open kronendak;
- Het bosgebied rondom de Achterweide dunnen met als doel een bos van gemengde boomsoorten met een gesloten kronendak;
- Het rabattenbos dunnen met als doel een beuken hallenbos (4) met gesloten kronendak;
- De oostelijke strook bos kappen met als doel een beuken hallenbos (4) met gesloten kronendak;
- Verwijderen van beplanting rondom de drie monumentale eiken in de Achterweide;
- Nb. de hulststruiken in het rabattenbos behouden.

Paden en bruggen:

- N.v.t.

Hekwerken:

- Verwijderen van de veerasters rondom de Achterweide;
- Verwijderen huidige gaashekwerk met puntdraad dat Park Huis Doorn omsluit.

Aanleg:

Beplantingen:

- Aanplant van bomen en heestergroepen in de rand om de Achterweide;
  - boomsortiment: eik, Amerikaanse eik, zuileik, beuk, rode beuk, treurbeuk, linde, tamme kastanje, treures, inlandse kers, Abies grandis, Europese lariks, etc. ;
  - heestersortiment: spaanse aak rododendron, kornoeljes (div. soorten en cv.), jasmijn, kardinaalsmuts, wilde appel, magnolia's, Viburnum opulus, cv, rozen (Rosa gallica cv), etc.

Paden en bruggen:

- Aanleg nieuwe paden door de Achterweide, materiaal: leemhoudend brekerszand.

Hekwerken:

- Een omsluitend hedendaags hekwerk plaatsen rond het Park Huis Doorn in eenvoudige moderne vormgeving (staalmethekwerk, kleur zwart);
- Een poort, in dezelfde stijl als het omsluitende hekwerk van Park Huis Doorn.

Overige elementen:

- Plaatsen zitbanken (*locaties nog nader uit te werken*).

Aandachtspunten groenbeheer

- Naast de aanleg van het nieuwe inrichtingselementen zal de aanleg zal verder aan kwaliteit winnen door een zorgvuldig uitgevoerd groenbeheer van met name:
- Het bosbeheer (met name dunnen en vrijstellen toekomstbomen);
- Het beheer van de grasvlakken ruiggras en bloemrijk grasland, met aandacht voor een mooi en scherpe grens tussen bermen en weiland;
- De diverse oevers van de sloten in dit deelgebied vrijhouden van opslag;
- maar wel incidenteel hakhoutstoven behouden en onderhouden;
- Bij nabeweidung op de Achterweide gebruik maken van een flexinet.

Aandachtspunten ecologie

Met het bloemrijke grasland op de Achterweide zal de ecologie in dit parkdeel een belangrijke impuls krijgen. Dode bomen in de rabattenbossen, die geen gevaar opleveren voor de bezoeker, kunnen blijven staan.

Actuele situatie

Referentiebeeld oud eikenhakhout

Referentiebeeld jong eikenhakhout

5.3.4 Buitenpark west (deelgebied C4)

Actuele situatie

Het Buitenpark west is overwegend een bosgebied. Van oudsher hoort het gebied bij het landgoed Huis Doorn, maar het kent geen specifieke tuin- en parkaanleg anders dan dat het oude bospercelen betreft. Een belangrijke kwaliteit is dat deze bostypen eigen traditionele beheermaatregelen kennen die vanuit bosgeschiedenis en ecologie waardevol zijn.

In de noordelijke punt ligt de beeldbepalende dienstwoning Capanella, een ornamenteel bouwwerk dat bedoeld is als 'stofferij' van de aanleg en vanuit het hoofdhuis tussen de beplanting door zichtbaar is.

De ruimtelijke opzet van het gebied wordt met name bepaald door de bosbouwkundige indeling in bostypen en percelen.

Het gebied bestaat uit drie onderdelen:

- **Bosgebied** dat bestaat uit vier bostypen: gesloten parkbos (1), gemengd inheems bos (3), enkele groepen naaldbomen en restanten van een eikenspaartelgenbos;
- De **Hertenkamp** met dierenverblijf (stal) (aanleg ca. 1950 en ca. 1990);
- Dienstwoning **Capanella**, met omringende privétuin.

Door de actuele grootte van de Hertenkamp (dat sinds ca 1950 deels in dit deelgebied ligt) is het oorspronkelijke aanwezige Kerkenpad verdwenen en is het gebied nauwelijks ontsloten voor wandelaars.

Het **bosgebied** bestaat uit:

Een licht gebogen wandelpad vanaf de Molenweg in oostelijke richting (aangelegd na WOII);

Een slecht begaanbaar en deels verdwenen pad beginnend en eindigend vanaf bovenstaand pad;

Boombeplanting:

- Gedifferentieerd bos op zeer kleinschalige schaal bestaande uit; gemengd loofbos (ca. 1810-1829 bij het park betrokken als Buitenpark), Eikenspaartelgenbos met restanten van Eikenhakhout (5) (middeleeuwse structuur) en naaldbos (6) (invloed van Wilhelm II ca. 1919 en 1942).

Overige beplantingselementen:

- Ruige kruiden en onderbegroeiing (voornamelijk bramen) op diverse locaties in het bos.

Water:

- Een sloot langs de Achterweg.

Hekwerken:

- Een gaashekwerk met puntdraad, dat het Park Huis Doorn omsluit;
- Een poort met sleutel voor onderhoudswerkzaamheden.

De huidige **Hertenkamp** ligt deels in deelgebied C4, maar voornamelijk in A4, en bestaat uit:

- Gaashekwerk rond de Hertenkamp (niet historisch, ca. 1990);
- Diverse solitaire bomen in een open (gras/modder) gebied.

De dienstwoning **Capanella** (bouw ca. 1800) ligt buiten het omliggende hekwerk van Park Huis Doorn en wordt verhuurd aan particulieren. De tuinaanleg van Capanella bestaat uit:

- Gaashekwerk rondom het perceel (deels afkomstig van de Hertenkamp);
- Bostuin;
- Beukenhaag (hoogte ca. 1,00 m.) op de erfgrens aan de zijde van de Hertenkamp.

Randvoorwaarden functionaliteiten museum

- Het Buitenpark west is belangrijk in de thans onderbroken rondwandeling door het Buitenpark, een nieuwe rondwandeling is gewenst;
- Een aantal aspecten van de inrichting heeft een cultuurhistorische achtergrond en kan en zal op museale wijze aan het publiek worden gepresenteerd;
- Zichtlijn vanaf het hoofdhuis richting Capanella;
- Een afwisselend bosgebied, dat focust op de traditionele bosbeheersmaatregelen en ecologische aspecten.

Voorlopig Ontwerp met een weergave van de bostypen

Ontwerpkeuzen en streefbeeld

Gekozen wordt het revitaliseren, herstellen en verjongen van de aanleg, zodanig dat de ruimtelijke beleving, de beleving van het bosbouwkundige beheer en de beleving van de cultuurhistorische aspecten een nieuwe impuls krijgen. Daarbij wordt gekozen voor de heraanleg van het verdwenen Kerkenpad, zodat de rondwandeling door het Buitenpark algeheel voor het publiek weer mogelijk wordt en de ruimtelijke beleving van het landgoed als geheel wordt versterkt. De Hertenkamp zal daarbij worden verkleind en uit dit deelgebied verdwijnen (zie deelgebied Huispark west). De nieuwe Hertenkamp zal door het publiek vanaf het nieuwe Kerkenpad kunnen worden beleefd.

Het streefbeeld bestaat uit de volgende elementen:

- Een bosgebied worden vier verschillende bostypen gehanteerd. Deze bostypen zijn gekozen op basis van de huidig voorkomende bostypen en vanuit ecologisch doeleinden. De vijf bostypen zijn als volgt:
  - Het bos nabij Capanella en de Hertenkamp als een gesloten parkbos (1), met parkbomen (inheemse boomsoorten), een gesloten kronendak en een gemengde onderbeplanting van inheemse soorten;
  - Het bos langs de westelijke rand als een gemengd inheems bos (3) nastreven met diverse inheemse boomsoorten;
  - In het noordwestelijke deel van het bosgebied een perceel eikenhakhout (5);
  - Op drie locaties in het bosgebied een gesloten naaldbos (6) nastreven.
- Een verkleinde Hertenkamp (nb. hiermee valt dit onderdeel buiten dit deelgebied; zie deelgebied Huispark west);
- De tuin van Capanella inrichten als 'cottage tuin' met de daarbij behorende plantensoorten.

Het paden- en wegenpatroon bestaat uit:

- Het Kerkenpad vanaf Capanella naar de parkaanleg rond het Kalverhok;
- Een pad vanaf de Hertenkamp dat met een slinger het pad vanaf de Molenweg doorkruist en aantakt op het kruispunt met een pad vanaf het Kalverhok.
- Een afsluitbare dienstingang vanaf de Molenweg aan de westzijde t.b.v. werkverkeer voor bosonderhoudswerkzaamheden;
- Een afsluitbare dienstingang vanaf bij Capanella naar de Molenweg t.b.v. onderhoudswerkzaamheden aan de Hertenkamp;
- Nb. alle paden worden uitgevoerd als zandpad (leemhoudend brekerszand) en hebben een breedte van circa 2,40 m.

Inrichtingsmaatregelen

Vorbereiding:

Bepantingen:

- Controle vitaliteit bomen (met name die in de Hertenkamp);
- Verwijderen aangewezen slechte bomen (*op basis van advies bomen-expert*);
- Het gebied vanaf de noordelijke kant van de Molenweg naar beneden dunnen met als doel een bos van gemengde boomsoorten met een gesloten kronendak;
- Langs de westelijke kant van de Molenweg en zuidelijke deel van het bosgebied dunnen met als doel een gemengd inheems bos (3);
- In het noordwestelijke deel van het bosgebied een eikenhakhout (5) perceel nastreven d.m.v. overige boomsoorten te verwijderen en de bestaande eiken gefaseerd af te zetten;
- Op drie locaties in het bosgebied een gesloten Naaldbos (6) nastreven d.m.v. verwijderen dode bomen en overige boomsoorten.

Wegen en paden:

- N.v.t.

Hekwerken:

- Verwijderen gaashekwerk van de Hertenkamp;
- Verwijderen huidige gaashekwerk dat Park Huis Doorn omsluit.

Aanleg:

Bepantingen:

- Bijplanten van naaldbomen in het bostype naaldbos (6);
- Aanleg grasbermen langs het Kerkenpad (breedte ca. 1,50m, ruiggras);
- Aanplant van sierheesters in de cottagetuin bij Capanella, sortiment: Rhododendron ponticum;

Wegen en paden:

- Verbeteren bestaande paden, materiaal: leemhoudend brekerszand;
- Aanleg Kerkenpad, materiaal: leemhoudend brekerszand.

Hekwerken:

- Een omsluitend hedendaags hekwerk plaatsen rond het Park Huis Doorn in een eenvoudige tijdloze vormgeving (staalmathekwerk, kleur zwart);
- Een afsluitbare poort, in dezelfde stijl als het omsluitende hekwerk van Park Huis Doorn.

Overige elementen:

- Plaatsen zitbanken (*locaties nog nader uit te werken*);

Aandachtspunten groenbeheer

- Gesloten parkbos (1): Ongewenste boomsoorten verwijderen, indien nodig herbeplanten en een kroondichtheid behouden van 100%;
- Open parkbos (2): Ongewenste boomsoorten verwijderen, indien nodig herbeplanten en een kroondichtheid behouden van 50% om onderbegroeiing te stimuleren;
- Gemengd inheems bos (3): Ongewenste boomsoorten verwijderen, indien nodig herbeplanten en een kroondichtheid behouden van 100%;
- Eikenhakhout (5): indien nodig herbeplanten en gefaseerd eens in de 15 jaar 20% afzetten;
- Naaldbos (6): Ongewenste boomsoorten verwijderen, indien nodig herbeplanten en een kroondichtheid behouden van 100%;
- De oever van de sloot langs de Achterweg vrijhouden van opschot.

Aandachtspunten ecologie

- De ecologische waarde van het gebied zal toenemen met zorgvuldig uitgevoerd bosbeheer.
- Dode bomen die geen gevaar opleveren voor de bezoeker in overleg laten staan.

Referentiebeeld rondwandeling door het Buitenpark

Actuele situatie

5.3.5 Buitenpark noord (deelgebied C5)

Actuele situatie

Het Huispark noord betreft de aanleg ten noorden van de Moestuin (T3) en de Boerenlaan (L3) en is een bosgebied. De ruimtelijke opzet van het gebied bestaat uit percelen en paden die parallel liggen aan de Molenweg aan de noordzijde en de Boerenlaan (L3) aan de zuidzijde. De aanleg kent haar oorsprong in de 17^e en 18^e eeuw als een aanleg in geometrische stijl. Het gebied heeft nooit een aanleg in landschapsstijl gehad. De huidige opzet en inrichting is ontstaan tijdens de periode van bewoning door Wilhelm II.

Het gebied bestaat uit twee onderdelen:

- **Pinetum (T6);**
- **Bosgebied** bestaande uit loofhout en enkele groepen naaldbomen.

Het **Pinetum (T6)** (aangelegd ca. 1932, uitgebreid in 1933 en 1938) bestaat uit:

- Een pad van oost naar west;
- Een gevarieerde en overwegend verwilderde collectie naaldbomen en coniferen, die deels zijn aangeboden aan Wilhelm II vanaf de jaren 30 en deels zijn aangeplant (voornamelijk taxus) omstreeks 1950;
- Aan de noordzijde van het Pinetum (T6) staat een gaashekwerk met puntdraad dat het Park Huis Doorn omsluit.
- Nb. ter hoogte van het tuinhuisje is een proef gedaan waarbij een aantal naaldbomen en coniferen zijn gesnoeid, en gras is aangebracht als onderbegroeiing, om het voormalige beeld van het Pinetum (T6) te herstellen.

Het **bosgebied** bestaat uit:

Wegen en paden:

- Een pad vanaf de poort bij het de toegangspoort bij het gemeentehuis richting de garage;
- Herkenbare restanten van een stelsel van verwaarloosde wandelpaden uit de 18^e eeuwse aanleg;

Boombeplanting:

- Gemengd loofhout bos met een ongelijke leeftijdsverdeling waarbij de oudere bomen incidenteel in slechte conditie verkeren (ca. 1810-1829 bij het park betrokken als Buitenpark);
- Diverse soorten naaldbomen en coniferen die onderdeel uit maken van het Pinetum (T6) die deels zijn aangeboden aan Wilhelm II vanaf de jaren 30 en deels aangeplant (voornamelijk taxus) omstreeks 1950;
- Langs het pad een *Acer pseudoplatanus* 'Leopoldii' aangeboden aan Beatrix bij haar geboorte;
- Restanten van een voormalige Eikenlaan (L6) evenwijdig aan de Boerenlaan (L3).

Overige beplantingselementen:

- Twee halfronde taxushagen rondom de Beatrixboom;
- Grasachtige open plek waar het voormalige tuinhuisje stond (bouwjaar 1939, gesloopt 1978);
- Ruige kruiden en onder begroeiing (voornamelijk bramen) rondom de Beatrixboom en het voormalige tuinhuisje.

Hekwerken:

- Aan de noordgrens van het bosperceel staat een gaashekwerk met puntdraad dat het Park Huis Doorn omsluit.

Recente foto van het Pinetum

Randvoorwaarden functionaliteiten museum

- Het buitenpark noord is belangrijk in de thans onderbroken rondwandeling door het Buitenpark, een nieuwe aansluiting op de rondwandeling is gewenst;
- Een aantal aspecten van de inrichting heeft een cultuurhistorische achtergrond en kan en zal op museale wijze aan het publiek worden gepresenteerd;
- Aanleg van een dienstingang en parkeerplaats voor medewerkers;
- Het Pinetum (T6) fungeert als een pronktuin, waarbij de diversiteit aan soorten naaldbomen en coniferen en de sociale contacten van Wilhelm II tot uiting komen;
- Verlichting; de weg van de dienstingang richting het hoofdhuis en de dienstparkeerplaats wordt verlicht.

Voorlopig Ontwerp

Ontwerpkeuzen en streefbeeld

Gekozen wordt het revitaliseren, herstellen en verjongen van de aanleg, zodanig dat de ruimtelijke beleving, het horticuurele niveau en de beleving van de cultuurhistorische aspecten een nieuwe impuls krijgen. Daarbij wordt ingezet op een herstel op hoofdlijnen van de ruimtelijke opzet van de aanleg.

De belangrijke ingrepen zijn: inpassing en aanleg nieuwe dienstingang ten behoeven van museale en logistieke doeleinden, omvormen van het verwilderde Pinetum (T6) tot een toonbare collectie verfrissing van de aanleg in het parkbos.

Er wordt niet gestreefd naar een gedetailleerde reconstructie van de aanleg en beplanting naar een bepaalde periode in de ontwikkelingsgeschiedenis van Park Huis Doorn, maar ingezet op een grote kwaliteitsverbetering van de bestaande situatie in een nieuwe vorm en afwerking.

Het streefbeeld bestaat uit de volgende elementen:

- Een Pinetum (T6) met jonge naaldbomen en coniferen met gras als onderbegroeiing als verwijzing naar de periode van Wilhelm II, met als achtergrond langs het hekwerk volgroeide vrijstaande naaldbomen en coniferen. Nb. alleen het oudste gedeelte direct achter de Moestuin (T3) wordt op deze manier heringericht;
- Een door taxushagen en wandelpaden omgeven Beatrixboom;
- Een bosgebied met twee verschillende bostypen:
- Het bos tussen de Boerenlaan (L3) en het evenwijdige pad ten noorden van deze een open parkbos (2) nastreven met gemengde boomsoorten en een open kronendak, een open gemengde onderbeplanting van inheemse soorten.
- Het bos ten noorden hiervan als een gesloten parkbos (1) met gemengde inheemse boomsoorten en een gesloten kronendak, en een gemengde onderbeplanting van inheemse soorten.

Het paden- en wegenpatroon bestaat uit:

- Een nieuwe Toegangsweg vanaf de Molenweg richting de garage als dienstingang voor medewerkers, (klein) vrachtverkeer voor het museum, de horecagelegenheid en onderhoudswerkzaamheden met aan de Molenweg een elektrisch afsluitbaar hek; De voorgestelde route heeft minimale impact op de historische structuur, de sfeer en beleving van Park Huis Doorn (materiaal: asfalt met een slijtlaag);
- Ten oosten van de dienstweg ligt een nieuwe parkeerplaats van ca. 20 parkeerplaatsen die ruimte biedt aan (vrijwillige) medewerkers van Huis Doorn. Deze parkeerplaats (materiaal: asfalt met een slijtlaag) ligt vanaf de diverse omliggende wandelpaden buiten het zicht en tast geen historische structuren aan. De gekozen locatie voor de parkeerplaats is grotendeels dichtgeplant met taxus (ca. 1950), overige beplanting is historisch niet waardevol;
- Een recht wandelpad door het Pinetum (T6) heen als onderdeel van de (grote) rondwandeling door het Buitenpark en dat aansluit op het herstelde Kerkenpad en het pad richting het Huis/Mausoleum;
- Een nieuw wandelpad in het bosgebied evenwijdig aan de Boerenlaan (L3) en twee wandelpaden die kruisend samenkomen op een 'rotonde' rondom de Beatrixboom als onderdeel van de (grote) rondwandeling door het Buitenpark en dat aansluit op het Pinetum (T6) en de hoofdingang bij het stadhuis.
- Nb. 1. alle wandelpaden worden uitgevoerd als zandpad (leemhoudend brekerszand) en hebben een breedte van circa 2,40 m.
- Nb. 2. de dienstweg en de parkeerplaats zullen uitgevoerd worden in asfalt vanwege de onderhoudsvriendelijkheid op de aangewezen locatie en heeft een breedte van circa 5,6m (aansluitend op de afmeting van de Dwarslaan).

Historische opname van het centrale oudste deel van Pinetum ca. 1935. De naaldboompjes staan 'los' in het gazon langs een recht pad. De essentie van dit inrichtingsbeeld is te herstellen ook al zijn de bomen nu sterk uitgegroeid.

Inrichtingsmaatregelen

Vorbereiding:

Beplantingen:

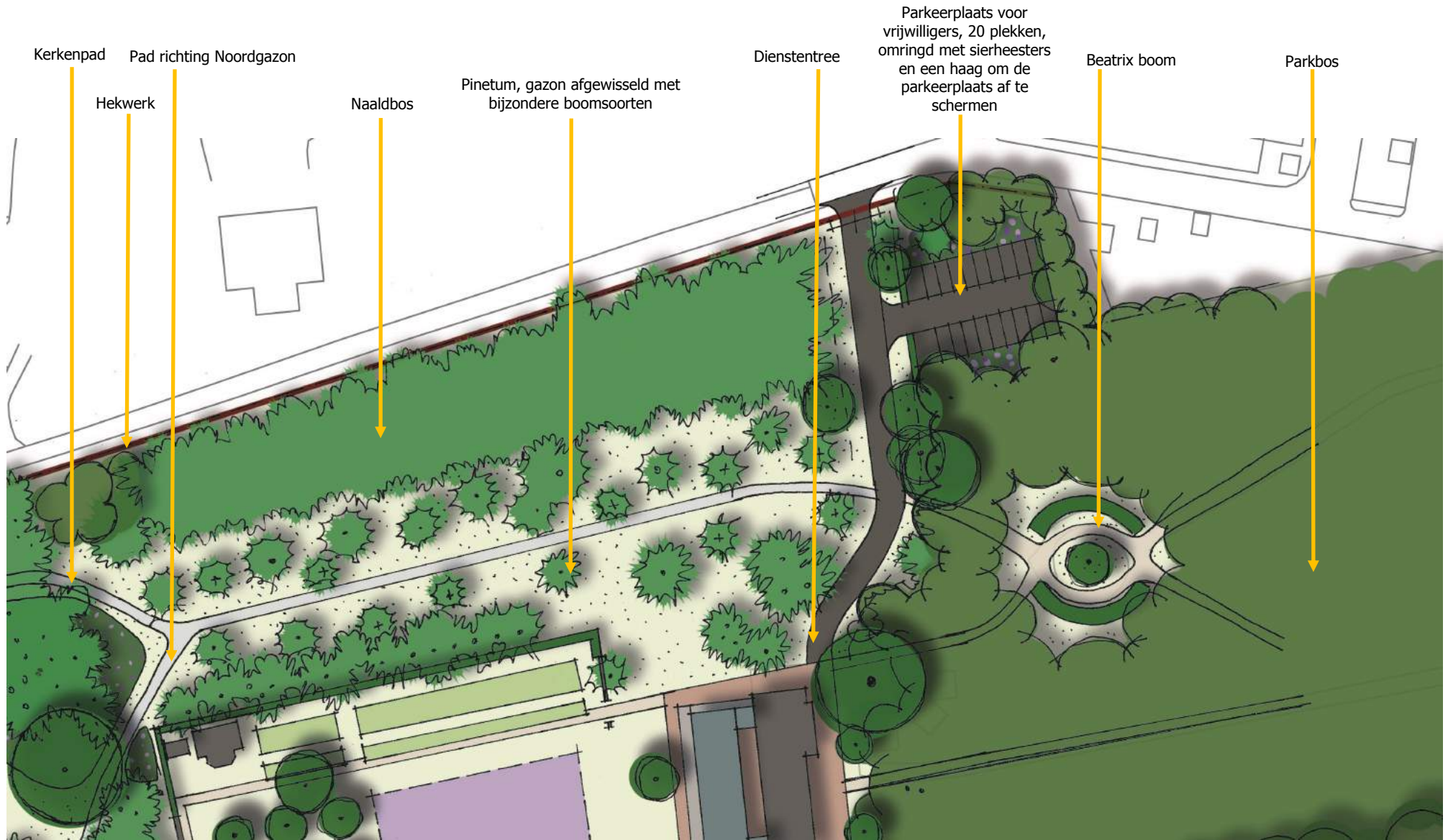
- Controle vitaliteit bomen;
- Verwijderen bomen en bosbeplanting en uitfrozen stobben te plaatse van de nieuwe dienstingang;
- Verwijderen aangewezen slechte bomen en uitfrozen stobben (*op basis van advies bomen-expert*);
- Het bos tussen de Boerenlaan (L3) en het evenwijdige pad ten noorden van deze laan dunnen met als doel een bos van gemengde boomsoorten met een open kronendak;
- Het bos tussen de Toegangslaan (L1), het Pinetum (T6) en het evenwijdige pad ten noorden van de Boerenlaan (L3) dunnen met als doel een bos van gemengde boomsoorten met een gesloten kronendak;
- Verwijderen taxushagen bij de Beatrixboom;
- Nader Dendrologisch onderzoek naar individuele naaldbomen en coniferen ten aanzien van cultuurhistorische waarden en gulle gevers t.b.v. dunnen Pinetum (T6);
- Nader bosbouwkundig onderzoek naar individuele naaldbomen en coniferen ten aanzien van vitaliteit t.b.v. dunnen Pinetum (T6); op basis van deze en in het vorig punt genoemde feiten een dunnings- en verjongingsplan maken.

Wegen en paden:

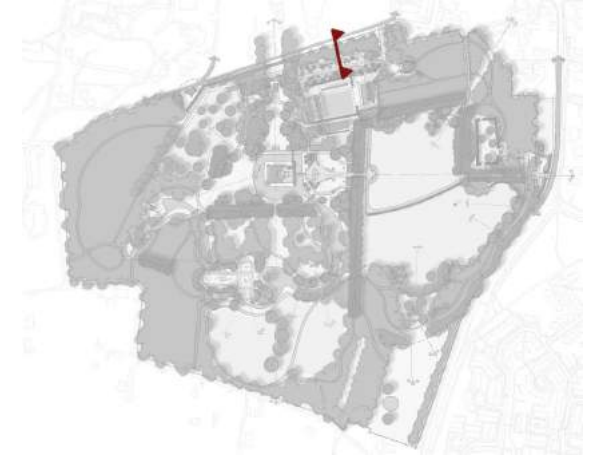
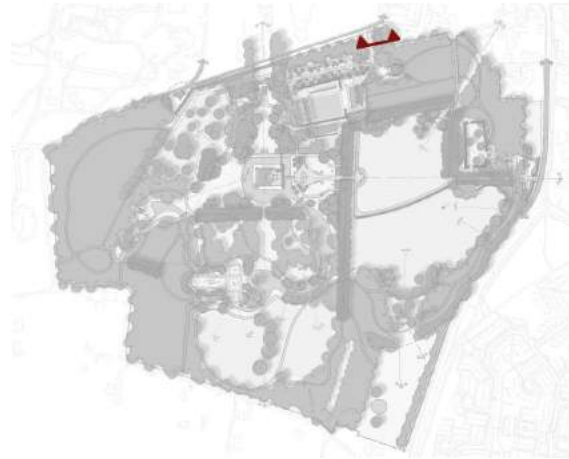
- Verwijderen dikke humuslaag op historische wandelpaden in het bosgebied.

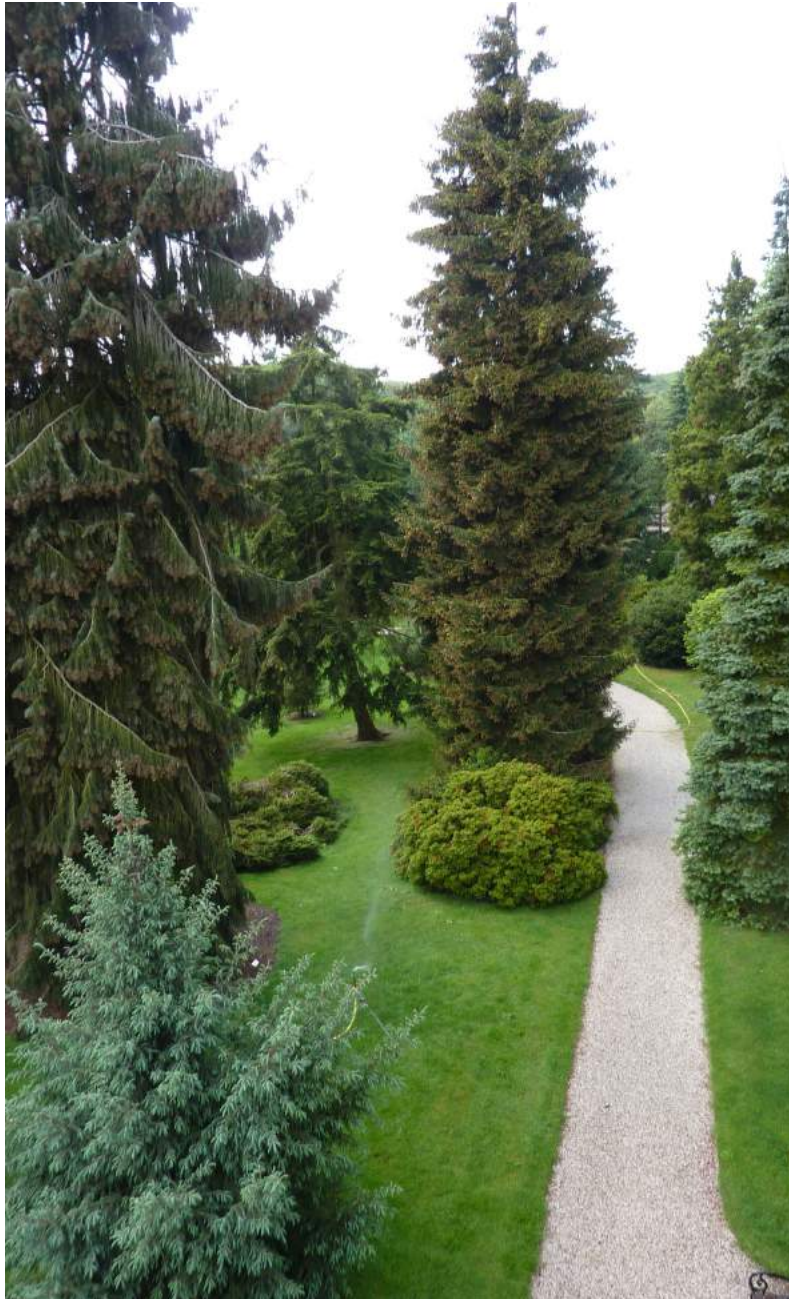
Hekwerken:

- Verwijderen huidige gaashekwerk dat Huis Doorn omsluit.

Detail uitwerking Voorlopig Ontwerp van het Pinetum, de dienstentree en de parkeerplaats voor de vrijwilligers

Abies koreana

Sequoiadendron giganteum

Thujaopsis dolabrata

Abies pinsapo Boiss

Referentiebeelden Pinetum
Locatie: Pinetum Hilversum

Aanleg:**Beplantingen:**

- Planten nieuwe naaldbomen en coniferen in het Pinetum (T6); sortiment: nader te bepalen op advies dendroloog;
- Planten nieuwe aanplant in het bosgebied; sortiment: inheemse boomsoorten
- Planten heesterrand om de nieuwe parkeerplaats, sortiment: Rhododendron ponticum;
- Inzaaien vlakken gazon tussen de naaldbomen en coniferen in het Pinetum (T6).

Wegen en paden:

- Aanleg dienstweg van de Molenweg richting de garage, materiaal: asfalt met slijtlaag;
- Aanleg nieuwe parkeerplaats, materiaal: asfalt met slijtlaag ;
- Aanleg wandelpad door het Pinetum (T6), materiaal: leemhoudend brekerszand;
- Aanleg nieuw wandelpad evenwijdig aan de Boerenlaan (L3), materiaal: leemhoudend brekerszand;
- Aanleg nieuwe kruisende wandelpaden en rotonde rondom de Beatrixboom, materiaal: leemhoudend brekerszand.

Hekwerken:

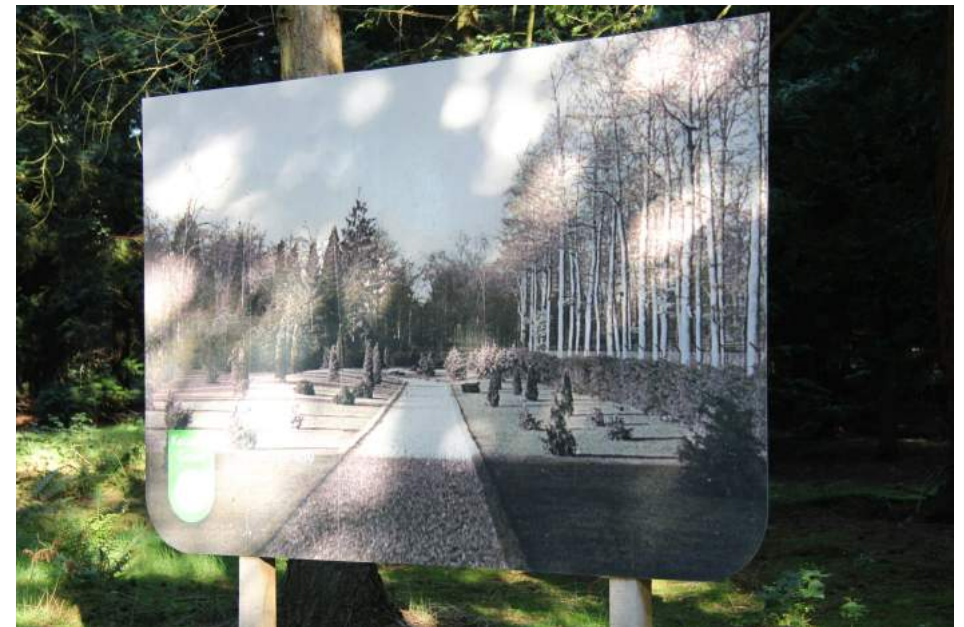
- Plaatsen hekwerk langs de noordgrens van het gebied met een tijdloze eenvoudige vormgeving (staalmethekwerk, kleur zwart);
- Plaatsen Poort als nieuwe dienstingang, in dezelfde stijl als het omsluitende hekwerk van Park Huis Doorn, te openen op afstand;

Verlichting:

- Installeren van hedendaagse paaltoparmaturen met als basiskleur zwart en diervriendelijke ledverlichting langs de dienstweg;
- Installeren van hedendaagse paaltoparmaturen met als basiskleur zwart en diervriendelijke ledverlichting langs de parkeerplaats.

Overige elementen:

- Plaatsen zitbanken (*locaties nog nader uit te werken*);

Informatiebord bij het Pinetum

Aandachtspunten groenbeheer

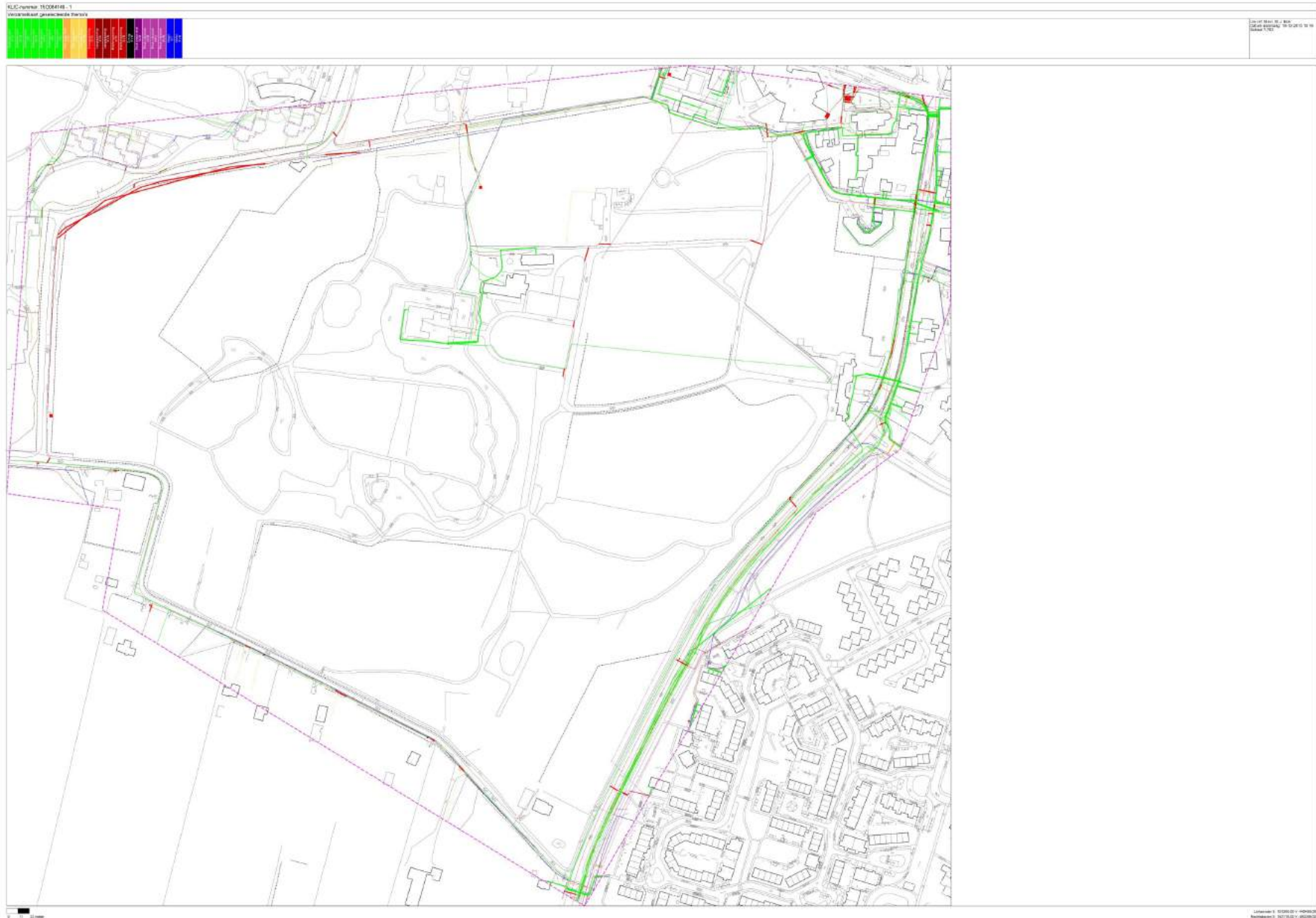
- Gesloten parkbos (1): Ongewenste boomsoorten verwijderen, indien nodig herbepanten en een kroondichtheid behouden van 100%;
- Open parkbos (2): Ongewenste boomsoorten verwijderen, indien nodig herbepanten en een kroondichtheid behouden van 50% om onderbegroeiing te stimuleren;
- Pinetum (T6): Uitgevallen cultuurhistorisch waardevolle naald- en conifeersoorten heraanplanten met een identieke boomsoort.

Aandachtspunten ecologie

N.v.t.

BIJLAGEN

Bijlage 1. Kabels en leidingen Park Huis Doorn

Actuele situatie

Voor het totale plangebied en directe omgeving is een oriëntatieverzoek ingediend voor kabels en leidingen bij het Kadaster. Deze kaart geeft een indruk van de locatie van mogelijke kabels en leidingen in het plangebied. Op basis van deze kaart worden de werkzaamheden bepaald. Voor het starten van graafwerkzaamheden moeten klcmelding gedaan worden. Binnen 20 werkdagen moeten de mechanische grondwerkzaamheden van start zijn gegaan. Na deze 20 werkdagen is de klcmelding ongeldig verklaard. Nadat de grondwerkzaamheden zijn gestart en er controle is over andere werkzaamheden binnen zijn graafpolygoon (het gebied van de klcmelding) is het niet noodzakelijk opnieuw een graafmelding te doen.

Randvoorwaarden functionaliteit museum

- Nieuw ontvangstgebouw voorzien van elektra, water, gas, internet, riolering en overige;
- De houtplaats voorzien van elektra, water, riolering, gas, internet en overige t.b.v. mogelijke horeca exploitatie;
- Tussen het hoofdhuus en het Poortvleugel een glasvezelkabel aanleggen t.b.v. beveiliging;
- Een nader te bepalen locatie voorzien van elektra voor een mobiele kiosk;
- De Kapeltuin (T5) voorzien van elektra (vier punten) en Wi-fi t.b.v. tentoonstellingen;
- Parkeerplaats voor elektrische karretjes bij het nieuwe ontvangstgebouw voorzien van elektra;
- Tuinhuus bij het Pinetum (T6) voorzien van water en elektra t.b.v. de vrijwilligers en één elektrisch karretje;
- De fietsenstalling bij de poort van het stadhuis en in de Fahrradpils voorzien van elektra t.b.v. het opladen van elektrische fietsen en eventuele onbewaakte fietsklemmen;
- Bij de poort van het stadhuis en het Poortvleugel hydraulische rampalen voorzien van benodigde voorzieningen;
- Dienstentree voorzien van elektra, internet t.b.v. elektrisch hek en parlofoon;
- Verblijfsplaats en opslagplaats Hertenkamp voorzien van elektra en water;
- Voorweide voorzien van elektra (netwerk van ca. 12 punten), water (twee aftappunten), riolering, Wi-fi en overige t.b.v. (grootschalige) evenementen;
- Auguste Victoria-tuin (T4) voorzien van elektra (twee punten) en Wi-fi t.b.v. een waterpomp;
- Moestuun (T3) voorzien van elektra (vier punten), water (twee aftappunten) en Wi-fi t.b.v. evenementen;
- Verlichting plaatsen op de volgende wegen:
- Poortvleugel richting hoofdhuus t.b.v. paaltoparmaturen en bolderarmaturen met ledverlichting;
  - o Dienstentree Molenweg richting hoofdhuus d.m.v. paaltoparmaturen met ledverlichting;
  - o Poort bij het stadhuis richting de voorweide d.m.v. paaltoparmaturen met ledverlichting;
  - o Poort bij het stadhuis via de Boerenlaan (L3) naar de Oranjerie d.m.v. bolderarmaturen met ledverlichting;
  - o Rondom het Paviljoen t.b.v. de bezoeker in de wintermaanden d.m.v. bolderarmaturen met ledverlichting.

Ontwerpkeuzen en streefbeeld

De nieuw aan te leggen kabels en leidingen dienen, indien mogelijk, de huidige kabels en leidingen te volgen. Waar het niet mogelijk is om het huidige netwerk van kabels en leidingen te volgen dient gekozen te worden voor directe lijnen langs wegen en paden, een bepalend factor is een zorgvuldige omgang met de aanwezige oude bomen en beplantingen. Kabels en leidingen die richting hetzelfde gebied moeten, bijvoorbeeld de Auguste Victoria-tuin (T4) en de houtplaats, dienen zoveel mogelijk langs dezelfde route aangelegd te worden. Op deze manier ontstaat een overzichtelijk ondergronds netwerk. Voor de precieze locatie van de nieuw aan te leggen kabels en leidingen moet nauw overlegd worden met de des betreffende beheerders en instanties om bovenstaande mogelijk te maken.

Waar bovengrondse voorzieningen getroffen moeten worden dient een eenvoudige hedendaagse vormgeving aangehouden te worden met als basiskleur zwart.

Inrichtingsmaatregelen

De uitvoering van de inrichtingsmaatregelen is nader te bepalen in overleg met de aannemer en de diverse beheerders / instanties van de kabels en leidingen.

- Een overzicht creëren van mogelijk te vernieuwen kabels en leidingen ten behoeve van leeftijd en / of intensivering van het gebruik. Indien nodig kan gekeken worden naar de optimalisering van de des betreffende locatie van de kabel / leiding;
- Indien noodzakelijk in overleg huidige kabels en leidingen verplaatsen (bv de gasleiding in de voorweide i.v.m. toekomstig gebruik);
- Locatie bepalen nieuw aan te leggen kabels en leidingen t.b.v. de randvoorwaarden functionaliteit museum.